75 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 9. DECEMBRA 2022

Leto LXXV, št. 98, cena 2,20 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Na Krvavcu jutri začetek smuke

Gorenjski žičničarji so v pričakovanju temperatur, ki bodo omogočile izdelavo snega in morda prinesle tudi naravnega. Za zdaj so prve smučarske proge uredili na Krvavcu, kjer bodo naprave pognali to soboto.

Ana Jagodic Dolžan

Krvavec – »Začenjamo z gondolo, štirisedežnico Tiha dolina, šestsedežnico Zvoh, vlečnico Luža, otroškim trakom Gospinca. Potem bomo pa glede na vreme dodajali še druge naprave,« pravi direktor RTC Krvavec Janez Janša. Novo smučarsko sezono so nameravali odpreti že prejšnji konec tedna, a je načrte prekrižalo vreme.

»Huda odjuga je pobrala skoraj ves naravni sneg. Srečа, da smo umetno zasneževanje začeli sredi novembra.« Na smučišču je zdaj od trideset do štirideset centimetrov snega. V sobotnem dopoldnevu bodo smuko popestrili z možnostjo brezplačnega testiranja smuči, otroci pa bodo na podlagi predhodne prijave lahko obiskali brezplačno šolo smučanja. Spremljevalno dogajanje bo popoldne zaokrožil Apres ski žur na Plaži, ki bo po Janševih besedah stalnica v novi zimski sezoni. Plažo so posodobili, povečali so tudi površine spomladanskih prog, glavni projekt, s katerim se ukvarjajo v RTC, pa je nova šestsedežnica, pokrita, z ogrevanimi in dodatnimi sedeži, ki naj bi začela obratovati v naslednji zimi. Investicijo bodo izvedli s podporo, ki so jo pridobili na razpisu za preoblikovanje in krepitev odpornosti slovenskega turizma. Še vedno pa si žičničarji prizadevajo za ustrezno rešitev, da bi zdržali breme visokih cen elektrike in ga po Janševih besedah ne bi prelagali na potrošnike. Cena dnevne vozovnice v sezoni 2022/23 je na Krvavcu dva evra višja kot lani.

Pozanimali smo se tudi, kdaj bodo sezono začeli na drugih gorenjskih smučiščih.

▸ 3. stran

Krvavec v zadnjih pripravah na novo smučarsko sezono / Foto: Gorazd Kavčič

Ne le oprema, tudi znanje

Aleš Senožetnik

Velika planina – Če so še pred nekaj leti strokovnjaki opozarjali na ustrezno opremljenost za varen obisk gora v zimskih razmerah, je danes, ko je kvalitetna oprema dostopnejša in planinci v gore večinoma odhajajo dobro opremljeni, v ospredju pravilna uporaba opreme. Tako bi lahko na kratko strnili poudarke novinarske konference s praktičnim prikazom uporabe opreme, ki so jo ob začetku zimske sezone pripravili v Planinski zvezi Slovenije.

▸ 10. stran

V gorah je vse več obiskovalcev tudi v zimskem času.

/ Foto: Aleš Senožetnik

Prilogi: jeseniške novice, Zgornjesav'c

Pibernik v knjižnici

▸ 14. stran

AKTUALNO
Ponoči varčujejo z elektriko
V škofjeloški občini so se odločili, da bodo z decembrom začeli sistematično izklapljati javno razsvetljavo, povod za to pa so priporočila o varčevanju z energijo.
2

GORENJSKA
Dolga tradicija poučevanja v Radovljici
Osnovna šola Antona Tomaža Linharta Radovljica je prejšnji teden zaznamovala 60 let poimenovanja šole po Antonu Tomažu Linhartu in petdesetletnico stavbe.
4

GG+
Povezuje jih želja živeti bolje
Klub zdravljenih alkoholikov dr. Viktorja Kocjančiča Škofja Loka letos praznuje petdeseto obletnico ustanovitve, prehojene poti pa so se spomnili na slovesni prireditvi.
15

ZANIMIVOSTI
Helikopter Burduš ostaja v muzeju
Legenda med helikopterji Burduš, prvi reševalni helikopter pri nas, bo vsaj še nadaljnjih pet let »letel« v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani.
24

VREME

Danes bo oblačno s padavinami. Jutri se bodo padavine okrepile, v noči na nedeljo se bo meja snežnja spustila do nižin.

3/2 °C

jutri: oblačno s padavinami

Ponoči varčujejo z elektriko

V škofjeloški občini so se odločili, da bodo z decembrom začeli sistematični izklop javne razsvetljave, povod za to pa so priporočila o varčevanju z energijo in tudi svetlobno onesnaženje.

Vilma Stanovnik

Škofja Loka – Od tega meseca naprej so v Škofji Loki začeli sistematični izklop javne razsvetljave. Izklopi so načrtovani v najmanj obremenjenem delu noči, to je od polnoči do 5. ure zjutraj.

Izklopi so načrtovani na celotnem območju občine, tako na obrobju kot v središču. »Vrsta izklopov se bo za posamezna območja, predvsem z vidika osvetljevanja cestnih elementov oziroma varnosti, razlikovala. Ob izklopu javne razsvetljave se bo istočasno izklapljala tudi novoletna okrasitev, ki pa bo v času načrtovanih prireditev ostala prižgana,« tudi pojasnjuje Igor Reya in dodaja, da so v občini v letošnjem letu zamenjali 450 starih potratnih svetilk javne razsvetljave z novimi varčnimi svetilkami, ki se dodatno zatemnijo v najmanj obremenjenem delu noči. Menjave so predvidene tudi v prihodnjih letih.

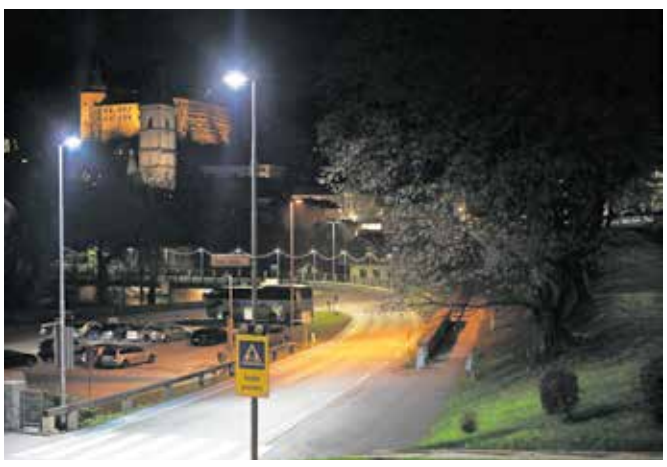

V Škofji Loki so precej potratnih svetilk že zamenjali z varčnimi, ta mesec pa so začeli sistematično izklapljati javno razsvetljavo. / Foto: Gorazd Kavčič

»Povod za izklope javne razsvetljave so bila priporočila glede varčevanja energije v času energetske krize. Razlogi za izklope pa so širši, saj se poleg varčevanja izboljšuje tudi življenjski standard občanov in občank ter zmanjšuje svetlobno onesnaževanje in posledično vpliv na okolje,« pojasnjuje Igor Reya z oddelka za gospodarske javne službe in prometno infrastrukturo na Občini Škofja Loka. Reya tudi dodaja, da so izklopi javne razsvetljave v času z najmanjšo obremenitvijo migracij oziroma v času, ko je večina občanov doma pri počitku, to je od polnoči do 5. ure zjutraj. »Druge, ki so v tem času aktivni, prosimo za povečanje previdnosti,« pravi Igor Reya.

»Pozivamo še vse druge pristojne za razsvetljevanje površin, ki niso v domeni občine, da se nam pridružijo. Vse podrobne informacije o načrtovanih izklopih bomo sprotno objavljali na naši spletni strani,« še dodaja Igor Reya.

Omejitev obiskov v jeseniški bolnišnici

Jesenice – Zaradi povečanja števila okužb so v Splošni bolnišnici Jesenice ponovno omejili obiske. Obiski na internih oddelkih začasno niso dovoljeni, izjemoma so dovoljeni le pri kritično bolnih, paliativnih bolnikih, a po predhodnem dogovoru z zdravnikom. Na ostalih oddelkih so obiski dovoljeni, a so omejeni na eno zdravo osebo za največ 15 minut. V vseh prostorih bolnišnice je obvezna uporaba zaščitnih mask, so sporočili iz bolnišnice.

Priložnosti za ranljive skupine

Med prejemniki evropske nagrade za inovativno poučevanje, ki jo je letos drugič podelila Evropska komisija, je tudi Biotehniški center Naklo (BCN) s projektom Farming as an employment opportunity for people with mild intelectual disability (Zaposlovanje oseb z lažjo motnjo v duševnem razvoju na kmetijah) – FARMID.

Mateja Rant

Naklo – Evropsko nagrado za inovativno poučevanje Evropska komisija podeljuje zaključenim projektom v okviru programa Erasmus+, izbor katerih vsakokrat opravijo posamezne nacionalne agencije, v Sloveniji je to CMEPIUS – Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja. »Evropska nagrada za inovativno poučevanje pomeni pomembno potrditev vsem sodelujočim v nagrajenih projektih, saj so s svojim delom izjemno prispevali k ustvarjanju sodobnih – kreativnih, vključujočih in trajnostnih – učnih okolij,« so poudarili pri CMEPIUS.

Kmetije so se pokazale za zelo primerno okolje za zaposlovanje oseb z lažjo motnjo v duševnem razvoju. / Foto: arhiv Bcn

Velik potencial za zaposlovanje na kmetijah

Med nagrajenimi projekti je tudi projekt Biotehniškega centra Naklo FARMID, v okviru katerega so želeli pridobiti in razširiti znanje in kompetence za zaposlovanje oseb z lažjo motnjo v duševnem razvoju na kmetijah. »Posamezniki z lažjimi motnjami v duševnem razvoju so pogosto obravnavani kot nezaposljiv kader, nagrajeni projekt pa je tovrstne predpostavke ovrgel in znova pokazal, da se v vsakem posamezniku skriva neomejeni potencial,« so poudarili pri CMEPIUS. Nižja stopnja izobrazbe, ki jo po navadi dosežejo omenjeni posamezniki, je najpogostejša ovira pri njihovih zaposlitvenih možnostih, kmetije pa so se pokazale za zelo primerno okolje za njihovo zaposlitev, kar prinaša koristi tako njim kot tudi kmetom. »Skozi projekt se je pokazalo, da so kmetije tisto delovno okolje, kjer so lahko osebe z lažjo motnjo v duševnem razvoju delovno uspešne ter tako vključene v podjetje in lokalno skupnost, kjer bivajo,« je poudarila strokovna sodelavka pri projektu z BCN Neža Pirih Zupan. Zato želijo spodbuditi manjše kmetovalce iz lokalnega okolja, da svoje kmetije razširijo v model socialne ekonomije v obliki zaposlitvenega centra, saj tako lahko poskrbijo za obstoj kmetije v lokalnem okolju in obenem prispevajo k družbi kot celoti, ko zaposlijo najbolj ranljive iskalce zaposlitve. Med slednjimi so se osredotočili predvsem na osebe z lažjo motnjo v duševnem razvoju, ki so v njihovi šoli vključene v program nižjega poklicnega izobraževanja. Na splošno se v slovenskem prostoru izkazuje, da je stopnja brezposelnosti pri osebah s posebnimi potrebami, kamor sodijo tudi osebe z lažjo motnjo v duševnem razvoju, višja kot pri ostali populaciji. »Obstaja pa velik potencial za njihovo zaposlovanje prav na kmetijah, saj so te osebe običajno zelo vestne in motivirane za delo ter tudi rutinska dela ob ustreznem mentorstvu lahko zelo dobro obvladajo,« je pojasnila Neža Pirih Zupan. Kmetije so se po njenih besedah izkazale kot ustrezno delovno okolje ne le za zaposlovanje oseb z lažjo motnjo v duševnem razvoju, ampak tudi drugih ranljivih skupin na trgu dela. »Pomembno je, da kmetovalce pri tej odločitvi vodi osebno poslanstvo, da želijo družbi in lokalnemu okolju ponuditi nekaj več.«

Skozi projekt se je pokazalo, da so kmetije tisto delovno okolje, kjer so lahko osebe z lažjo motnjo v duševnem razvoju delovno uspešne ter tako vključene v podjetje in lokalno skupnost, kjer bivajo.

V sklopu projekta so tako nastale številne smernice in priporočila ter moduli za usposabljanje kmetov, oblikovali so tudi spletno platformo in druga orodja, ki pomagajo na poti večjega vključevanja oseb z motnjami v duševnem razvoju na trg dela in v širšo družbo. »Omenjena spletna platforma oziroma spletna učilnica je še vedno aktivna in tudi pogosto v uporabi. Dostopna je v petih jezikih sodelujočih partnerskih držav.« V okviru projekta so predstavili tudi primere dobrih praks na tem področju, na Gorenjskem je to zavod Grunt, ki deluje kot zaposlitveni center in na zaščitenih delovnih mestih zaposluje pet oseb, ki imajo status invalida na trgu dela, je še dodala Neža Pirih Zupan.

V pomoč pri različnih opravilih

Soustanovitelja Zavoda Grunt sta Matija Zadrgal in Petra Svetina, ustanovila pa sta ga z namenom ustvariti delovna mesta za težje zaposljive, ki bi pomagali pri razvoju predelave mleka in delih na kmetiji Zadrgal, je pojasnil Simon Zadrgal. »Naši zaposleni sodelujejo pri predelavi mleka v različne izdelke – skuto, maslo, različne jogurte, sire ..., pri peki piškotov, izdelavi testenin, marmelad in podobno. Sodelujejo tudi pri različnih vsakodnevnih kmetijskih opravilih, ki jih na kmetiji s kravami molznicami ne zmanjka, in pripravi krompirja za kupce.« Kot je še dodal, je njihova izkušnja na tem področju pozitivna, saj jim je pet zaposlenih v pomoč pri različnih opravilih. Potrebno pa je zavedanje, poudarja, koga zaposlujejo in kakšne so njihove omejitve, ki vplivajo na delovno zmožnost.

Poslovil se je Miha Baloh

Urška Peternel

Jesenice – V 95. letu se je poslovil legendarni filmski in gledališki igralec Miha Baloh, tudi častni občan občine Jesenice.

Rojen je bil 21. maja 1928 na Jesenicah, na Murovi, kjer je zadnja leta po vrnitvi na Jesenice tudi živel. Kot gledališki igralec je pisal gledališko zgodovino na Jesenicah, v Dravljah, Mariboru, Trstu, Celju, Kostanjevici na Krki in v Ljubljani. Proslavil se je tudi v svetu filma, filmsko kariero je začel leta 1956, po letu 1966 pa se je uveljavil tudi pri tujih producentih in filmarjih. Prelomna je bila vloga Aleša v filmu Veselica režiserja Jožeta Babiča, zaslovel je čez noč in postal največja zvezda jugoslovanskega filma. Zatem je igral glavne moške vloge v filmih Ples v dežju, V dvoje, Nevesinjska puška ... Igral je tudi v štirih koprodukcijskih filmih o Winnetouju, v tujini pa si je priigral filmski ugled zlasti z igranjem vloge Omerja Pashe v televizijski nadaljevanki in v zgodovinski drami Polkovnik Jenatsch.

Leta 2014 je prejel nagrado bert za življenjsko delo na področju filmske igre.

Prva obletnica e-vinjete

Minilo je leto dni od uvedbe elektronskih vinjet, ki so nadomestile klasične vinjete v obliki nalepk. Predvsem prvi kupci naj preverijo njihovo veljavnost.

Simon Šubic

Kranj – V Družbi za avtoceste v RS (DARS) po letu dni od uvedbe elektronskih vinjet pozivajo uporabnike, naj preverijo njihovo veljavnost. Uporabniki, ki so e-vinjeto kupili na fizičnem prodajnem mestu (npr. na bencinski črpalki), lahko informacijo o veljavnosti e-vinjete poiščejo na potrdilu o nakupu, uporabniki, ki so e-vinjeto kupili v uradni spletni trgovini, pa so potrdilo o nakupu prejeli na elektronski naslov oziroma v svoj e-vinjetni račun, če so nakup opravili kot registriran uporabnik. Registracijo v spletni trgovini in odprtje e-vinjetnega računa sicer svetujejo vsem uporabnikom, tudi tistim, ki so e-vinjeto kupili na fizičnem prodajnem mestu.

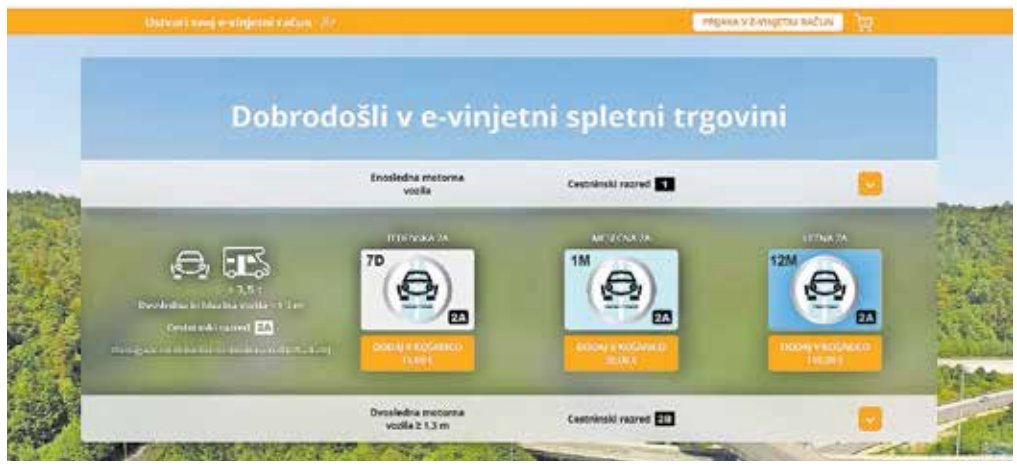

Ob nakupu e-vinjete pazite, da v spletno trgovino vnesete ali prodajalcu v fizični trgovini sporočite pravilne podatke. / Foto: zajem zaslona

Če potrdila nimate

Uporabnikom, ki potrdila s fizičnega prodajnega mesta ne hranijo, so ga izgubili ali pa so jim informacije na potrdilu zbledele, svetujejo, da ob prihodnjih nakupih poskrbijo za fotokopijo ali fotografijo potrdila. Veljavnost e-vinjete lahko sicer uporabniki sami preverijo tudi tako, da v uradni spletni trgovini https://evinjeta.dars.si začnejo postopek nakupa nove e-vinjete. Ko bodo vnesli vse potrebne podatke, jih bo sistem še pred vnosom podatkov o plačilni kartici opozoril, ali je na registrsko označbo vezana veljavna e-vinjeta, in jim prikazal tudi datum poteka njene veljavnosti.

Pazite na napake

Ob nakupu e-vinjete je zelo pomembno, da vnesete ali prodajalcu sporočite pravilne podatke (cestninski razred, vrsta e-vinjete, država registracije, registrska označba vozila in datum začetka veljavnosti e-vinjete), ki jih pred zaključkom nakupa tudi pregledate in potrdite, s čimer jamčite pravilnost podatkov in prevzamete vso odgovornost za morebitne posledice nepravilnosti podatkov. Če se npr. namreč registrska označba v sistemu elektronske vinjete ne ujema z registrsko označbo vozila, to pomeni, da cestnina ni plačana.

Med najpogostejšimi napakami, ki so jih v DARS-u zaznali v prvem letu prodaje, sta pomota pri vrstnem redu znakov in zamenjava med seboj podobnih znakov (na primer črke »O« in številke »0«). Nekateri uporabniki tudi pomotoma navedejo prvo registrsko označbo v prometnem dovoljenju, pod katero je bil registriran njihov avto, čeprav ima zdaj lahko že drugačno registrsko označbo.

Cene nespremenjene

Cene e-vinjet ostajajo nespremenjene že vse od 1. decembra 2013. Za letno e-vinjeto 2A (osebna in bivalna vozila) bo tako treba še naprej odšteti 110 evrov. Nespremenjene ostajajo tudi ročnosti vinjet in pa cestninski razredi.

DARS je v obdobju od 1. decembra lani do 31. oktobra letos prodal skoraj 7,65 milijona elektronskih vinjet, skupna vrednost prodanih vinjet pa je bila 210,4 milijona evrov, kar je 37 milijonov evrov več kot v primerljivem obdobju preteklega leta.

Brezplačni prevozi v službo

Od začetka februarja do konca aprila bodo izvajali brezplačne prevoze na delo iz Kranja, Kamnika, Domžal, Radomelj, Komende, Mengša in Trzina do območja ljubljanskih BTC in UKC.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – V okviru evropskega projekta SmartMOVE: Pametne rešitve za trajnostno mobilnost bo družba GoOpti izvajala brezplačne prevoze na delo iz Kranja, Kamnika, Domžal, Radomelj, Komende, Mengša in Trzina do Ljubljane, in sicer do območja BTC in Univerzitetnega kliničnega centra.

Prevozi bodo potekali vsak delovni dan med 1. februarjem in 30. aprilom prihodnje leto. Zainteresirani pa se že lahko prijavijo s spletnim obrazcem družbe GoOpti, ki je poleg vodilnega partnerja Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije ena od sodelujočih organizacij v projektu.

S tovrstnim dinamičnim načinom prevoza na delovno mesto, ki bo prilagojen željam uporabnikov in ga bodo izvajali profesionalni vozniki ter tudi s povsem električnimi vozili, računajo na do sedemdeset odstotkov manj emisij ter mesečni prihranek do 170 evrov za gorivo.

Kot ugotavljajo, se povečini z lastnim prevozom v Ljubljano vsak dan pripelje okoli 120 tisoč ljudi, analiza Inštituta za politike prostora pa je pokazala, da jih največ z lastnim prevozom prihaja iz smeri Gorenjske.

Pozitivna izkušnja uporabnikov bo osnova za razvoj izboljšane, trajne oblike prevoza, ki bo na voljo za ceno javnega prevoza.

Na Krvavcu jutri začetek smuke

1. stran

Ta konec tedna so prve smučarje želeli gostiti tudi v Kranjski Gori, vendar so bile temperature previsoke, da bi lahko naredili umetni sneg. Kot so nam pojasnili v RTC Žičnice Kranjska Gora, ni bilo dovolj naravnega snega niti v minulih dneh ni bilo pogojev, da bi izdelovali umetnega. V naslednjem tednu upajo na nižje temperature in tako predvidevajo, da bi novo smučarsko sezono začeli 17. decembra.

Podobno razmišljajo na Soriški planini. »Če bodo vremenske razmere ugodne, bi lahko smučišče odprli naslednji konec tedna,« je povedala direktorica Turističnega centra Soriška planina Polona Golija.

Vogel je pod odejo naravnega snega, a ga je za zdaj še premalo, da bi lahko nudil smučarske užitke. Po besedah direktorice splošnega sektorja Žičnic Vogel Aleksandre Fiorelli bodo naprave pognali takoj, ko bodo razmere primerne. Nihalka obratuje od sredine novembra in na zimski sprehod pripelje posamezne skupine tujcev.

Na Starem vrhu, kjer je nekaj snega v zgornjem delu smučišča, trenutno izvajajo vzdrževalna dela. Po besedah Luke Vrančiča, v. d. direktorja smučarsko-turističnega centra, se bodo nadaljevala še v naslednjem tednu, obenem pa, če bodo temperature omogočale, nameravajo začeti z umetnim zasneževanjem. Datum odprtja nove sezone zato za zdaj težko napoveduje.

KOMENTAR
Vilma Stanovnik

Moč nogometne žoge

Malo športnih prireditev tako odmeva kot svetovno nogometno prvenstvo. Celo v tistih državah, ki na tekmovanju nimamo svojih ekip, skorajda ni nikogar, ki ne bi vsaj občasno pokukal, kaj se dogaja na prvenstvu, zagotovo pa je še več onih, ki redno spremljajo tekme ali vsaj novice iz Katarja.

Moč nogometne žoge so že davno prepoznali številni voditelji držav, da je nogometno prvenstvo res med največjimi športnimi dogodki na svetu, pa se še kako dobro zaveda tudi papež Frančišek, ki je novembra ob njegovem začetku izrazil upanje, da bo tekmovanje v Katarju priložnost za harmonijo med narodi. »Želim poslati svoje pozdrave igralcem, navijačem in gledalcem, ki z različnih celin spremljajo svetovno nogometno prvenstvo, ki poteka v Katarju. Naj bo ta pomembni dogodek priložnost za srečanje in harmonijo med narodi, v prid bratstvu in miru med ljudmi,« je pozval papež Frančišek in imel pri tem seveda v mislih tudi težke čase za Ukrajince.

Tudi predsednik Mednarodne nogometne zveze Gianni Infantino je pozval Rusijo in Ukrajino, naj med svetovnim prvenstvom v Katarju skleneta enomesečno premirje. Hkrati je spomnil, da bo prvenstvo pred televizijskimi zasloni spremljalo približno pet milijard ljudi, torej več kot polovica človeštva.

Žal se papeževe in predsednikove besede, predvsem pa želje številnih Ukrajincev, niso uresničile. Tudi v dneh, ko se bližajo zadnji obračuni in boj za nove svetovne prvake, hkrati pa mnogi z radostjo pričakujejo božič, so v Ukrajini vse bolj zaskrbljeni, lačni in premraženi.

»Solze že mesece namakajo mojo domovino Ukrajino, z žalostjo, ki postavlja na preizkušnjo naše lekcije iz otroštva, da moški nikoli ne joče. Toda tisti, s katerimi se borim zdaj, ko pišem to pismo, so drugačne sorte,« je pred kratkim zapisal nekdanji ukrajinski nogometni zvezdnik Andrij Ševčenko, ki je nogometu posvetil ganljiv zapis in ga poimenoval ljubezensko pismo, zapis pa je objavil britanski Times. Ševčenko se je v pismu še posebno zahvalil, ker mu je nogomet omogočil, da je lahko predstavljal svojo državo Ukrajino, katere kapetan je bil tako na svetovnem kot evropskem prvenstvu. »Bijemo bitko našega življenja, da bi branili svoje domove in državo. Slava nogometu, slava Ukrajini!« je tudi napisal Ševčenko.

Slovenci in Gorenjci v tem času k sreči živimo v miru in lahko uživamo v nogometnih obračunih v Katarju, ki so nam s pomočjo prenosov kljub oddaljenosti zares blizu. Le malce težko nam je, ker je doma ostala naša reprezentanca, gotovo pa tudi zato, ker celo papeževe besede niso prinesle želenega miru in harmonije.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Urša Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,00 EUR, petek 2,20 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Dolga tradicija poučevanja v Radovljici

Osnovna šola Antona Tomaža Linharta Radovljica je prejšnji teden zaznamovala šestdeset let poimenovanja šole po Antonu Tomažu Linhartu in petdesetletnico stavbe. Pripravili so dvourni program, v katerem se je zvrstilo veliko nastopajočih.

Nika Toporiš

Radovljica – V počastitev dveh pomembnih obletnic, 60. obletnice poimenovanja šole po Antonu Tomažu Linhartu in 50 let, odkar pouk poteka v stavbi Osnovne šole (OŠ) Antona Tomaža Linharta, so zaposleni, učenci in nekdanji učenci radovljiške osnovne šole v četrtek, 1. decembra, pripravili prav poseben program. Kot je v uvodu pojasnil ravnatelj šole Boris Mohorič, poučevanje v radovljiškem koncu traja že več kot 260 let, saj se je takrat začelo učenje Linharta. »Tako poimenovanje po Linhartu kot tudi izgradnja te ogromne stavbe sta nam v veliko čast. Poučevanje ima v teh krajih že zelo dolgo tradicijo in ponosen sem, da sem del te dolge tradicije lahko tudi jaz. Ponosen sem tudi na vse učence, tako trenutne kot tudi nekdanje, ki so zelo uspešni v nadaljnjem šolanju in življenju,« je izrazil Mohorič. Pozdravni govor je imel tudi župan Občine Radovljica Ciril Globočnik ter Boris Černilec iz Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo, ki je opozoril na to, da je dobro sodelovanje staršev, otrok, šolskega vodstva ter lokalnega okolja gonilna sila vsega šolskega napredka.

Otroški pevski zbor nikogar ni pustil ravnodušnega. / Foto: Tina Dokl

Zbor z osemdesetimi učenci

Pester program radovljiške OŠ je s šolsko himno začel otroški pevski zbor, ki je obsegal kar osemdeset učencev 3., 4. in 5. razredov. Obiskovalcev polna šolska avla je tako že na samem začetku pokala od ganjenosti, navdušenja ter prešernega vzdušja. Poleg otroškega pevskega zbora so se z različnimi glasbenimi točkami predstavili tudi mladinski ter učiteljski pevski zbor, šolski orkester pod vodstvom Andreje Šolar, nekdanja učenka Maša Bogataj, mati in hči Mateja in Ema Blumauer, vnukinja pokojnega Slavka Avsenika Monika Avsenik ter pevka Nataša Artiček.

Nekdanja ravnatelja Srečko Toman in Zlata Rejc z Borisom Černilcem iz Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo in Borisom Mohoričem, trenutnim ravnateljem / Foto: Tina Dokl

Za salve smeha je poskrbel skeč učiteljev in učencev, ki so stopili v čevlje drug drugega in prikazali, kako poteka tipičen zadnji šolski dan. Gledališka dejavnost na šoli živi skozi dramsko skupino Linhartovi čuki. Pred 35 leti je mentorica dramskega krožka Mira Stušek s skupino nadarjenih igralcev uprizorila predstavo Svetlane Makarovič Čuk na palici in v okviru prireditve so trije člani takratne zasedbe predstavili svoje vloge. Profesionalni igralki Manca Ogorevc in Sabina Kogovšek ter glasbenik Blaž Trček so se tako ponovno prelevili v osnovnošolske gledališčnike ter obiskovalcem postregli z glasbeno obarvano predstavo. Nekaj nekdanjim učencem se prireditve zaradi neodložljivih obveznosti ni uspelo udeležiti, so pa svoje pozdrave poslali virtualno. To sta bila Simona Vodopivec Franko ter Saša Avsenik, svoj košček pa je mozaiku nekdanjih radovljiških učencev v obliki zabavnega poročanja Jureta Bidone s terena dodal tudi Petja Kogovšek, ustvarjalec Zjutranje kronike na Radio 1.

Občinski praznik v Radovljici

Marjana Ahačič

Radovljica – Slovesnost s podelitvijo priznanj Občine Radovljica bo drevi ob 19. uri v Linhartovi dvorani, kjer bo župan zaslužnim posameznikom in organizacijam podelil občinska priznanja. Na prireditvi bo osrednja pozornost namenjena Mariji Kolar, ki bo za svoje izjemno delovanje na glasbenem, festivalskem in pedagoškem področju prejela naziv častne občanke občine Radovljica.

Prejemniki plakete Antona Tomaža Linharta bodo trije. Gregorju Avseniku bo podeljena plaketa za štirideset let uspešnega glasbenega ustvarjanja, ki so ga zaznamovale tudi številne uspešnice. Za predano delo pri razvoju glasbenih talentov in za ozaveščanje o glasbeni identiteti, ki sloni na Avsenikovi glasbi, bo plaketo prejel tudi Tomaž Cilenšek. Mitji Kapusu bo plaketa podeljena za prizadevanja pri raziskovanju zgodovine in ohranjanje kulturne dediščine ter za izdajo izjemne monografije o Kamni Gorici.

Med nagrajenci so tudi trije prejemniki pečatov Občine Radovljica. Dobitniku Bloudkove plakete Luku Potočarju bo pečat podeljen za vrhunske dosežke v športnem plezanju na svetovni ravni, Dušan Jelovčan pa si je priznanje zaslužil za aktivno in predano delo v Krajevni skupnosti Mošnje in Prostovoljnem gasilskem društvu Mošnje. Pečat Občine Radovljica bo ob štiridesetletnici delovanja prejelo tudi Prostovoljno gasilsko društvo Lancovo.

Občina Radovljica sicer svoj prvi praznik v letu praznuje avgusta, ko se spominjajo obletnice ustanovitve Cankarjevega bataljona, drugega pa 11. decembra, na rojstni dan Antona Tomaža Linharta, ki se je leta 1756 rodil prav v Radovljici.

Gorjanski svetniki na prvi seji

Tudi v Gorjah so v sredo na konstitutivni seji potrdili mandate izvoljenim občinskim svetnikom in mandat župana Petra Torkarja.

Maša Likosar

Zgornje Gorje – Ustanovno sejo je kot najstarejša članica vodila svetnica Danijela Mandeljc. Predsednica občinske volilne komisije Tina Urevc je podala poročilo o izidu volitev v občinski svet in volitev župana. »Rednih lokalnih volitev članov občinskih svetov in županov se je v občini Gorje udeležilo 1651 od skupno 2296 volilnih upravičencev. Z 71,92-odsotno volilno udeležbo, ki je znatno nad državnim povprečjem, se občina Gorje umešča med občine z najvišjo volilno udeležbo na lokalnih volitvah 2022. Po zavrniti dveh ugovorov zoper delo volilnih odborov je občinska volilna komisija volilne izide ugotavljala na seji 25. novembra,« je pojasnila Urevčeva.

V občini Gorje se občinski svetniki volijo v šestih enotah, v vsaki enoti po dva člana, z izjemo volilne enote 6, kjer se voli en član. V volilni enoti 1 je največ glasov prejel Janez Kolenc, za njim Bernarda Ferjan, v volilni enoti 2 sta na prvem in drugem mestu Tadeja Kvas Majer in Matjaž Slivnik, v enoti 3 Matej Poklukar in Janez Jan, v enoti 4 Katarina Jakopič Branc in Tomaž Bergant, v enoti 5 Zdenka Repe in Danijela Mandeljc ter volilni enoti 6 Matjaž Zalokar. Od 11 izvoljenih svetnikov je šest kandidatov z liste Janeza Poklukarja in pet z liste Petra Torkarja – Stopimo skupaj. Vsem novoizvoljenim občinskim svetnikom so potrdili mandate, prav tako je bil potrjen mandat župana Petra Torkarja, ki gorjansko občino vodi vse od njene ustanovitve dalje.

Izvoljeni občinski svetniki Občine Gorje in župan Peter Torkar / Foto: Gorazd Kavčič

Peter Torkar je v prisegi dejal, da bo vestno in odgovorno opravljal dolžnost župana, pri tem bo sledil potrebam in interesom lokalne skupnosti, skrbel za blaginjo občank in občanov ter napredek in razvoj občine Gorje.

Na seji je bila imenovana še komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, ki jo sestavljajo predsednik Tomaž Bergant, namestnica Tadeja Kvas Majer ter člani Katarina Jakopič Branc, Janez Jan in Janez Kolenc.

Delati že začel tudi novi radovljiški občinski svet

V sredo se je na ustanovni seji sestal tudi novi občinski svet Občine Radovljica. Potrjeni so bili mandati vseh šestindvajsetih članov in članic občinskega sveta, Ciril Globočnik pa je nastopil svoj četrti županski mandat.

Marjana Ahačič

Radovljica – V novem radovljiškem občinskem svetu, ki se je na konstitutivni seji prvič sestal v sredo, je največ, sedem svetnikov z županove Liste Cirila Globočnika. Lista ima v tem sklicu enega svetnika manj kot v prejšnjem, njeni predstavniki pa so: Miran Rems, Monika Ažman, Teodora Beton, Vilko Praprotnik, Sabina Felc in Danijel Kašca, vsi so bili člani občinskega sveta kot predstavniki Liste Cirila Globočnika že v prejšnjem mandatu.

Po tri svetnike v 26-članskem radovljiškem občinskem svetu imajo Slovenska demokratska stranka (Bogomir Vnučec, Aleša Mušič in Nejc Vobovnik, ki v občinski svet prihajajo na novo), Gibanje Svoboda (Gregor Remec, Petra Logar in Domen Torkar, prav tako vsi na novo) in Lista krajevnih skupnosti, katere predstavniki so dolgoletni član občinskega sveta Branko Fajfar ter novinca Nana Jauk in Matjaž Planinšek.

Novi radovljiški občinski svet se je v sredo sestal na ustanovni seji. / Foto: Gorazd Kavčič

Po dva svetnika imajo Lista za šport in prostovoljstvo, tako kot doslej sta to Darko Marolt in Barbara Meglič (prej Sitar); Lista Vojke Jesenko – ob Vojki Jesenko, ki je bila v preteklem sklicu predstavnica LMŠ oziroma Gibanja Svoboda, še novinec Peter Podlesnik; Nova Slovenija – Krščanski demokrati z dolgoletnim občinskim svetnikom Simonom Resmanom in Ines Jelenec, ki je v svetu na novo, ter Glas mladih Radovljica; tako kot doslej bosta predstavnika te liste v občinskem svetu Gorazd Fajfar in Maruša Šolar Čuden.

Levica in SD imata po enega svetnika; predstavnik Levice v občinskem svetu je Klemen Erman, predstavnica Socialnih demokratov pa Renata Zadnikar. Oba sta prvič člana občinskega sveta.

Po potrditvi mandatov svetnic in svetnikov so na seji imenovali komisijo za mandatna vprašanja, volitve imenovanja, ki jo v tem mandatu sestavljajo predsednik Miran Rems ter člani Bogomir Vnučec, Gregor Remec, Branko Fajfar in Darko Marolt. Naslednja seja občinskega sveta, na kateri so predvidena imenovanja članic ter članov drugih stalnih delovnih teles občinskega sveta in nadzornega odbora občine, bo sredi januarja.

Negujejo svojo identiteto

Maša Likosar

Kranj – Črnogorsko kulturno, prosvetno in športno društvo Morača Kranj je novembra v prostorih Zveze kulturnih društev Kranj pripravilo predstavitev knjige v črnogorskem jeziku Pozdrav rodu avtorja Vladimirja Vlada Ćetkovića, rojenega leta 1940 v črnogorski vasi Bakoviće, ki je v času študija prišel v Ljubljano in tam tudi ostal. Za Ćetkovića, ki je sicer član omenjenega društva, je to že druga izdana knjiga na temo problematike izvornega maternega jezika. »Jezik s časom pozabimo, a zdi se mi pomembno, da ga poznamo in ohranjamo,« je povedal avtor.

Črnogorsko kulturno, prosvetno in športno društvo Morača Kranj je gostilo avtorja knjige Pozdrav rodu Vladimirja Vlada Ćetkovića. / Foto: Gorazd Kavčič

Da se na tovrstne načine ohranja tudi kulturna dediščina naroda, pa je poudaril predsednik društva Čedo Đukanović. »Obenem naši otroci, ki živijo v Sloveniji, skozi branje knjig spoznavajo in se učijo črnogorski jezik,« je dodal. Predstavitve se je udeležila tudi Ana Zeković, prva svetovalka Veleposlaništva Črne gore v Sloveniji. »Knjiga ima izreden pomen za črnogorski narod, saj govori o naši kulturi in o tem, da lahko vsak narod neguje svojo identiteto. Želimo si, da Črnogorci v Sloveniji ne bi pozabili svojih korenin in bi z veseljem brali knjige v maternem jeziku.«

Ustanovna seja v Cerkljah

Novoizvoljeni člani občinskega sveta Cerklje so na konstitutivni seji prisluhnili poročilu občinske volilne komisije in potrdili mandate.

Ana Jagodic Dolžan

Cerklje – V šestnajstčlanski občinski svet je bilo izvoljenih sedem kandidatov Liste Franca Čebulja za razvoj vasi pod Krvavcem: Andreja Bogataj, Janez Korbar, Marta Hočevar, Rajko Rozman, Mirjam (Mirjana) Grilc, Miran Sirc in nosilec liste Franc Čebulj. Glede na to, da svetniška funkcija ni združljiva z župansko, ki jo je Čebulj na letošnjih lokalnih volitvah dobil osmič, je nadomestni član oziroma članica sveta postala Silva Dolinar. Koalicija za razvoj občine Cerklje – SDS + SLS je prejela tri mandate, svetniki so Andrej Kosec, Barbara Prosen Udir in Miha Zevnik, tri mandate ima tudi TOP lista Luka Štumbergerja, ki jo bosta poleg nosilca liste zastopala Tadeja Brankovič in Luka Jezeršek, dva svetnika sta bila izvoljena z Liste za mlade občine Cerklje, to sta Jure Narobe in Nina Veselinović, eden pa bo zastopal Novo Slovenijo – Krščanske demokrate, in sicer Jože Ipavec. Občinska volilna komisija pri izvedbi volitev ni ugotovila nepravilnosti, prav tako ni prejela ugovorov zaradi nepravilnosti pri delu volilnih odborov.

Po ustanovni seji občinskega sveta Cerklje (trije člani so bili zaradi drugih obveznosti odsotni) / Foto: Tina Dokl

Župan je v svoji prisegi, ki je bila tokrat prvič del ustanovne seje, dejal, da bo svojo dolžnost opravljal vestno in odgovorno ter spoštoval pravni red Republike Slovenije in Občine Cerklje. »Z vsem trudom bom deloval za blaginjo Občine Cerklje na Gorenjskem, njenih občank in občanov.« Poleg čestitke članom občinskega sveta za izvolitev je izrazil pričakovanje, da bodo redno prihajali na seje – sklic naslednje je napovedal 21. decembra, ena prvih nalog pa bo potrditev odborov in komisij. Delo je na ustanovni seji že začela Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, v kateri so Janez Korbar, Andrej Kosec in Luka Štumberger.

Praznično v Gorjah

Gorje – V gorjanski občini bodo praznični december zaznamovali z raznolikimi, pretežno glasbeno in plesno obarvanimi dogodki. V Poglejski cerkvi bo vsako soboto ob mraku zagorela nova adventna sveča, v božično-novoletnem času pa bodo tam postavljene še jaslice. V soboto, 10. decembra, ob 19. uri bo v Gorjanskem domu novoletni koncert Kulturno-umetniškega društva Bled in Folklorne skupine Bled. Pridružili se jim bodo gostje Folklorna skupina Razor iz Tolmina. V Poglejski cerkvi bo v nedeljo, 11. decembra, ob 17. uri nastop zbora Canticum novum pod umetniškim vodstvom Urške Odar, v soboto, 17. decembra, pa bo ob 16. uri tam nastopil Kvintet Gorje. V telovadnici OŠ Gorje bo v soboto, 17. decembra, ob 17. uri tradicionalni božično-novoletni koncert Godbe Gorje, ki bo nastopila še v ponedeljek, 26. decembra, ob 17. uri v Poglejski cerkvi. MPZ Triglav Lesce - Bled se bo pod umetniškim vodstvom Mateje Praprotnik predstavil v nedeljo, 18. decembra, ob 17. uri prav tako v Poglejski cerkvi. Praznični december bodo sklenili s tradicionalnim pohodom z baklami, ki bo v ponedeljek, 26. decembra. Zbor bo ob 18.30 za Gorjanskim domom.

Občina Tržič praznuje

Tržič – V počastitev tržiškega občinskega praznika bo v soboto, 10. decembra, ob 18. uri v Kulturnem centru Tržič slavnostna akademija s podelitvijo občinskih in županovih priznanj. Plaketo Občine Tržič prejmeta Čebelarsko društvo Tržič, ki letos praznuje 75-letnico, ter Radio Gorenc, ki se je v skoraj 60 letih neločljivo umesil v gorenjski družbeni, gospodarski in tudi družabni prostor. Diplome Občine Tržič prejmejo Maja Tekavec za uspešno sodelovanje na področjih informiranja občanov, vodenja prireditev ter za delo na lokalni radijski postaji, Boris Tomazin za spodbujanje razvoja športa kot dolgoletni predsednik Športne zveze Tržič in Alojzij Markič, ki v KS Sebenje skrbi za skupno lokalno okolje ter se ustvarjalno udeležuje družbenih dejavnosti. Diplomo Občine Tržič prejme tudi Župnijska karitas Tržič - Bistrica, ki pomaga ljudem v stiski, njihovi prostovoljci pa letno opravijo več kot tri tisoč ur dela. Kulturni program bodo oblikovali člani Plesnega kluba Tržič in Plesnega studia Špela.

Kranjčani za spremembe meja

Na nedeljskih referendumih v Kranju so volivci večinsko podprli predlagane spremembe območij krajevnih skupnosti Primskovo, Bratov Smuk, Planina in Huje.

Simon Šubic

Kranj – Pobudniki svetovalnih referendumov za ugotavljanje interesa občanov kranjskih krajevnih (KS) skupnosti Bratov Smuk, Primskovo, Planina in Huje o spremembah njihovih območij, ki so ju v nedeljo izvedli istočasno z drugim krogom lokalnih volitev, so lahko zadovoljni. Volivci so se namreč na obeh referendumih večinsko opredelili za predlagane spremembe.

Za združitev KS Planina in Huje v skupno KS Planina - Huje je glasovalo 919 oziroma 80,68 odstotka volivcev, združitvi pa jih je nasprotovalo 220 oziroma 19,32 odstotka. Neveljavnih je bilo 57 glasov. Na referendumu je od skupno 5505 volilnih upravičencev sodelovalo 1196 volivcev, kar predstavlja 21,73-odstotno udeležbo.

Izida svetovalnih referendumov za Mestno občino Kranj oziroma njen mestni svet nista zavezujoča. Objavi uradnih rezultatov referendumov sicer sledi sprememba statuta, s katero se ukine ožji del občine oziroma spremeni njegovo območje, prej pa ga mora potrditi še mestni svet. Sprememba statuta začne veljati po izteku mandata svetov KS Bratov Smuk, Primskovo, Planina in Huje, ki so bili izvoljeni na letošnjih lokalnih volitvah za obdobje 2022–2026. »Nove meje navedenih krajevnih skupnosti se torej lahko uveljavijo konec leta 2026,« so pojasnili na MOK.

Nove meje navedenih krajevnih skupnosti se lahko uveljavijo konec leta 2026.

Po podatkih občinske volilne komisije, ki so od včeraj objavljeni tudi na spletni strani Mestne občine Kranj (MOK), je za spremembo meja KS Bratov Smuk in Primskovo glasovalo 1281 oziroma 72,5 odstotka volivcev, proti pa 486 oziroma 27,50 odstotka. Neveljavnih je bilo 105 oddanih glasovnic. Referenduma se je udeležilo 1872 volivcev, kar predstavlja 28,22 odstotka vseh volilnih upravičencev. Spraševali so jih, ali podpirajo izločitev naselja Planina III iz KS Primskovo in njeno priključitev h KS Bratov Smuk.

Prva seja novega loškega občinskega sveta

V Škofji Loki so na torkovi konstitutivni seji občinskega sveta potrdili mandate novoizvoljenih občinskih svetnikov za prihodnja štiri leta in mandat župana Tineta Radinje, ki bo občino vodil že drugič.

Klara Mrak

Škofja Loka – Ustanovno sejo škofjeloškega občinskega sveta je vodil mag. Miha Ješe, ki je svetnikom in županu čestital za izvolitev. Sledilo je poročilo občinske volilne komisije o izidu volitev v svet in volitev župana. Komisija ni ugotovila nobenih posebnosti, napak v postopkih ali pritožb na delo komisije.

Občinski svet Občine Škofja Loka v obdobju od 2022 do 2026 / Foto: Gorazd Kavčič

Občinski svet bo imel osemindvajset članov

V občinskem svetu je trinajst mandatov prejela Lista Prijatelji Loke, svetniki so Miha Peternel, Lea Križnar, Blaž Jesenko, Melita Rebič, Sergej Novak, Marko Murn, Borjana Varja Koželj, Jan Gorše, Marija Demšar, Miha Ješe, Tinka Teržan in Bojan Luskovec. Ker je bil Tine Radinja izvoljen za župana, bo stekel postopek za nadomestnega svetnika.

Šest mandatov je prejela stranka SDS, svetniki so Roman Hartman, Gregor Hostnik, Polona Dobrovoljc, Robert Strah, Katarina Bertoncelj Megušar in Aleš Habjan. Tri mandate ima tudi Gibanje Svoboda, svetniki so Simon Krajšek, Jernej Korošec in Branko Celar. Stranka SLS je dobila dva mandata: svetnika sta Valentin Jesenovec in Tomaž Paulus. Iz Komunalno ekološke liste je v svetu Rolando Krajnik, iz Levice Gašper Doljak, iz stranke Nova Slovenija – Krščanski demokrati Ciril Peternel in SD Mirjam Jan Blažič.

Kultura dialoga v občini je visoka

Dozdajšnji župan Tine Radinja, ki bo torej Občino Škofja Loka vodil tudi prihodnja štiri leta, se je v svojem nagovoru zahvalil za zaupanje, svetnikom in svetnicam pa čestital za izvolitev v novi občinski svet. »Nadejam se, da bomo v mandatu, ki je pred nami, dobro sodelovali. Kultura dialoga se je v naši občini v zadnjih letih zelo dvignila in upam, da se bo v prihodnjih le še dvigovala.« Potrdili so tudi člane komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, in sicer Melito Rebič, Katarino Bertoncelj Megušar in Tomaža Paulusa. Naslednja seja občinskega sveta bo predvidoma 22. decembra, ko bodo obravnavali predlog občinskega proračuna za prihodnje leto.

»Kultura dialoga se je v naši občini v zadnjih letih zelo dvignila in upam, da se bo v prihodnjih le še dvigovala,« je dejal župan.

Potrjeni šenčurski župan in svetniki

V Šenčurju so na sredini konstitutivni seji občinskega sveta potrdili mandate občinskih svetnikov in mandat župana Cirila Kozjeka, ki je občino vodil že pretekla dva mandata.

Maša Likosar

Šenčur – Župan Ciril Kozjek, ki je kot najstarejši član občinskega sveta začel sejo, se je zahvalil volivcem za podporo, obenem pa čestital tudi izvoljenim svetnikom in svetnicam. S podrobnostmi volitev je svetnike seznanila predsednica volilne komisije dr. Mateja Likozar Rogelj, ki je pojasnila, da komisija ni ugotovila kršitev. Med drugim je dejala, da je na podlagi pridobljenih preferenčnih glasov en kandidat dobil neposredni mandat, in sicer Renato Gorenc z liste NSi.

Na podlagi poročila komisije za potrjevanje mandatov je občinski svet o njih glasoval in potrdil tako mandat župana kot tudi vseh občinskih svetnikov. Na listi SLS je bil za svetnika izvoljen tudi Ciril Kozjek, vendar bo opravljal županske funkcijo, ki s svetniško ni združljiva, zato bodo na prvi januarski seji odločali o imenovanju svetnice Urške Blumauer, ki je naslednja kandidatka na listi SLS.

Šest žensk, enajst moških

V 17-članskem občinskem svetu bo tako šest žensk in enajst moških. Člani, ki bodo odločali v mandatu od 2022 do 2026, so: Aleš Perič Močnik, Andreja Pintar, Jože Regina in Sonja Šrol Benedičič (SDS), Matej Knific, Urška Ropret in Gorazd Ropret (Gibanje Svoboda), Simon Kuhar, Slavka Weisseisen in David Štrajhar (Lista ViD), Vanja Umnik, Sebastian Mohar in Urška Blumauer – o njenem imenovanju bodo odločali na prvi januarski seji (SLS), Domen Kern in Živa Mali (Mladi za Občino Šenčur), Valerij Grašič in Renato Gorenc (NSi).

Novoizvoljeni občinski svetniki Občine Šenčur z županom Cirilom Kozjekom / Foto: Tina Dokl

V svojem prvem pozdravnem nagovoru novega občinskega sveta je župan Ciril Kozjek izrazil upanje, da bodo svetniki tudi v prihodnjem mandatu delali dobro in predvsem konstruktivno ter v dobro vseh občanov.

Na seji je bila imenovana še komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, ki jo sestavljajo Simon Kuhar kot predsednik in Aleš Perič Močnik ter Sebastian Mohar kot člana.

Pomagali kirgizijskemu šoferju

V Zgornjih Danjah so imeli minulo soboto obilo dela z reševanjem kirgizijskega šoferja s poljskim tovornjakom, ki je zašel v najvišje ležečo slovensko vas.

Ana Šubic

Zgornje Danje – Da se na navigacijo ne gre vselej zanašati, je minulo soboto dodobra na lastni koži izkusil kirgizijski šofer v poljskem tovornjaku, ki je bil namenjen na Brnik, a se je znašel na Selškem, v zasneženih Zgornjih Danjah, najvišje ležeči slovenski vasi na dobrih tisoč metrih nadmorske višine. Pravzaprav niti ni prišel do tja, saj je že pred vasjo obtičal na poledeneli in zasneženi cesti. Peš se je odpravil do vasi, kjer so mu domačini, vključno z novim županom Občine Železniki Markom Gasserjem, priskočili na pomoč.

»Sporazumevanje je bilo zelo težko, saj Kirgizijec ni znal angleško. Šli smo pogledat, kaj se je zgodilo, in ugotovili, da je obtičal s tovornjakom s priklopnikom, ki že v normalnih razmerah nima kaj iskati na taki cesti, kaj šele v snegu. Zaradi neuspešnih poskusov speljevanja se je že približal robu ceste in je obstajala nevarnost zdrsa,« je razložil Gasser. Na pomoč je poklical poklicnega šoferja Roberta Gartnerja iz bližnjega zaselka Torka, a Kirgizijec sprva ni dovolil, da sede za »njegov« volan, zato so klicali njegovo šefinjo na Poljskem, ki je razumela angleško in privolila, da nastalo situacijo poskuša rešiti drug poklicni šofer.

Poljski tovornjak, ki je obtičal na zasneženi cesti pod Zgornjimi Danjami na dobrih tisoč metrih nadmorske višine / Foto: Marko Gasser

S kirgizijskim šoferjem so se sporazumevali s pomočjo spletnega prevajalnika. / Foto: Marko Gasser

Na tovornjak so najprej namestili verige, nato pa je Gartnerju z zaletom uspelo speljati čez poledeneli odsek, nato se je odpeljal v Zgornje Danje in naprej v smeri proti Zabrdu, do manjšega platoja, pravzaprav edinega, kjer je bilo tovornjak sploh možno obrniti. Kirgizijec je bil nadvse hvaležen, da se je reševalna akcija, ki je trajala dve uri, srečno končala in da se je lahko vrnil v dolino.

Gasser je že napovedal, da bodo v prihodnje v izogib takim situacijam na križišču z regionalno cesto, s katere se odcepi lokalna cesta v podratitovške vasi, postavili znak za prepoved vožnje za tovorna vozila s priklopnikom (razen za tovorni promet za gozdarska tovorna vozila).

Z ledinskimi imeni na Zaplato

Alenka Brun

Preddvor – Na predvečer svetovnega dneva gora, v soboto, 10. decembra, bodo v kulturnem domu v Preddvoru ob 19.30 premierno predvajali film z naslovom Z ledinskimi imeni na Zaplato, ki so ga ustvarili v Kulturno-umetniškem društvu (KUD) Matije Valjavca Preddvor. Film predstavlja osrednji letošnji projekt društva in z njim povezane dejavnosti: popis ledinskih imen ob planinski poti na Zaplato, raziskovanje njihovega pomena in postavitev sedmih tabel z napisi – vse to pa se prepleta z igranimi prizori, ki so jih posneli na teh krajih. Prvotno zamisel o postavitvi napisov so nadgradili: na vsaki tablici je namreč napis s QR kodo, ki odpre razlago imena ter videoposnetek dramskega prizora. »Smo šli kar velikokrat gor. Razen enega prizora so vsi posneti na krajih z zanimivimi ledinskimi imeni, torej ob poti na Zaplato,« pove Petra Lombar Premru iz KUD Matije Valjavca Preddvor, ki je bila (med drugim) ponovno v vlogi montažerke, medtem ko se pod scenarij in režijo podpisuje Slavko Prezelj. Med najbolj aktivnimi pri delu na terenu pa je bil tokrat Stane Nič, izvemo. »Premiera sovpada s svetovnim dnem gora, zato je naš dogodek del mozaika več kot sto alpskih dogodkov po celem svetu v okviru Festivala Brati gore 2022. Je pa to naš drugi samostojni film in traja osemdeset minut,« je še povedala Lombar Premrujeva.

Prizor iz filma / Foto: arhiv društva

Največ denarja namenili cestam

Občinski svet Občine Jezersko je na novembrski seji sprejel proračun občine za leto 2023.

Alenka Brun

Jezersko – Na novembrski seji je Marko Šifrar iz občinske uprave svetnikom predstavil dopolnjen in spremenjen Odlok o proračunu Občine Jezersko za prihodnje leto. Prihodki so se povečali za skoraj 85 tisoč evrov, kar znese dober milijon osemsto tisoč evrov, odhodki pa za slabih 33 tisoč evrov in sedaj presegajo dva milijona evrov. Prihodki so se povečali pretežno na račun višje povprečnine, ki jo prejemajo občine. Sprememb je bilo na odhodkovni strani več. Med večje zagotovo sodi zvišanje sredstev (za 52 tisoč evrov) pri postavki Investicijsko vzdrževanje in gradnja občinskih cest in cestne infrastrukture. Načrtuje se namreč druga faza sanacije Julnovega mostu s finančno pomočjo družbe Slovenski državni gozdovi (SiDG) in prva faza asfaltiranja ceste od kmetije Ancel do parkirišča Ravenska Kočna. Načrtujejo tudi asfaltiranje ceste do Sp. Virnika. Predvidena je tudi obnova na Kovkovem mostu. Se pa z 80 tisoč evrov za kar dobrih 25 tisoč evrov znižuje višina sredstev pri postavki Oskrba z vodo – investicije. Razlog za zmanjšanje sredstev je končna uskladitev, kaj se bo izvedlo prihodnje leto. Sanacija in izboljšava sekundarnega vodovoda RC – Cibašek in zaselka Žabji trg letos ne bosta izvedena. V okolici objekta Cibašek še ni dejanskih potreb po povečanih kapacitetah infrastrukture, zato se zmanjšujejo sredstva tudi pri postavki Odpadne vode. Pri postavki Spodbujanje malega gospodarstva v občini pa se sredstva na javnem razpisu na predlog občinske svetnice povišujejo na 15 tisoč evrov. Občina je tudi že zagotovila sredstva za nakup sadik za ohranitev drevesnih mej ob izumiranju jesenov. Sredstva se bodo dodelila v sklopu razpisa v zvišani proračunski postavki Strukturni ukrepi v kmetijstvu in živilstvu.

Nekaj sprememb je tudi pri ravnanju s premoženjem občine, kar pa ne vpliva na kadrovski načrt, ki je ostal nespremenjen od prve obravnave. V letu 2023 namreč načrtujejo zaposlitev. Župan Andrej Karničar je pojasnil, da sta razloga dva: nujno potrebujejo občinskega urbanista, obenem pa je predvidena daljša odsotnost zaposlene. Pokazala se je možnost, da znotraj Skupne uprave občin Gorenjske skupaj z MO Kranj zaposlijo osebo za področje občinskega urbanizma. Vendar bi bilo to mogoče šele v drugi polovici prihajajočega leta, na Jezerskem pa bi pomoč prišla prav že ob začetku leta. Zato je župan občinskemu svetu predlagal, da za leto 2023 dvignejo število zaposlenih za enega. Predlog je sprožil resno razpravo, svetniki pa so na koncu dobili odgovore na zastavljena vprašanja in sprejeli Odlok o proračunu Občine Jezersko za leto 2023.

Večjih projektov ne predvidevajo

Alenka Brun

Preddvor – Na zadnji seji preddvorskega občinskega sveta so imeli v drugi obravnavi tudi Odlok o proračunu Občine Preddvor za leto 2023. Že pri prvem branju je župan poudaril, da večji projekti za leto 2023 niso predvideni, začenjajo le projekt vodovoda in kanalizacije za Potoče in Bašelj. Predlog proračuna za leto 2023 je upošteval izhodišča osnutka proračuna, zajema pa tudi predlagane spremembe in realneje ocenjene projekte. V primerjavi z osnutkom je na obeh straneh prišlo do povečanj: na prihodkovni strani za dobrih 486 tisoč evrov, na odhodkovni pa za slabih 550 tisoč. Med večjimi spremembami na prihodkovni strani sta na primer ocenjen višji prihodek komunalnega prispevka ter sredstva iz državnega proračuna za projekt Kanalizacija Bašelj, Mače, Potoče. Pri odhodkih pa med večje spremembe sodijo dodani nakup zemljišča na Čemšeniku, investicijsko vlaganje v Krajevno knjižnico Preddvor, dozidava in preureditev podružnične šole v Kokri, povečanje za prenesen znesek stroškov za tovorno pot iz leta 2022 in stroški ob 190. obletnici rojstva Josipine Turnograjske (Zavod za turizem Preddvor) in ureditev dvorišča gradu Dvor, kjer se izvedba prenaša v naslednje leto. Povečala so se sredstva na točki proračuna, ki govori o varnosti v cestnem prometu, dodan je bil projekt Kanalizacija Bašelj, Mače, Potoče. Na drugi strani pa se zmanjšuje višina sredstev pri projektu Parkirišče grajski park. Občina predvideva tudi zadolževanje. Svetniki so odlok oziroma predlog odloka z obrazložitvami sprejeli, predlagana višina sprejetega proračuna znaša dobrih enajst milijonov evrov.

Naše umetnostne plavalke vse boljše

Vilma Stanovnik

Kranj – Minuli konec tedna je v Pragi potekalo mednarodno tekmovanje v umetnostnem plavanju, 39. Christmas Prize. Na tekmovanju so sodelovale tekmovalke iz enajstih držav. Odlično sta tekmovali Karin Pesrl (PK Triglav) in Nika Seljak (Katalina Ljubljana), ki sta si z osebnim rekordom 72,8 točke priborili tretje mesto in normo za evropsko in svetovno prvenstvo. »Članski duet je prvič stal na stopničkah pomembnega mednarodnega tekmovanja, rezultati tekmovanja pa so dokaz, da je Slovenija že konkurenčna tudi med najboljšimi,« je povedala trenerka skupine umetnostnega plavanja Agnieszka Siegieńczuk iz Plavalnega kluba Triglav Kranj.

Karin Pesrl, trenerka Agnieszka Siegieńczuk in Nika Seljak / Foto: arhiv PK Triglav Kranj

Želijo si naslova prvakinj

Ekipa deklet v Hokejskem klubu Triglav Kranj, ki letos lovi naslov državnih prvakinj, si bo denar za drese in opremo zaslužila tudi s prodajo privlačnega koledarja.

Vilma Stanovnik

Kranj – V kranjskem hokejskem kolektivu je zadnja leta aktivna tudi skupina deklet, ki nastopa tako v domačem prvenstvu kot v združeni slovenski ekipi (Slovenia Select), ki igra v razširjenem avstrijskem ženskem prvenstvu DEBL.

»Pri Triglavu nas trenira okoli dvajset deklet, starih od 12 do 38 let. Najmlajša je Ajda Jošt, najstarejša pa Katarina Haus. Treniramo dvakrat ali trikrat tedensko, vsaka dva tedna pa imamo tudi tekmo. Tiste, ki igrajo za slovensko ekipo v DEBL, pa imajo tekmo praktično vsak konec tedna. Na tekme nas hodi 12 ali 13, naš cilj pa je, da si v tej sezoni skušamo priboriti naslov državnih prvakinj. Do sedaj smo bile zelo uspešne, saj smo izgubile samo eno točko – in upam, da bo to naša sezona,« pravi 27-letna Tamara Svetina iz Komende, ki igra tudi v slovenski ženski hokejski reprezentanci, za katero je odigrala že več kot trideset tekem.

Članica HK Triglav in slovenske reprezentance Tamara Svetina / Foto: Tina Dokl

Tako Tamara Svetina kot druga dekleta si želijo, da bi v žensko ekipo Triglava prišlo še več deklet, ki so rada na drsalkah. Da so dekleta v njej tudi dobre prijateljice, so dokazale s slikanjem za novi koledar.

»Že ko smo koledar izdale pred leti in je bilo zanj precej zanimanja, smo si želele, da bi ga znova pripravile. Spet nam je uspelo letos, da so slike lepe in da je koledar res dobro videti, pa je poskrbel Črt Slavec, ki je tudi sam igral hokej. Koledar je malce drznejši in veselimo se prodaje, ki se bo začela naslednji teden. Vse o koledarju, ki stane 12 evrov, je moč izvedeti na naši strani na Facebooku, na Instagramu in pri vseh igralkah, na prodaj pa bo tudi na tekmah,« pravi Tamara Svetina in dodaja, da bodo natisnili kar sedemsto koledarjev.

»Z denarjem bomo pokrivale stroške, ki jih imamo med sezono. Kupile bomo drese, opremo in vse drugo, kar potrebujemo,« je še dodala Tamara Svetina.

Hokejistke se te dni veselijo izdaje novega koledarja / Foto: Črt Slavec

Veslaški jubilej

Vilma Stanovnik

Bled – V letošnjem letu Veslaška zveza Slovenije (VZS) praznuje sedemdeset let delovanja. V tem času so slovenski veslači osvojili šest olimpijskih medalj, kar 141 medalj na svetovnih in evropskih prvenstvih in 17-krat postali svetovni prvaki.

V organizaciji VZS je Blejsko jezero gostilo štiri svetovna in eno evropsko prvenstvo, leta 2017 pa še svetovno veteransko prvenstvo kot največjo veslaško regato vseh časov. Prihodnje leto ponovno gostijo evropsko prvenstvo, na katerem bo nastopila pomlajena in ponovno močna slovenska reprezentanca.

Jubilej bodo proslavili jutri na Bledu, ko se bodo spomnili uspehov slovenskega veslanja, predstavili prvi knjižni pregled slovenske zgodovine veslanja avtorice Nataše Mrak in urednika Petra Fajfarja ter podelili priznanja VZS za iztekajoče se leto 2022.

Novi uspeh lokostrelca Podržaja

Šenčur – Marjan Podržaj iz Lokostrelskega kluba Šenčur je na 62. dvoranskem lokostrelskem turnirju v furlanskem mestu Krmin/Cormons po tekmovanju v Trstu ponovno zmagal v okviru letošnje zimske dvoranske sezone. Na tekmovanju je nastopilo več kot 160 lokostrelk in lokostrelcev iz Italije, Hrvaške, Avstrije in Slovenije.

Mladi hokejisti z Bleda na Norveško

Bled – Ta teden se je slovenska moška hokejska reprezentanca do 20 let zbrala v svoji tradicionalni pripravljalni bazi na Bledu, kjer je opravila zaključne priprave pred nastopom na svetovnem prvenstvu IIHF divizije I-A, ki bo od 11. do 17. decembra potekalo v Askerju na Norveškem. Varovance glavnega trenerja Lovra Bajca čakajo obračuni z reprezentancami Norveške, Danske, Francije, Kazahstana in Madžarske.

Tekmujejo tudi v mednarodni ligi

Od jeseni poteka nova sezona v floorballu, ekipi Insport in Polanska banda pa tudi letos merita moči v Mednarodni floorball ligi, kjer sta trenutno na drugem in tretjem mestu. Slovenski derbi bo jutri v Gorenji vasi.

Vilma Stanovnik

Škofja Loka – V Mednarodni floorball ligi (IFL) letos nastopata branilec naslova prvakov iz lanskega leta Insport iz Škofje Loke ter Polanska banda. Po polovici odigranega rednega dela je Insport po dveh porazih v gosteh trenutno na drugem mestu z enakim številom točk, a tekmo več kot vodilna ekipa Komarom iz Madžarske. Polanska banda je na tretjem mestu in za Insportom zaostaja za dve točki. Jutri, v soboto, bo ob 19. uri v Gorenji vasi druga tekma med slovenskima ekipama. Prvo je dobil Insport v Škofji Loki z rezultatom 11 : 2.

Selektor in trener Insporta Gorazd Tomc / Foto: Tina Dokl

Tudi v prvi slovenski floorball ligi je trenutno v vodstvu Insport A, druga je Polanska banda, tretji Insport B, četrti pa so Zelenci.

»V članski kategoriji je premoč Insporta še vedno velika, medtem ko se v mladinskih in zlasti v najmlajših kategorijah kaže dobro delo ekip iz Poljanske doline, predvsem Polanske bande in Žirov. Vsekakor so k ponovnemu razvoju teh ekip v zadnjih letih prispevale izgradnje novih dvoran. Nikakor ne smemo pozabiti ponovnega vzpona ekipe iz Zgornjesavske doline FBK Zelenci, ki uspešno delo in rezultate zadnjih let v mladinskih kategorijah uspešno prenaša tudi k članom, saj imajo po nekaj letih ponovno člansko ekipo, ki jo sestavlja veliko mladih igralcev,« pravi selektor slovenske reprezentance Gorazd Tomc in dodaja, da je trenutno v ospredju delo z reprezentanco do 19 let, saj jo od 24. do 28. januarja čakajo kvalifikacije za svetovno prvenstvo, ki bodo v Španiji. Če bo uspešna in se bo uvrstila na prvo ali drugo mesto, bo konec aprila prihodnje leto nastopila na Danskem.

Trajnost ni le okoljsko vprašanje

Po treh letih je na Brdu pri Kranju znova potekal regijski dogodek Nove Ljubljanske banke (NLB), na katerem so se tokrat posvetili vprašanju trajnosti, izzivom, ki jih prinaša, in priložnostim, ki se s tem ponujajo.

Aleš Senožetnik

Predsednik uprave NLB Blaž Brodnjak / Foto: Gorazd Kavčič

Brdo pri Kranju – Pred dnevi je potekal sedmi regijski dogodek NLB na Gorenjskem, tokrat pod sloganom Razmišljajmo podjetno. Delujmo trajnostno. Kot pravijo v banki z največjim tržnim deležem na domačem trgu, si ne moremo več zatiskati oči pred tem, da so podnebne spremembe alarmanten problem. A kot je v uvodnem nagovoru zbranim gorenjskim podjetnikom in drugim gostom na Brdu pri Kranju povedal prvi mož banke Blaž Brodnjak, trajnostni razvoj ni omejen le na okoljevarstvena vprašanja, ampak je tema bistveno širša: »Gre tudi za vprašanja, na kakšen način funkcionira družba, s kakšnimi talenti bomo dosegali zastavljene cilje ter ali je le rast tista, ki je 'vsezveličavna', oziroma so le interesi dobička tisti, ki so 'vsezveličavni'.«

Kot pravi, smo v Sloveniji že sedaj dokaj trajnostno naravnani in odgovorni do okolja, v ospredje se zato postavljajo tudi družbene teme. »Namesto o izključevanju raje govorimo o vključevanju, ne da skačemo iz enega ekstremnega pogleda v drugega,« pravi Brodnjak in dodaja: »Dogovoriti se moramo o tem, kaj hočemo in kje so naše priložnosti, in potem vlagati vanje, da se bomo lahko začeli razvijati še učinkoviteje.«

Kljub negotovosti, ali nas v prihodnje čaka kriza ali ne, ostaja optimist, saj smo se vajeni prilagajati in spoprijemati s spremembami. »Pogovarjajmo se, vključujmo se, postavimo si skupne cilje in bomo poleteli,« je zaključil Brodnjak.

»Dogovoriti se moramo o tem, kaj hočemo in kje so naše priložnosti,« pravi predsednik uprave NLB Blaž Brodnjak.

O izzivih na poti Slovenije k večji blaginji je v nadaljevanju spregovoril tudi glavni ekonomist pri Gospodarski zbornici Slovenije Bojan Ivanc. Med izzivi zasebnega sektorja vidi denimo visoke cene energentov ter tudi surovin in polproizvodov, vprašanje minimalne plače, tudi dohodninske spremembe bodo plače manj razbremenile, kot je bilo prvotno predvideno. Na trgu delovne sile sicer ne napoveduje večjih pretresov, prav tako tudi gospodarska pričakovanja niso pretirano pesimistična. Po srednji napovedi bi gospodarska rast prihodnje leto znašal 1,1 odstotka, zaposlenost bi se zmanjšala za pol odstotka, inflacija pa bi se gibala okoli 5,8 odstotka.

O trajnostnih financah v EU in njihovem vplivu na podjetja je spregovoril profesor na ljubljanski ekonomski fakulteti Vasja Rant. Usmeritev v trajnost in podnebno nevtralnost je neizbežna in predstavlja tudi dolgoročni odgovor na energetsko krizo, pri tem pa se tudi malim in srednjim podjetjem odpirajo številne priložnosti in koristi. Pomembno vlogo pri financiranju prehoda bodo odigrale tudi banke. Dogajanje je sklenila okrogla miza, na kateri so se Andrej Meža, direktor poslovanja z malimi in srednjimi podjetji, Matjaž Rupnik, direktor vrednotenja in kontrole v NLB, ter Matevž Vrhovnik iz Alfa Nature posvetili izzivom in priložnostim trajnostne preobrazbe za podjetja.

Vlada z ukrepi za prihodnje leto

Vlada je ta teden sprejela 1,2 milijarde evrov težak predlog zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize, predstavniki delodajalskih organizacij pa predlagajo nekaj sprememb.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – Pomoč gospodarstvu, ki ga je v začetku tedna potrdila vlada, med drugim vključuje subvencioniranje visokih cen električne energije, zemeljskega plina in tehnološke pare, subvencioniranje dveh ukrepov za ohranjanje delovnih mest ter ukrepe za zagotavljanje likvidnosti podjetij.

Kot je ob sprejetju povedal gospodarski minister Matjaž Han, so zajeli vse gospodarske panoge in vse velikosti podjetij, pomoč pa je ciljno naravnana na tista podjetja, ki jo bodo najbolj potrebovala. Kot je dejal, so z zakonom pripravljeni tudi na morebitno poslabšanje gospodarske situacije in primere, da bi morala nekatera podjetja tudi začasno prilagoditi proizvodnjo.

Predlog zakona bo državni zbor obravnaval ta mesec, spremembe pa bodo veljale od prvega januarja. Celotna ocenjena finančna vrednost ukrepov pomoči za gospodarstvo za 2023 in deloma za 2024 znaša predvidoma 1,2 milijarde evrov. Za ukrep sofinanciranja visokih cen električne energije, zemeljskega plina in tehnološke pare je namenjenih do 850 milijonov evrov, za sofinanciranje ukrepov skrajšanega delovnega časa in čakanja na delo doma 100 milijonov evrov in za ukrep izboljšanja likvidnosti podjetij 250 milijonov evrov.

Predlog zakona pa ne rešuje osnovnega problema, torej visokih ponudb za zakup električne energije v prihodnjem letu, so v skupni izjavi za javnost zapisali v petih največjih delodajalskih organizacijah, kjer so na predsednika vlade naslovili tudi stališče, v katerem so zapisali, da uredba, ki jo je vlada sprejela prejšnji teden, ni vplivala na višino teh ponudb, zato je tudi učinek predloga zakona zelo skromen. »Kljub subvencijam bodo podjetja plačevala mnogokrat višjo ceno električne energije kot njihovi konkurenti v sosednjih državah. Podjetja bodo tako prisiljena v zmanjševanje porabe energije tudi z zmanjševanjem proizvodnje, kar bo pripeljalo do odpuščanja odvečnih delavcev, česar pa si nihče v podjetjih ne želi,« pravijo in dodajajo, da v tem primeru tudi ukrep subvencioniranja začasnega čakanja na delo ne bo zadostoval, saj je omejen na največ trideset delovnih dni.

Delodajalske organizacije pričakujejo, da bo vlada v postopku sprejemanja zakona v državnem zboru spremenila sporne člene in gospodarstvu zagotovila pomoč, »sicer bo napovedana milijardna pomoč gospodarstvu ostala le mrtva črka na papirju«.

DOBRO JE VEDETI

Z dodatnim vplačilom do nižje dohodnine

Cveto Zaplotnik

Zavarovanci, ki plačujejo prispevke za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, se lahko prostovoljno vključijo tudi v dodatno pokojninsko zavarovanje. V zavarovanje se lahko vključijo sami (individualno zavarovanje) ali preko delodajalca (kolektivno zavarovanje). Vsak je lahko hkrati vključen v en pokojninski načrt individualnega in en pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja. Pri kolektivnem zavarovanju lahko premijo za svoje zaposlene financira le delodajalec, lahko pa del prispevajo tudi zaposleni. Najvišji letni znesek premije, za katerega delodajalec ali zaposleni lahko uveljavlja davčno olajšavo, je navzgor omejen na 5,844 odstotka letne bruto plače zaposlenega oziroma (letos) na znesek 2903,66 evra.

Ponudniki dodatnih pokojninskih zavarovanj v tem mesecu pozivajo vse, ki so vključeni v tovrstno zavarovanje, da vplačajo dodatni znesek premije, to je razliko med najvišjo možno premijo in že vplačano letno premijo, in si tako po eni strani strani zvišajo pokojnino, po drugi pa znižajo plačilo dohodnine. Če ima delavec na primer dva tisoč evrov bruto plače in zanj delodajalec mesečno plačuje 50 evrov premije za dodatno pokojninsko zavarovanje, kar na letni ravni znese 600 evrov, lahko delavec vplača še neizkoriščeni del premije v znesku 802 evra. Znesek vplačane premije lahko uveljavlja kot davčno olajšavo pri dohodninski napovedi, pri tem pa se mu dohodnina lahko zniža tudi do 45 odstotkov vplačane premije, kar je sicer odvisno od dohodninskega razreda. Da bi to znižanje lahko uveljavljal že pri obračunu dohodnine za letošnje leto, mora vplačati neizkoriščeni del premije do konca leta. Tisti, ki še niso sklenili tovrstnega (individualnega) zavarovanja, ga lahko sklenejo še letos in bodo za letošnja vplačila premije lahko uveljavljali znižanje dohodnine pri davčnem obračunu za letošnje leto.

Zmanjšujejo ogljični odtis

Aleš Senožetnik

Ljubljana, Mengeš – V družbi Lek so pred nedavnim objavili trajnostno poročilo za lansko leto. V družbi, ki spada pod okrilje Novartisa, želijo do leta 2025 doseči ogljično nevtralno poslovanje. Za naložbe v varovanje okolja so tako namenili osem milijonov evrov, kar je največ v zadnjih desetih letih. Pretežni del je bil namenjen za nadaljnjo krepitev energetske učinkovitosti, k čemur so jih letos še dodatno spodbudile visoke cene energentov. Septembra so v Mengšu v omrežje priklopili tudi prvo izmed petih sončnih elektrarn, ki jih načrtujejo na lokacijah v Sloveniji.

Kljub rasti razvoja in proizvodnje izdelkov so porabo energije ohranili na ravni predhodnega leta, skupno količino odpadkov pa so zmanjšali za 38 odstotkov, poraba vode pa je bila za tri odstotke večja.

V enoti v Mengšu tudi v prihodnje načrtujejo močan razvoj. Enoti Biološke učinkovine so v lanskem letu odobrili šestdeset milijonov investicijskih sredstev. Gradbena dela za novi obrat za proizvodnjo virusnih vektorjev že potekajo, prav tako tudi za novi laboratoriji za proizvodno znanost in tehnologijo. Obe pridobitvi bosta začeli delovati prihodnje leto. V enoti Farmacevtske učinkovine Mengeš so prav tako povečali proizvodnjo inovativnih in izbranih kompleksnih generičnih učinkovin ter začeli prenos novih inovativnih učinkovin za različne terapevtske skupine.

Na račun razvoja se je v lanskem letu število zaposlenih na mengeški lokaciji povečalo za 12 odstotkov oziroma na 1268 zaposlenih.

Izbrali najuglednejše strokovnjake

Ljubljana – Uporabniki portala Tax-Fin-Lex so znova izbrali najuglednejšega davčnega, finančnega in pravnega strokovnjaka. Najuglednejši davčni strokovnjak je postal nekdanji generalni direktor finančne uprave Ivan Simič, najuglednejši finančni strokovnjak direktor Inštituta za revizijo in predavatelj Marjan Odar, najuglednejša pravna strokovnjakinja pa je postala odvetnica in predavateljica Sara Ahlin Doljak. Glasovalo je 2.850 uporabnikov.

Na cesto se je usul zemeljski plaz

Suzana P. Kovačič

Tržič – V ponedeljek zvečer so bili policisti obveščeni o zemeljskem plazu med prvim in drugim predorom iz smeri Tržiča proti Podljubelju. Kot so sporočili s Policijske uprave Kranj, v dogodku ni bil nihče telesno poškodovan ali ogrožen. Cesta je bila nekaj časa zaradi sanacije zaprta za ves promet, za osebna vozila je bil urejen obvoz. Vzdrževalci te državne ceste so začeli odstranjevati material z vozišča, promet zdaj med prvim in drugim predorom poteka izmenično enosmerno in je urejen s semaforjem, so še sporočili s Policijske uprave Kranj.

Zemeljski plaz se je usul na cesto med prvim in drugim predorom iz Tržiča proti Podljubelju. / Foto: Policija

Vlomilci iskali denar in nakit

Simon Šubic

Kranj – Gorenjski policisti so ta teden obravnavali več vlomov in tatvin. Kranjske policiste so v ponedeljek obvestili o vlomu v trgovski objekt. Neznani storilec je z rezalnim orodjem odstranil del fasade objekta, vstopil v notranjost in si protipravno prilastil večje število cigaret. Podjetje je oškodoval za več tisoč evrov. V Vodicah je neznani vlomilec iz hiše odnesel nakit. Lastnika je oškodoval za okoli 2500 evrov. V torek pa so policisti na območju Škofje Loke obravnavali vlom v stanovanjsko hišo. Neznani storilec je v hišo nasilno vstopil skozi okno, pregledal notranjost in si protipravno prilastil približno za 600 evrov gotovine in nakit v vrednosti približno 400 evrov. Obravnavali so še vlom v stanovanjsko hišo, v katero je neznani storilec vstopil skozi vhodna vrata, pregledal notranjost, vendar si po prvih podatkih ni ničesar prilastil. Kranjski policisti so v torek obravnavali tatvino izdelkov v trgovini. Neznani tat je povzročil za okoli 230 evrov škode. Isti dan je nekdo vlomil tudi v stanovanjsko hišo v Medvodah in ukradel nakit. Škoda znaša okoli tisoč evrov.

Z avtomobilom oplazil pešca

Medvode – V sredo nekaj po 18. uri se je na cesti med Medvodami in Jeprco zgodila prometna nesreča, v kateri sta bila udeležena voznik osebnega vozila in pešec. Po ugotovitvah policistov je do prometne nesreče prišlo, ker je pešec v temnih oblačilih nenadoma stopil na vozišče in ga je z osebnim vozilom oplazil voznik. Pri tem se je pešec lažje telesno poškodoval. V postopku je preizkus alkoholiziranosti pri njem pokazal 0,73 mg/l alkohola v izdihanem zraku.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

Prepovedali približevanje

Jesenice – Jeseniški policisti so bili obveščeni o nasilju v družini med partnerjema. Kršitelju so izrekli prepoved približevanja in vodijo predkazenski postopek v zvezi kaznivega dejanja z elementi nasilja.

Ne le oprema, tudi znanje

1. stran

Miha Habjan, Matjaž Šerkezi in Luka Kovačič na novinarski konferenci Planinske zveze Slovenije na Veliki planini / Foto: Aleš Senožetnik

Poleg kvalitetnih čevljev in oblačili se v gore vedno podamo z nahrbtnikom, v katerem so poleg zaščitnih očal, naglavne svetilke, hrane in pijače vselej tudi planinski zemljevid novejše izdaje in kompas ter lavinski trojček, ki sestoji iz plazovne žolne, sonde ter aluminijaste lopate. Prav tako za varno obiskovanje zasnežených gora potrebujemo cepin in dereze, kot pa je dejal Matjaž Šerkezi, strokovni sodelavec PZS in alpinistični inštruktor, nam oprema ne koristi, če je ne znamo ustrezno uporabljati. »Znanja ne črpamo po nepreverjenih kanalih na spletu, temveč z udeležbo na tečajih zimske hoje v hribe. Če tega znanja nimamo, se v gore podamo le v spremstvu izkušenega vodnika,« pravi Šerkezi, ki ob tem poudarja, da velja ob tem preveriti tudi, ali ima vodnik ustrezne izkušnje.

Tako meni tudi Luka Kovačič, vaditelj turnega smučanja in član slovenske reprezentance v turnem smučanju. Tovrstna rekreacija tudi zaradi precejšnje cenovne dostopnosti postaja vse bolj priljubljena oblika gibanja v gorah. »Z nekaj posebnostmi tudi pri turnem smučanju veljajo enake zakonitosti oziroma pravila kot pri gorništvu in alpinizmu,« pravi Kovačič, ki meni, da je predznanje alpskega smučanja nujno, preden se preizkusimo v turnem smučanju. To je sicer dovoljeno tudi na smučiščih, a moramo pri tem poskrbeti za lastno varnost in varnost preostalih smučarjev ter spoštovati pravila, ki veljajo na urejenih smučiščih.

Sicer pa priporoča, da se tehnike in pravilne uporabe opreme naučimo na tečajih. »Ko pride do nesreče, vedno reagiramo instinktivno, zato je nujno, da pravilne tehnike vadimo, sicer se v kritični situaciji ne bomo odzvali pravilno,« pravi Kovačič, ki dodaja še, da se v gore, s smučmi ali brez njih, odpravimo v dvoje, saj si bomo lahko le tako pomagali v primeru nesreče.

Ob vse večji priljubljenosti turnega smučanja pa velja opozoriti tudi na medsebojno spoštovanje različnih obiskovalcev gora. »Če gremo v gore peš, nikoli ne hodimo po turni smučini, ki jo ustvarijo smučarji, saj jo bomo s tem uničili in ne bo več uporabna za tiste, ki pridejo za nami,« je nekaj pravil obnašanja, ki jih velja spoštovati, razkril Kovačič.

V nedeljo, 11. decembra, bomo zaznamovali tudi mednarodni dan gora, ki letos poteka na temo Ženske premikajo gore. Kot je poudaril Miha Habjan, gorski vodnik in podpredsednik PZS, so ženske marsikje vodilne branilke narave, imajo glavno vlogo pri ohranjanju tradicij in kulturne dediščine. »Zaradi družbenih, socialnoekonomskih ter klimatskih sprememb po vsem svetu ženske sprejemajo večjo in pomembnejšo vlogo v gorskem svetu, a so mnogokrat zaradi številnih vzrokov spregledane in zapostavljene,« je še oddal Habjan in mednarodni dan gora poudaril kot priložnost za večjo enakopravnost žensk v gorskem svetu.

V prometu ravnajte odgovorno

Slovenski policisti so v enajstih mesecih za volanom zasačili že več kot dvanajst tisoč vinjenih voznikov.

Simon Šubic

Ljubljana – »V prazničnem času vas znova pozivamo: Bodite 0.0 voznik, ravnajte odgovorno, da bo december sijal v soju prazničnih, ne intervencijskih luči,« je v torek na skupni novinarski konferenci Agencije za varnost prometa, policije, ministrstva za zdravje, Zavoda Varna pot in Zavoda Vozim pozvala Simona Felser, v. d. direktorja Agencije za varnost prometa. Kot smo že poročali, do konca decembra v Sloveniji poteka nacionalna preventivna akcija za preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi.

Letos so policisti do 4. decembra obravnavali 1416 prometnih nesreč zaradi alkoholiziranih povzročiteljev, kar je štiri odstotke več kot v enakem obdobju lani. V nesrečah je bilo za 54 odstotkov manj smrtnih žrtev (17 oseb, lani 37). Še vedno pa je skoraj vsaka deseta prometna nesreča povzročena pod vplivom alkohola, povprečna stopnja alkoholiziranosti pa je letos v teh prometnih nesrečah znašala 1,44 promila. Udeleženci pod vplivom drog ali drugih psihoaktivnih snovi so povzročili 78 prometnih nesreč, umrlo je enajst oseb.

Policisti ta mesec poostreno nadzirajo psihofizično stanje voznikov. / Foto: AVP

Policisti v času nacionalne preventivne akcije poostreno nadzirajo psihofizično stanje voznikov. »Policija je letos opravila že več kot 380 tisoč preizkusov alkoholiziranosti in obravnavala več kot 12 tisoč alkoholiziranih voznikov, kar je približno tisoč več kot v zadnjih letih. Ta številka sicer pove, da je policija na tem področju bolj aktivna, žal pa so takšne številke hkrati tudi skrb vzbujajoče,« je povedal Robert Vehovec iz sektorja prometne policije na Generalni policijski upravi.

Robert Štaba iz Zavoda varna pot je napovedal, da bodo njihovi ambasadorji ta mesec s patruljami obiskali večje prireditve in sejme po Sloveniji in omogočili, »da se s čisto nulo odpravite varno domov«, v Zavodu Vozim pa bodo po besedah direktorja Davida Razborška med drugim v iniciativi Heroji furajo v pižamah aktivno delali z mladinskimi centri, ki so večji organizatorji zabav za mlade. Ozaveščali jih bomo, da so soodgovorni pri vožnji pod vplivom alkohola, in jih pozvali, naj med svojimi obiskovalci razširijo Herojski vau'čer, dosegljiv na www.heroji.si.

Obujena iz pozabe

V dvorani Frančiškanskega samostana v Kamniku je bila zadnjo soboto v novembru prireditev ob stoti obletnici smrti pesnice, pisateljice in filatelistke Anice Žemlja, ki je ustvarjala pod psevdonimom Mira Mokriška. Delovala je v času slovenske moderne.

Ana Jagodic Dolžan

Rodila se je v Ljubljani leta 1875, njeni poti pa lahko začnemo slediti šele leta 1903, ko je bila stara 28 let. »Takrat se je poročila s Francem Žemljo. Namenjen je bil za duhovnika, a si je verjetno zaradi Mire premislil in se zaposlil pri železnici. Prav zaradi njegove službe sta se iz Ljubljane preselila v Volčjo Drago,« je na prireditvi odstirala tančice Lucija Baša, avtorica obsežne raziskovalne naloge o Miri Mokriški, ki je na lanskem tekmovanju mladih raziskovalcev Slovenije prejela zlato priznanje. Osredotočila se je na pesmi – v Mirini zapuščini, ki obsega tudi prozna dela, potopise, dramatiko, uganke, dnevniške zapise in pisma, jih je več kot petsto, objavljenih pa je bilo le 26. »V Domačem prijatelju, ki je izhajal v Pragi, so ji objavili predvsem besedne uganke, pri Mohorjevi družbi so izhajala večinoma njena prozna dela, v Domu in svetu ter v Slovenki so ji izdali nekaj pesmi.« Časopis Slovenka, ki je izhajal v Trstu, je nudil oporo in spodbudo še nekaterim drugim ustvarjalkam. Kot je pojasnila Lucija, so se sestrsko povezale v ženski pesniški krog, ki je objavljal pod psevdonimi. »Moramo se zavedati, da ji čas ni bil naklonjen. Na prelomu 19. in 20. stoletja so na žensko umetnost gledali kot na spremljevalni pojav, saj je bila umetnost rezervirana za moške. Ženske naj bi skrbele samo za dom in družino. Doživljale so mnoge negativne kritike in veliko jih je opustilo vsakršno umetniško udejstvovanje.«

Nataša Hribar in Lucija Baša / Foto: Ana Jagodic Dolžan

Obsežna rokopisna zapuščina

Mirine rokopise je pred nekaj manj kot tridesetimi leti v porušeni hiši v Ljubljani našel pokojni novinar Jože Hudeček in jih predal Lucijini mentorici, profesorici slovenskega jezika na Gimnaziji in srednji šoli Rudolfa Maistra Kamnik Nataši Hribar, takrat še absolventki, ki se je v svoji diplomski nalogi lotila analize zapuščine ter rekonstruirala življenje in delo avtorice. Za raziskovanje je pred dvema letoma poleg dijakinje navdušila ljubiteljska zgodovinarja Ines in Jožeta Ropošo iz Volčje Drage, kraja na Goriškem, kjer je bila Mira ustvarjalno in tudi sicer na višku svojih moči. Tam se je počutila sprejeto, izobraževala se je z branjem slovenskih in tujih avtorjev, z možem sta veliko potovala, imela harmoničen zakon ..., nista pa mogla imeti otrok, kar jo je močno žalostilo. Leta 1915 je v njuno življenje posegla vojna: Franc je bil premeščen v Bosno, Anica je nekaj časa živela na Bledu, nato pa se preselila v Ljubljano in v svoji osamljenosti – mož je bil tudi kasneje nenehno na poti – začela pešati.

»Njena obsežna zapuščina bo morda odstrla pogled na umetnice s preloma stoletja in nam besedno umetnost prikazala na povsem novi ravni,« je v polni dvorani Frančiškanskega samostana razmišljala Lucija, ki je to jesen postala študentka prvega letnika slovenistike na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

V Volčji Dragi odkrili tudi spominsko ploščo

V kamniškem šolskem centru so ob letošnji stoti obletnici Aničine smrti ustvarili članek na Wikipediji (Anica Žemlja), v Volčji Dragi pa sta nastala razstava in članek, ki sta poudarila njene zasluge na področju filatelije. »Ugotavljamo, da je bila verjetno prva ali vsaj ena izmed prvih slovenskih filatelistk,« je povedal Roposa, ki je skupaj z ženo oblikoval tudi osebno znamko, priložnostni poštni žig, spominsko ovojnico in razglednico v poklon in spomin Mokriške. Razstavo so kasneje še razširili, osrednji dogodek, s katerim so zaznamovali obletnico, pa je bilo odkritje spominske plošče na železniški postaji Volčja Draga, ki so ga dopolnili z orisom življenjske in ustvarjalne poti pozabljene umetnice.

Mira Mokriška

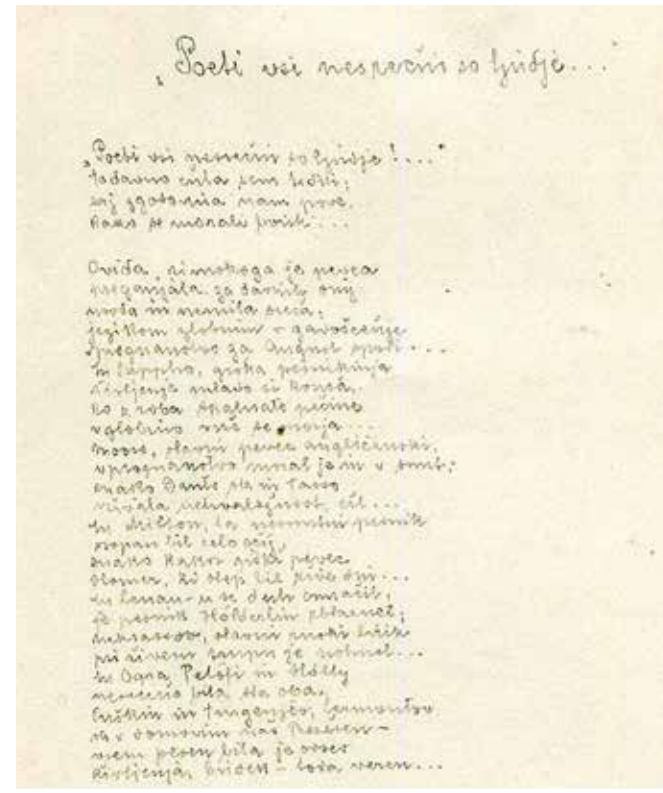

Z Mirino drobno pisavo je popisanih dvajset zvezkov.

»Kljub temu da je ob koncu življenja čutila, da je prezirana in odslovljena pisateljica, si jo lahko danes postavimo za vzor,« je prepričana Lucija Baša. Predstavitev poti Mire Mokriške, obogateno s prebiranjem pesmi, dnevniških zapisov in pisem, z delom omenjene razstave in glasbenimi nastopi, je sklenila z oceno: »Njeno hrepenenje, da bi mogla narodu kaj koristiti, se je uresničilo.«

Kultura

Spomin na Franceta Pibernika (1928–2021) v Mestni knjižnici Kranj **Stran 14**

Obletnice

Pol stoletja delovanja Kluba zdravljenih alkoholikov Škofja Loka **Stran 15**

Zanimivosti

Nova stalna razstava Klekljane čipke, »špice« na Žirovskem, v Muzeju Žiri **Stran 16**

Od petka do petka

Ministrica za notranje zadeve Tatjana Bobnar, ki naj bi danes odstopila, ocenjuje, da je bilo neimenovanje Boštjana Lindava za generalnega direktorja policije za polni mandat brez primere v zgodovini policije. / Foto: arhiv GG/Policija

V izrednem strokovnem nadzoru nad ravnanjem policije so ugotovili tudi nesorazmerno, neupravičeno in nestrokovno uporabo prisilnih sredstev ter uporabo vodnega curka proti posameznikom na protestih v Ljubljani v letih 2020 in 2021. / Foto: arhiv GG/Gorazd Kavčič

V Krškem je umrl policist, ki ga je zadel naboj iz pištole, ki se je v garderobi policijske postaje sprožila njegovemu sodelavcu in najboljšemu prijatelju. / Foto: Tina Dokl

Ministrica Bobnarjeva naj bi danes podala odstop

Simon Šubic

Golob izgubil zaupanje v Bobnarjevo

Ministrica za notranje zadeve Tatjana Bobnar je v sredo v pismu predsedniku vlade Robertu Golobu napovedala, da bo po vrnitvi iz Bruslja – predvidoma danes zvečer – zaradi razhajanj v pogledih na politične pritiske in na postopek depolitizacije policije podala odstopno izjavo. Golob je že sporočil, da bo njen odstop zaradi izgube zaupanja sprejel. »Tvoja odločitev, da mojemu predlogu za imenovanje Boštjana Lindava za poln mandat na mesto generalnega direktorja policije ne slediš, je brez primere v zgodovini policije in po mojem mnenju predstavlja oviro za učinkovit razvoj sistema,« je med drugim navedla v pismu premierju. Med drugim je kot politični pritisk navedla stališče Goloba, da je do neimenovanja Lindava prišlo, ker z Bobnarjevo nista uresničila pričakovanj o čiščenju policije, depolitizacije policije pa po njenih besedah ne bo mogoče vzpostaviti zgolj z rušenjem tega, kar je policija postala pod prejšnjo vlado. »Gre za postopen, počasen, zlasti pa strokoven proces, ki ga mora izpeljati policija sama,« je poudarila Bobnarjeva, ki je nekdanja generalna direktorica policije. Iz kabineta predsednika vlade so sporočili, da pojasnila v. d. generalnega direktorja policije Boštjana Lindava, ki jih je Golob prejel v sredo, ne potrjujejo izjav Bobnarjeve, »da bi v mandatu te vlade kdorkoli od političnih funkcionarjev izvajal politični pritisk na policijo, želel pridobiti informacije o delu policije ali vplivati na konkretne postopke«. Ob tem so izrazili pričakovanje, da bo policija omogočila dostopnost poročila javnosti. Z ministrstva za notranje zadeve so sicer sporočili, da bo policija preučila to možnost, Bobnarjeva pa da bo konkretne navedbe o političnih pritiskih naznanila državnemu tožilstvu. Odhod Bobnarjeve bo pomenil prvo menjavo ministra v vladi, ki je delo nastopila 1. junija letos.

Fides ni parafiral sporazuma

Vlada je v sredo z reprezentativnimi sindikati parafirala dogovor o odpravi plačnih nesorazmerij v zdravstvu in socialnem varstvu, ki vključuje tudi predlog dviga zdravniških in zobozdravniških plač. Sporazum, ki je vreden okoli 40 milijonov evrov, določenim poklicem v zdravstvu in socialnem varstvu prinaša od enega do tri dodatne plačne razrede in še dodatnega, dogovorjenega v okviru pogajanj med vlado in sindikati javnega sektorja. Predstavnikov Sindikata zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije Fides na parafiranju sporazuma ni bilo, se je pa včeraj glavni odbor sindikata po opravljeni anketi med članstvom odločal o nadaljnjih sindikalnih aktivnostih. Seznanili so se tudi z odgovorom vlade na očitke sindikata, da je minister za zdravje Danijel Bešič Loredan grozil podpredsedniku Fidesa Gregorju Zemljiču.

Nadzor pokazal vrsto nepravilnosti

Izredni strokovni nadzor nad ravnanjem policije pri varovanju protestov v Ljubljani v letih 2020 in 2021 je pokazal številne nepravilnosti in pomanjkljivosti, tako sistemske kot neposredno izvedbene narave, zato so na notranjem ministrstvu že pripravili zakonske spremembe, poročilo pa so poslali tudi na tožilstvo. Ob predstavitvi ključnih ugotovitev iz poročila o nadzoru, ki ga je odredila notranja ministrica Tatjana Bobnar, je v. d. generalnega direktorja direktorata za policijo in druge varnostne naloge Slavko Koroš v ponedeljek dejal, da so med drugim ugotovili, da zakon o nalogah in pooblastilih policije ne določa uporabe vodnega curka s primesjo plinskih sredstev, pravilnik pa to dopušča. Policija tudi nima izdelanih internih aktov, ki bi podrobneje opredeljevali uporabo prisilnih sredstev proti množici. Ugotovili so posamezne nepravilnosti med varovanjem protestov, med drugim tudi nesorazmerno, neupravičeno in nestrokovno uporabo prisilnih sredstev ter uporabo vodnega curka proti posameznikom. Prav tako so ugotovili prirejanje vsebin v dokumentu o uporabi prisilnih sredstev, neprimerno komunikacijo policistov in imenovanje policistov v operativne štabe, ki niso bili usposobljeni za to delo.

Tragedija na krški policiji

V ponedeljek je v Krškem tragično umrl 25-letni policist. Po razlagi v. d. generalnega direktorja policije Boštjana Lindava je šlo za nesrečo, v kateri se je v garderobi Policijske postaje Krško 21-letnemu policistu sprožila pištola, naboj pa je zadel njegovega policijskega kolega in tudi najboljšega prijatelja. Kaj natančno se je zgodilo, naj bi pokazala preiskava in interni nadzor, ki ga je odredil Lindav. Po besedah direktorja Policijske uprave Novo mesto Janeza Ogulina sta oba policista na PP Krško prišla oktobra, neposredno s šolanja.

Slovenci v zamejstvu (880)

Botri, glasniki dvojezičnosti

Jože Košnjek

med sosedi

Pred dvanajstimi leti je Skupnost koroških Slovenk in Slovencev na Koroškem na Univerzi v Celovcu začela projekt Botrstvo dvojezičnosti. Nekaj znanih slovensko in nemško govorečih osebnosti iz Avstrije in iz Slovenije je bilo nagovorjenih, naj s svojimi besedami in dejanji kot botri širijo spoznanje o pomenu dvojezičnosti in kulturne raznolikosti. Projekt je dejansko zaradi epidemije potekal deset let in v torek sta o njegovem uspehu na konferenci za novinarje na sedežu Skupnosti koroških Slovenk in Slovencev na Novem trgu 10 v Celovcu govorila predsednik skupnosti Bernard Sadovnik in upokojeni poveljnik koroške žandarmerije oziroma policije Willibald Liberda. Ta je v letih svojega poveljevanja spodbujal policiste k učenju slovenskega jezika. Prepričan je bil, da dvojezičnost omogoča lažje in bolj sproščeno sporazumevanje z ljudmi. Povedala sta, da se je za botrstvo odločilo že dvesto ljudi. Članica Skupnosti koroških Slovenk in Slovencev dr. Roswitha Vospernik pa je na svoje tečaje slovenščine sprejela že blizu 1700 ljudi. Pohvalno je, da se jih je precej od njih odločilo za nadaljevanje učenja slovenščine. Dobili so veselje do jezika, mnogi pa so na teh tečajih začeli odkrivati jezikovno in narodnostno poreklo družine. Bernard Sadovnik je povedal, da bodo učenje slovenščine nadaljevali, delo pa nadgradili z drugimi oblikami ozaveščanja ljudi o pomenu znanja dveh ali več jezikov. Posredno je to tudi vpliv na odločitve deželne politike. Želja jezikovnega botrstva je zagotoviti možnost, da bi se v vseh šolah in vrtcih lahko učili tudi slovensko.

Praznični koncerti, igre in tržnice

Na Koroškem že vlada praznično razpoloženje. Svoje prispevajo tudi slovenska društva, ki organizirajo božične bazarje, tržnice in razne delavnice.

V sredo je v Rinkolah/Rinkolach pri Pliberku znani koroški arhitekt in likovni umetnik Karel Vouk svoj atelje odprl za javnost. Ogled bo mogoč do božiča.

Jutri, 10. decembra, ob 15. in 18. uri bosta v samostanski cerkvi v Vernberku/Wernberg pri Beljaku – nekdaj zelo slovenski kraj leži med Osojskim, Vrbskim in Baškim jezerom – božična koncerta, na katerem bodo poleg domačega pevskega zbora sodelovali Alpski kvintet, citrar Tomaž Plahutnik in godalni ansambel.

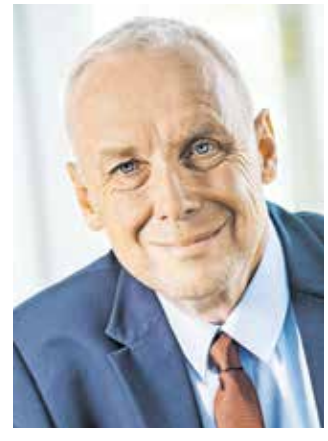

Bernard Sadovnik, predsednik Skupnosti koroških Slovenk in Slovencev ter pobudnik Botrstva za dvojezičnost

/ Foto: Jože Košnjek

Upokojeni poveljnik koroške žandarmerije oziroma policije Willibald Liberda je prepričan, da je znanje obeh jezikov pogoj za uspešno delo policistov.

/ Foto: Jože Košnjek

V ponedeljek, 12. decembra, ob 18. uri bodo na sedežu Skupnosti koroških Slovenk in Slovencev na Novem trgu 10 v Celovcu odprli razstavo slikarja Stanka Sadjaka. Ob tej priložnosti se bodo srečali predstavniki Goriških brd in Celovca.

Po svetu

Nogomet kot religija

Nogomet kot vera, stadioni in mediji kot cerkve, najboljši selektorji in vrhunski igralci kot duhovniki, publika kot pobožno ljudstvo pri maši ... Je v času, ko v Katarju poteka SP v nogometu, dovoljena taka primerjava?

Miha Naglič

Kje je Katar

Katar je zelo bogata država v Perzijskem zalivu, v katerega štrli kot manjši polotok iz večjega arabskega, na kopnem meji na Saudovo Arabijo. Znan je po skrajni obliki islama, ki se imenuje vahabizem. Izjemno bogastvo tega emirata izvira iz velikih zalog zemeljskega plina, nafte in nepremičnin in omogoča velike gradbene projekte. (Vir: Wikipedija)

In kaj je nogomet

Sredi globalne nogometne evforije se vprašajmo, kaj nogomet sploh je. »Po vsem tem je nemara že jasno, zakaj sem šel na nogometno tekmo. Naj je še tako površno, je vendarle res: nogomet – to druženje ljudi okrog večne Neznanke – je moja sekularizirana vera. Stadion je moja sekularizirana Cerkev. Nogometna publika je moje sekularizirano versko občestvo. Samo tu še moja duša stopi v konkreten, oprijemljiv svet, samo tu – ob tem najbolj banalnem dogodku – postane moja vera tudi telesna. Pogledati sem torej moral in se prepričati z lastnimi očmi, če ta cerkev res razpada in če se to občestvo res razkraja.« – No, kaj menite, kdo je imel tako visok razlog hoditi na nogometne tekme? Nihče drug kot Marjan Rožanc (1930–1990), odličen slovenski pripovednik, dramatik in esejist, sicer pa tudi velik ljubitelj športa in nogometa še posebej. »Če bi bil dober nogometaš, mi ne bi bilo treba napisati nobene literarne vrstice.« / Gornji odlomek je iz Rožančeve knjige Maša dvajsetega stoletja (2009). V njej je zapisal tudi: »Nogomet je torej eden izmed načinov našega obstoja v razvrednotenem svetu. Kakor hitro pa je temu tako, potem se lahko požvižgamo na vrednosten pristop k njemu. Žogo zabijamo pod izpraznjenim nebom, pod izpraznjenim nebom pa ne more biti več resničnejših resnic in vrednejših vrednot, igra in samovolja pa ni več le nedeljski nogomet, temveč je igra in samovolja vse, kar počenjamo. Če po vsem tem še naprej gledamo na nogomet kot na nekaj manj vrednega, s tem le podaljšujemo iluzijo o nečem vrednostnem, ki se je že razkrojilo. Do resnobnega obravnavanja nogometa torej nimamo le pravice, temveč je resnoba celo naša dolžnost, saj nam v položaju, v katerem nismo več božanski, samo resnobno obravnavanje nogometa lahko pove, kaj je pravzaprav z njim prodrlo skoz našo okostenelo strukturo vrednot in kaj za tem naličjem sploh smo. Najboljše torej naredimo, da prepustimo besedo nogometu samemu.« V teh dneh, od 20. novembra do 18. decembra 2022, ko v Katarju poteka 22. svetovno prvenstvo v nogometu, je nogometna igra najresničnejša resnica in najvrednejša vrednota tega sveta pod izpraznjenim nebom, bo nenehna priložnost prav za to: da prepustimo besedo nogometu samemu. Branje Rožančeve knjige pa bi bilo lahko odlično dopolnilo tega početja.

Nogomet kot duša človeštva

Preberimo še nekaj iz vrhunskega eseja Duša moštva. V njem Rožanc v ospredje postavi dva tipa igralcev: virtuoza in »dušo moštva«. Virtuozi blestijo, ko solirajo, nimajo pa daru za povezovanje igre moštva v celoto, ne znajo ji dati duše. Primer virtuoza je bil v njegovem času Šekularac, duše moštva pa Olimpijin Mladenović. Na tujem pa Bobby Charlton, Suarez in Di Stefano, »torej igralci, ki niso le samozadostno središče, ampak tudi prazen, neosvojen prostor, cilj in smisel zunaj njih samih, 'svetišče', v smer katerega se odpirajo svetu in bližnjim, se z njimi sporazumevajo in postajajo iz razkropljenih, razkrajajočih se posameznikov spet čvrst, posvečen kolektiv. Vse to pa seveda ni samo osebna poteza tega ali onega igralca, ampak tudi notranji zakon nogometne igre, pravilo, ki si ga je človek postavil, da bi po svojem vrednostnem koncu spet bil nekaj vrednostnega, smiselnega. Ni pa z njim prekoračil svoje paradoksalne usode, saj se v nogometni igri kolektivna duša uveljavlja le na račun sovraštva, zmaga na račun poraza, veličina na račun majhnosti, 'svetišče' pa nam je dosegljivo le tako, da ga desakraliziramo ...« / Rožančeva Maša dvajsetega stoletja se nadaljuje tudi v enaindvajsetem. V teh dneh in tednih se mašuje predvsem na stadionih v Katarju, in to »maševanje« je medijsko posredovano po vsem svetu. Nogomet kot vera, stadioni in mediji kot cerkve, najboljši selektorji in vrhunski igralci kot duhovniki, publika kot pobožno ljudstvo pri maši ... Brez prave svetosti in pod nebom brez Boga? Kot nadomestilo za svetost, brez katere pravzaprav ne moremo. Če odgovorov ne poznamo, prepustimo besedo nogometu samemu. Karkoli ta v svojem bistvu je, svet ali ne, dejstvo je, da je v tem trenutku edina igra in sploh edini, ki mu uspeva ta svet povezati v eno celoto. Nogomet kot duša človeštva.

Pogled na stadion pred tekmo med Korejo in Urugvajem, 24. novembra 2022. Scena je veličastna, ozadje dogajanja pa ni tako bleščeče. / Foto: Wikipedija

Pogled na nebotičnike v poslovnem delu Dohe, glavnega mesta emirata Katar / Vir: Wikipedija

Migrantski delavci, ki so v Katarju gradili stadione in druge objekte za svetovno prvenstvo. Delali so za skromno plačilo in v nevarnih razmerah, veliko jih je umrlo. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (662)

Zadnji slovenski cesar

Miha Naglič

»Če smo v uvodu knjige o cesarju Francu Jožefu postavili trditev, da je slednji zavladal premlad, umrl pa prestar, lahko za cesarja Karla ugotovimo, da je morda zavladal s premalo izkušnjami v preveč kompleksnem času. V vojni svetovnih razsežnosti je namreč v habsburški monarhiji z vso silovitostjo na dan znova privrel ključni problem države – nacionalna trenja; tem pa so se pridružile še tipične zagate dolgotrajne vojne – pomanjkanje, pomanjkanje in še enkrat pomanjkanje. V takšnih okoliščinah prevzeti cesarsko in kraljevo krono ni bila naloga, za katero bi se pripadniki Habsburžanov 'tepli'. Morda se je te teže, predvsem pa težkih okoliščin zavedal tudi Karel, vendar je skladno z dinastičnim načelom, ki ga je zagovarjal vse do svoje zgodnje smrti, vseeno prevzel vladarsko breme na svoja ramena. V naslednjih dveh letih vladanja je skušal rešiti, kar se je rešiti dalo. Mnogi zgodovinarji ga v tem kontekstu obravnavajo kot stečajnega upravitelja mnogonarodne monarhije, ki je bila že dalj časa obsojena na propad, z izbruhom prve svetovne vojne in smrtjo cesarja Franca Jožefa kot glavnega povezovalnega člena med narodi pa je ta propad postal neizbežen. Toda kot bo razvidno iz pričujoče knjige, zgodovina, tudi v primeru vladavine cesarja Karla, ni bila tako črno-bela. Resda je bilo breme nacionalnih sporov in vojne veliko, kljub temu pa je mladi cesar skušal krmariti med različnimi narodnostmi in najti modus vivendi, s katerim bi bila večina njegovih podanikov zadovoljna oziroma vsaj pomirjena. Kljub temu pa se je na koncu izkazal za premalo izkušenega oziroma, bolje rečeno, premalo odločnega vladarja, ki je iskal konsenz z vsemi, namesto da bi kdaj 'udaril po mizi' in zaradi notranjega in zunanjega miru koga razočaral ali užalil. Karel značajsko pač ni bil tak in morda ga je ravno iskanje konsenza, kjer ga ni bilo moč doseči, na koncu stalo cesarske in kraljeve krone.« (str. 12)

Gornji odlomek je iz Uvoda, napisal ga je Gregor Antoličič, ki je ta zbornik več avtorjev tudi uredil. Slovenci imamo od naših nekdanjih vladarjev iz dinastije Habsburžanov v spominu zlasti Marijo Terezijo in Franca Jožefa, za našega zadnjega cesarja Karla I. pa jih ve le malo. Bil je res žlahten človek, tudi katoliška cerkev ga je povzdignila med blažene. A zavladal je v razmerah, ko donavske monarhije ni bilo več mogoče rešiti. Ko je skušal slovenskega prvaka Antona Korošca prepričati, da Slovenci ostanemo pod njegovo krono, mu je ta odvrnil: Veličanstvo, prepozno je. Žal je bilo res.

Karel I., Zadnji slovenski cesar, zbornik, uredil Gregor Antoličič, Mladinska knjiga, Ljubljana, 248 strani

Kultura

Pibernik v knjižnici

V Mestni knjižnici Kranj so obletnico rojstva pesnika Franceta Prešerna v soboto zaznamovali s predstavitvijo portreta in s tem počastitvijo spomina na lani preminulega pesnika, pisatelja, esejista, literarnega kritika in zgodovinarja ter častnega meščana Kranja profesorja Franceta Pibernika (1928–2021). V prostor so umestili tudi njegovo delovno mizo, ki sta jo knjižnici in njenim uporabnikom podarili hčeri Barbara in Marija.

Igor Kavčič

Mestna knjižnica Kranj je bila že v svojih prejšnjih oblikah (še posebno to velja za Študijski oddelek nekdanje Osrednje knjižnice), prav tako pa tudi od leta 2011, odkar domuje v prenovljenih prostorih Globusa, srečališče izobražencev, predvsem literarnih poznavalcev. Eden izmed stalnih obiskovalcev in neutrudnih raziskovalcev po njenem knjižnem bogastvu je bil tudi profesor France Pibernik. O tem je v nagovoru ob dogodku, o katerem pišem v teh vrsticah, slikovito pripovedovala direktorica knjižnice Maja Vunšek: »Profesor Pibernik je bil eden izmed najbolj prepoznavnih in zvestih članov naše knjižnice. Vsi, ki smo v tej ustanovi zaposleni deset in več let, se ga zelo dobro spominjamo – kot vztrajnega raziskovalca, ki je prihajal v knjižnico z gosto popisanimi listi, s seznami literature, ki je največkrat še nedotaknjena ležala v naših skladiščih. Sama sem bila večkrat v zadregi, ali bom sploh našla vse, kar je želel, vendar je bil izredno vešč uporabe vseh naših katalogov, kasneje še spletnega, ki mu je omogočil tudi vpogled v literaturo drugih ustanov.«

Ob profesorjevi literarni veličini je bil prav to eden od razlogov, da s posebno pozornostjo in dogodkom, ki so ga v knjižnici poimenovali Pibernikove sledi, ugodili lednemu Kranjčanu izkažejo spoštovanje.

S poezijo k portretu

Sobotni dopoldan je v Mestni knjižnici Kranj tudi sicer minil v znamenju poezije, saj so najprej pripravili dogodek Poezija je sol sveta s slovensko-kitajskim pesniškim branjem, ki je s pomočjo avdio-video konference hkrati potekalo v dvorani Mestne knjižnice Kranj in na slovenskem veleposlaništvu v Pekingu. Svoje pesmi so predstavili štirje slovenski in štirje kitajski pesniki srednje in mlajše generacije – na slovenski strani Esad Babačić, Anja Zag Golob, Karlo Hmeljak in Gregor Podlogar, na kitajski pa Dai Weina, Er Mao, Lan Lan in Zhao Ye. Pesniško branje so v knjižnici organizirali v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Pekingu in Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. V dogodku je sodelovala tudi Kranjčanka, slovenistka Metka Lokar, ki Kitajce uči slovenskega jezika.

Opoldanska pot na slovesnost v drugo nadstropje knjižnice, kjer so študijske sobe – vanje je v zadnjih letih rad zahajal tudi profesor – se je začela v knjižnični avli

Barbara Theissen Pibernik ob očetovem portretu / Foto: Tina Dokl

V Mestni knjižnici Kranj so razpisali Literarni natečaj Franceta Pibernika za najboljši esej, ki je namenjen dijakom gorenjskih srednjih šol. Mlade so povabili, da navdih za svoja razmišljanja najdejo v vrsticah Pibernikove pesmi v prozi iz zbirke Odzvok, kjer je avtor zapisal tudi besede iz naslova eseja: Samo odločiti se moraš. Razpis so objavili 2. septembra, na rojstni dan Franceta Pibernika, zaključili so ga 3. decembra, na rojstni dan Franceta Prešerna, nagrade za najboljše eseje pa bodo v Mestni knjižnici Kranj podelili na kulturni praznik, 8. februarja 2023.

in se do cilja nadaljevala s postanki ob branju Pibernikove poezije. Ob povezovalcu prireditve Ajdinu Huzejroviću so jo brali Neža Verdonik, Luka Markus Štajer in Metka Lokar. Slednja je ob vitrinah, v katerih je predstavljen bogat knjižni opus Franceta Pibernika, strnila nekaj spominov na svojega gimnazijskega profesorja: »Ko pomislim na profesorja, vidim njegovo podobo, kako kroži in kroži v razredu ter nam razlaga zanimive in za nas zelo nove stvari. Mislim, da smo bili eni prvih, ki smo pri pouku poslušali o ohojevcih, o slovenski literarni avantgardi in o dogodkih, ki so se v okviru tega odvijali v kranjskih galerijah, govoril nam je o gimnazijskem časopisu Plamenica … Mislim, da je bil to za nas velik privilegij.«

O profesorju in prijatelju

Da je bil France Pibernik uglajen in tih v pogovoru, pa vendar je prav zaradi svoje raziskovalne žilice vedno povzročil delovni nemir med zaposlenimi, je med drugim zbranim na slovesnosti dejala Maja Vunšek. »Tesno je sodeloval in prijateljeval z našim sodelavcem, dolgoletnim vodjem Študijskega oddelka profesorjem Francem Drolcem. Oba sta del svojega ustvarjalnega obdobja posvetila našemu največjemu pesniku Francetu Prešernu, katerega današnji rojstni dan je tudi odgovor na vprašanje, zakaj prav danes.«

Pisca, literarnega teoretika, raziskovalca in profesorja je v čustvenem nagovoru predstavil njegov učenec, kasneje tudi dober prijatelj, slavist Miha Mohor. Njegov oče je bil Pibernikov učitelj in kasneje sodelavec na kranjski gimnaziji, kjer je Pibernik poučeval 32 let, med njimi tudi Miho. »Vedno je zastopal načelo avtonomnosti umetnosti in dijaki smo čutili, kaj mu je zares všeč. Spominjam se ure, posvečene Josipu Murnu: ob zaključnem zvonjenju smo obsedeli očarani in presunjeni, profesor pa je, kakor bi se ustrašil svoje navdihujoče moči, zamahnil z roko in zbežal iz razreda. 'Zelo odgovorno je, če koga kam usmeriš,' mi je pojasnil na neki obletnici mature, 'zato dijakov nikoli nisem silil v književnost.' Toda kljub temu se nihče ni čudil, da se nas je kar četverica iz razreda po maturi vpisala na slavistiko.«

Pripovedoval je o njegovem literarnem delu in odkrivanju po vojni zamolčanih pesnikov Balantiča, Hribovška, Polde, Kunstlja, Potokarja in Mauserja. Pibernik je napisal več biografij in tudi sam izdajal pesniške zbirke. Z Mohorjem sta odhajala na skupne literarne izlete. »Leto 2020 se je zaradi epidemije najino druženje zožilo na telefonske stike. O zdravju se nisva pogovarjala. Nikoli ni potožil o kakih težavah, le noga da mu nekoliko nagaja, pa se za vsak primer zanaša na palico. Ko mi je ob koncu marca 2021 po petih minutah dejal, da morava končati najin klepet, sem bil prepričan, da je dobil kak obisk. 'No, pa naslednjič naprej …' sem mu dejal. Tako sva se poslovila, za vedno.«

V čustvenem nagovoru je o profesorju in prijatelju Francetu spregovoril Miha Mohor. / Foto: Tina Dokl

Nešteto ur je preživel za mizo ob branju in pisanju

V nagovoru sta kranjski župan Matjaž Rakovec in predsednica Fundacije Vincenca Drakslerja Nada Bogataj Kržan poudarila pomen Pibernikovega ustvarjalnega življenja in dela za slovensko literaturo in predvsem številne rodove kranjskih gimnazijcev. Ob predaji očetove delovne mize, ki so jo obnovili v fundaciji, je zbrane nagovorila profesorjeva hči Barbara Theissen Pibernik, ki je dejala, da je oče zelo rad hodil v knjižnico. Ob prošnji iz Mestne knjižnice Kranj za kakšen osebni predmet, s katerim bi uredili očetov spominski kotiček, je takoj pomislila na njegovo delovno mizo. »To je tisti osebni predmet, ki res pooseblja mojega očeta, ki je svoje poklicno življenje dejansko pustil za to mizo, naj bo kot ustvarjalec ali profesor. Ko danes ponovno vidim to mizo, ki je nekaj časa samevala v praznem stanovanju, in jo predajam v uporabo, v njeno novo poslanstvo, doživljam prav posebne trenutke. Oče je nešteto ur preživel za to mizo, včasih tudi po 16 ur na dan. Za njo je opravil večino svojega dela, napisal od pesmi do monografij in drugih knjižnih izdaj. Imel je tudi navado brati za mizo, ne na kavču ali postelji. Kot gimnazijski profesor je za to mizo popravljal številne šolske naloge, zagotovo tudi kakšen gimnazijski esej.«

Barbara Theissen Pibernik je dodala, da je ta miza na neki način tudi pooseblenje pridnega dela in izobraženosti, zato ne dvomi, da se bo dotaknila tudi novih generacij. »Vesela sem, da so se v knjižnici odločili organizirati natečaj za gimnazijski esej. Ta mi je očeta v mislih spet približal kot gimnazijskega profesorja. Mislim, da je tako več mladih dejansko prebiralo očetovo poezijo, ki s tem tudi ostaja živa,« je še povedala profesorjeva hči, o zanj značilni skromnosti pa dodala: »Oče bi ob današnjem dogodku in prisotnih, ki so prišli počastit njegov spomin, zagotovo pomislil: saj ne bi bilo treba; hkrati pa verjamem, da je današnji dogodek tako njega kot mamo Jolando zagotovo razveselil na njunem potovanju po onstranstvu.«

Pibernikovi hčeri Barbara in Marija sta knjižnici podarili očetovo delovno mizo. / Foto: Tina Dokl

Obletnica

Povezuje jih želja živeti bolje

Klub zdravljenih alkoholikov dr. Viktorja Kocjančiča Škofja Loka letos praznuje petdeseto obletnico ustanovitve, pred kratkim pa so se prehojene poti spomnili na slovesni prireditvi v Sokolskem domu v Škofji Loki in skupaj ugotavljali, da sta druženje in sodelovanje tista, ki jim – v želji po postavljanju drugačnih vrednot, ohranjanju družin, iskanju sebe in predvsem življenju brez alkohola – veliko pomenita.

Vilma Stanovnik

Pol stoletja je doba, ki prinese veliko izkušenj in spoznanj, in tudi v Klubu zdravljenih alkoholikov dr. Viktorja Kocjančiča Škofja Loka je bilo tako. »Zgodovina niso letnice in datumi, zgodovino pišemo ljudje. Tako je tudi petdesetletna zgodovina našega kluba zgodba vseh nas in naših svojcev ter strokovnih sodelavcev, ki so nas spremljali na tej poti. To so bili dr. Tone Košir, Janez Kos, Nada Rebolj, Erika Potočnik, dr. Edvard Repolusk, dr. Gabrijela Kregar Debeljak, Mimi Okršlar, Maruša Polajnar, Bogdan Čufar, Ivana Košir Erman in Irena Pilar. V tem obdobju se je v klubu izmenjalo mnogo članov, težko bi bilo prešteti vse. Nekateri so prihajali, drugi odhajali. Večini je uspelo izpolniti zastavljene cilje, postaviti drugačne vrednote, ohraniti družino, najti sebe, ustvariti novo življenje, življenje brez alkohola. Nekaterim je na žalost spodletelo in niso imeli volje, da bi poskusili znova. Mi, ki smo se danes zbrali tukaj, smo dokaz, da je vredno vztrajati in da skupaj zmoremo. Kajti klub nisem jaz ali ti, klub smo mi vsi. Kakšen pa bo, je odvisno od vseh nas, naših dejanj, ravnanj in povezovanj,« je na praznovanju ob jubileju kluba v nagovoru članom in gostom poudaril predsednik Jože Gladek.

Zgodovine kluba se je spomnila strokovna delavka Irena Pilar in poudarila, da breme alkoholizma nosijo družine že skozi vso zgodovino, v preteklosti so bili različni načini spopadanja s tem problemom. »Pred petdesetimi leti so se na pobudo znanega slovenskega alkohologa dr. Janeza Ruglja, ki je pri nas vpeljal nove metode zdravljenja alkoholizma po modelu hrvaškega psihiatra dr. Vladimirja Hudolina, začele množično ustanavljati skupine klubov zdravljenih alkoholikov. Bistvena sprememba je bila, da se zdravljenje odvisnosti ni končalo v bolnišnici, ampak se je nadaljevalo v domačem okolju, skupaj z družinskimi člani v okviru skupine, ki jo vodi zdravnik, psihiater oziroma terapevt,« je povedala Irena Pilar.

Dne 23. junija 1972 so bili postavljeni temelji za obstoj današnjega kluba v Škofji Loki. »Namen je bil predvsem prikazati, da je alkoholizem v kraju in širši okolici skrb družbe, ne le družin alkoholikov. Za zdravljenje in urejanje alkoholika in njegove družine pa so poklicani tako v delovnem okolju kot v zdravstvu in socialni. Namen je bil, da se ljudje seznanijo s tem, da se odvisnost lahko zdravi in da lahko zdravljenci postanejo odgovorni za svoje življenje in življenje svoje družine,« je pojasnila Pilarjeva.

Na širšem območju sedanje upravne enote Škofja Loka je delovalo pet klubov, dva v Škofji Loki in po eden v Gorenji vasi, Železnikih in Žireh. Po letu 1980 je kar nekaj klubov razpadlo in nazadnje je ostal le še Klub zdravljenih alkoholikov dr. Viktorja Kocjančiča v Škofji Loki. »V začetkih delovanja kluba je bil režim dela v skupini dokaj strog in je vseboval nadzorno funkcijo, preverjanje alkoholiziranosti in obvezno jemanje tetidisa. Poleg pogovorov je bilo delo zdravljencev in njihovih svojcev usmerjeno tudi v telesno aktivnost udeležencev ter vključevanje v izobraževanje in družbene aktivnosti. V zadnjem desetletju prejšnjega stoletja se je nadzorna funkcija izgubila in vključitev zdravljencev v skupino je bila odvisna od lastne odločitve in izbire, saj so se začele pojavljati tudi druge oblike pomoči odvisnim od alkohola,« je povedala Irana Pilar in dodala: »Kako veliko moč ima skupina pri zdravljenju alkoholizma, je bilo v preteklosti že mnogokrat izkazano in potrjeno. S tem se srečujem ves čas svojega dela.«

Predsednik Jože Gladek se je zahvalil enemu izmed najzaslužnejših za ustanovitev kluba terapevtu dr. Tonetu Koširju. / Foto: Tina Dokl

Pilarjeva je tudi pojasnila, da kot strokovna delavka teži k temu, da poleg poznavanja zasvojenosti in delovanja po metodah socialnega dela krepi tudi osebno naravnanost in empatičen odnos do vseh udeležencev v skupini, z namenom, da se ustvari ozračje, ki je dovolj sproščeno za svobodno izmenjavo misli in čustev.

»Kako veliko moč ima skupina pri zdravljenju alkoholizma, je bilo v preteklosti že mnogokrat izkazano in potrjeno. S tem se srečujem ves čas svojega dela,« pravi strokovna delavka Irena Pilar, ki že 25 let sodeluje s Klubom zdravljenih alkoholikov dr. Viktorja Kocjančiča Škofja Loka.

Tudi zato je bilo še pred časom nepredstavljivo, da se skupinsko delo prekine za daljše obdobje. »Okoliščine epidemije so močno zarezale v naša življenja in v način dela vseh, ki sodelujemo v procesu zdravljenja odvisnosti. Ker osebnih stikov dlje časa ni bilo, smo se znašli, kot smo vedeli in znali. Sprva je komunikacija med nami potekala po telefonu, s SMS-sporočili in po elektronski pošti. Kadar so nam razmere dopuščale in seveda tudi vreme, smo se dogovorili za srečanje zunaj v parku pred centrom,« je tudi povedla Irena Pilar in poudarila, da sta ji pri strokovnem delu s skupino v veliko pomoč sodelovanje v okviru Zveze zdravljenih odvisnikov in udeležba na superviziji, ki jo vodi mag. Tone Kladnik. V letošnjem letu so na skupino povabili tudi psihoterapevta dr. Bogdana Polajnerja, ki je na temo razumevanja zasvojenosti podal smernice za nadaljevanje osebnega razvoja vsakega posameznika. »Poudaril je bistveno razliko med abstinenco in treznim življenjem, saj pri slednjem zdravljeni alkoholik začne uživati življenje v treznosti, kar doseže šele, ko dobro pozna sebe in dopusti, da ga spoznajo tudi drugi,« je še dodala Pilarjeva.

Z glasbenim nastopom in okusno pogostitvijo sta za dobro voljo na prireditvi poskrbela Sara in Igor z družino. / Foto: Tina Dokl

Obletnico kluba so popestrili tudi nastopi učenk in učencev Glasbene šole Škofja Loka. Za konec je za prisrčno glasbeno točko poskrbela družina članov kluba Sare in Igorja z otroki, ki je pripravila tudi sladko pogostitev za vse udeležence prireditve. Pripravili so tudi razstavo ročnih del članic in članov, z zahvalami pa so nagradili zaslužne za uspešno delo kluba. Za prav posebno ganljive trenutke pa so poskrbeli Zoran, Anami in Marina, ki so predstavili svoja razmišljanja, ki bodo objavljena v prazničnem zborniku, ki bo izšel še ta mesec. Delček jih tudi predstavljamo.

Moja najdražja ali zakaj želim biti z njo

Tam, nekje in nekoč, ko sem razumu dal slovo, mi je govorila, da bi lahko vse, kar sva doživela skupaj, opisala v treh knjigah. Napisala jih ni niti Ona niti jaz. Življenje je vzelo stvari v svoje roke in pisalo zgodbe dalje, žal s pomočjo »tretjega«, ki se je kot tiskarski škrat vtihotapil v najina življenja. Popačil je upanja, želje in pričakovanja; in preden je bil izgnan iz raja, pustil za seboj razdejanje in ruševine.

Enostavno imam srečo, da sem spoznal Njo, da sva zgradila močne temelje in družino. Zaradi Nje so najini, njeni in moji otroci zdrave, uspešne odrasle osebe, uspešno sva jih odpravila v svet na samostojno pot in nekoč bodo rekli hvala. Morda Jo imam tudi zato rad.

Pismo sebi

Kot sem napisala, se poznava že zelo dolgo. Dobro vem, kaj se ti je dogajalo v otroštvu in mladosti. Ni ti bilo prizaneseno. Pa vendar si zdržala. Velikokrat se spomnim, kaj ti je nekoč nekdo dejal. Da te vidi kot majhno, osamljeno punčko, ki se sklonjena naprej prebija skozi meglo, dež, sneg, blisk in grom. Ki se bojuje z vetrom. Včasih padeš, se pobereš in se naprej bojuješ z vetrom, meglo, dežjem, snegom, bliskom in gromom. Korak za korakom napreduješ po svoji poti. Ker si močna. Ker si borka. Ker ne popustiš. Marsikdo bi se pod takimi pritiski, ki ti jih je naložilo življenje, že zdavnaj dokončno zlomil. Ti pa ne. Ti vztrajaš, kar močno občudujem.

Prijatelj, hvala ...

Iz prijateljevanja se je najino druženje počasi, a vztrajno spreminjalo v nekaj močnejšega, nepogrešljivega. Igrala sva se skrivalnice. Se še spomniš tistih skrivnih kotičkov, ki sem jih včasih tudi s težavo našla? Najino navezanost sva dolgo tajila. Toda oba sva se motila. Ni se moglo vleči v nedogled in to ni moglo trajati večno. Tvoja opojnost je začela razjedati mojo dušo in telo. Se še spominjaš tistega dne, ko sem ti povedala, da se bliža čas najinega slovesa? Ja, res mi je bilo to težko izreči, še težje storiti, ampak uspelo mi je.

Hvala ti za vse izkušnje in spoznanja, ki si mi jih dal v času najinega prijateljevanja. Bile so mi v veliko pomoč pri iskanju novega smisla življenja in poti do sebe. Tudi zaradi tebe sem postala ženska, ki ve, kaj hoče, ki se ima rada in ne pogreša tvojega prijateljstva.

Zanimivosti

Nov bleščeč kamenček Muzeja Žiri

V Kulturnem središču Stare Žiri so minulo soboto odprli novo stalno razstavo z naslovom Klekljane čipke, »špice« na Žirovskem, ki predstavlja klekljanje čipk od sredine 19. stoletja do današnjih dni.

Mateja Rant

V Žireh so se na »veseli dan kulture« veselili nove stalne razstave v Muzeju Žiri. S tem so po besedah Olge Vončina iz Občine Žiri v mozaik žirovskega muzeja s ponosom umestili še en bleščeč kamenček, s katerim zaokrožujejo predstavitev glavnih značilnosti kraja, po katerih so Žiri poznane v širšem prostoru.

Prav Olga Vončina je bila skupaj z Gregorjem Mlinarjem na občini gonilna sila razstave, je ob odprtju poudarila Maja Justin Jerman iz Muzejskega društva Žiri, ki se je ob tem za strokovno pomoč pri izvedbi razstave zahvalila tudi Loškemu muzeju Škofja Loka in avtorici razstave Mojci Šifrer Bulovec. Pri razstavi sta sodelovala tudi Klekljarsko društvo Cvetke Žiri in Čipkarska šola Žiri. Slednjima se je za ohranjanje dolgoletne tradicije klekljarstva v Žireh zahvalil tudi podžupan Jože Stanonik. Vsebinski

V Muzeju Žiri so odprli novo stalno razstavo z naslovom Klekljane čipke, »špice« na Žirovskem. / Foto: Gorazd Kavčič

del razstave, ki se iz pritličja po stopnišču dviguje v prvo nadstropje in se zaključi z delom Časovni trak Mance Ahlin, je na kratko predstavila Mojca Šifrer Bulovec. Spomnila je, da se je znanje klekljanja čipk na Žirovsko razširilo iz Idrije v 2. polovici 19. stoletja. »Ljudje so se hitro oprijeli te obrti, saj je bila čipka zanimiv tržni artikel, ki je omogočal stalni zaslužek.« Prvo trgovino s čipkami v Žireh je že leta 1896 odprl Anton Primožič, ki jih je prodajal po vsej avstro-ogrski monarhiji, drugih evropskih državah in Združenih državah Amerike. Zaradi velikega zanimanja za klekljanje je Osrednji čipkarski tečaj na Dunaju leta 1906 v Žireh ustanovil čipkarsko šolo. Čas Kraljevine Jugoslavije je bil po besedah Mojce Šifrer Bulovec zlata doba klekljarstva. »V Žirovski kotlini, ki je bila tedaj središče slovenskega klekljarstva, je čipke izdelovalo kar 2500 ljudi.« Zanimanje za klekljanje je v letih od 1960 do 1980 začelo upadati, saj so se ženske raje zaposlile v Alpini, kjer so imele višjo plačo za krajši delovni čas, obenem pa so bile še socialno zavarovane. Leta 1990 je tako klekljalo le še 175 oseb. Z ustanovitvijo Republike Slovenije se je povečalo zanimanje za ohranjanje slovenske dediščine. Svoja vrata je ponovno odprlo podjetje Hiša klekljanih čipk A. Primožič 1888. Danes Žirovci po besedah Mojce Šifrer Bulovec klekljajo bolj za lastno veselje. »Zaradi želje po medsebojnem druženju in izpopolnjevanju klekljarskega znanja so ustanovili klekljarsko društvo Cvetke, ki od leta 2007 vsako leto organizira Slovenske klekljarske dneve.« Čipkarsko šolo Žiri, ki je leta 2016 praznovala že 110-letnico neprekinjenega delovanja, danes obiskuje do 140 učencev, ki tudi na mednarodnih tekmovanjih pogosto posegajo po najvišjih mestih. »Cvetke in čipkarska šola sta tudi med nosilci znanja in veščin enote Klekljanje slovenske čipke, ki je bila vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine Slovenije leta 2015. Največje priznanje pa je slovensko in žirovsko klekljanje doseglo z vpisom klekljanja čipk v Sloveniji na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva leta 2018.«

Klekljana čipka v prepletanju tradicije s sodobnostjo z Manco Ahlin in Urhom Sobočanom prestopa prag tradicionalnih rokodelskih veščin in stopa v svet sodobne umetnosti ter obenem ohranja čar tradicije zgodovinskega spomina in narodnega izročila, je predstavitev razstave zaključila Mojca Šifrer Bulovec.

Starine jo privlačijo že od nekdaj

Zidovje kamniškega Mladinskega centra Kotlovnica še do 16. decembra letos gosti ustvarjalni fotografski imaginarij domačinke Nike Medved, ki na ta način na ogled postavlja najrazličnejše starine. Umetnica vidi starinarstvo kot poslanstvo, misijo, da ljudem pove zgodbe, ki ne smejo biti pozabljene. »Predmetom iz preteklosti moramo dati priložnost, da ponovno zaživijo,« je prepričana.

Alenka Brun

Nika Medved živi v Mekinjah, fotografija ji je blizu od srednješolskih let, resnično pa jo je vzljubila pred desetimi leti, ko se je začela ukvarjati z lomografijo. Novembra je v kamniškem Mladinskem centru Kotlovnica razstavila osem fotografij v velikem formatu. Dela so posneta s tehniko »light painting«, o čemer se je v svoji recenziji razstave razpisal tudi Anže Slana. Umetnica pa razloži, da gre v bistvu za tehniko svetlobnega slikanja. »Kar pomeni, da slikamo predmete v temi, z odprto zaslonko in jih obsvetljujemo z manjšo lučjo. S takim načinom dosežemo, da fotografije pridobijo čarobnost, saj delujejo naslikane.« Slana jo je v svojem zapisu dopolnil: »Tako nastale fotografije zaradi izbrane tehnike postrežejo z edinstveno barvno podobo, ki deluje nekoliko arhaično.« Dodal pa je še, da je že na prvi pogled jasno, da so pred nami tihožitja. »Kompozicije objektov so sestavljene iz najrazličnejših predmetov, pa naj bodo ti namenjeni zgolj okrasju ali pa imajo uporabno funkcijo.« Tako na fotografijah vzbujajo neko simboliko: na primer ura, ki se je ustavila, ponazarja minljivost. Avtorica razstave pojasni, da so vse razstavljene fotografije del kreativne njene spletne starinarnice Raro antiques. Motivika je tako pravzaprav odvisna od kategorij, ki so predstavljene v starinarnici – svetila, pohištvo, dekor ...

Poslanstvo, ki jo je samo našlo

Niko Medved starine privlačijo od nekdaj. »So moja velika ljubezen, poslanstvo, ki me je nekako samo našlo. Obožujem zgodovino, še bolj pa zgodbe, ki se prepletajo v predmetih, ki so si jih lastili naši predniki. Občudujem spretnosti mojstrov, ki so živeli pred desetletji in so vse svoje življenje namenili majhnim podrobnostim

Nika Medved / Foto: Alenka Brun

v pohištvu in drobnih dekorativnih predmetih. Podrobnosti, ki jih v današnjem svetu nikakor ne moremo več najti,« pravi.

Razmišlja, da bi v prihodnosti odprla tudi fizično starinarnico, čeprav je že sedaj vesela vsakega, ki si zbirko starin želi ogledati v živo. Ta je široka: »Od najbolj bizarnih (različne mučilne naprave, kot so opravljivkina uzda, mučilna ovratnica in deviški pas, pa tudi posmrtne maske in maskarone ...) do vsakodnevnih uporabnih predmetov, kosov pohištva; pa tudi dekorativnih predmetov in luči,« našteva.

Starinarstvo vidi kot poslanstvo, da ljudem pove zgodbe, ki ne smejo biti pozabljene. »Predmetom iz preteklosti moramo dati priložnost, da ponovno zaživijo. Ni enega predmeta, da ne bi v sebi nosil zgodbe in posebnega pomena.« Nadaljuje, da živimo v časih, ko je hitrost pomembna, tudi pohištvo in dekorativa za naše prostore imata tako največkrat življenjsko dobo le nekaj let – da bomo lahko čim prej spet kupili kaj novega ... »V preteklosti pa je šlo pri vsakem predmetu za trajnost in preciznost ...,« kar je tisto, kar starinarko in umetnico še posebno navdušuje.

Vse premalo ljudi se zaveda veličine preteklosti, še enkrat poudari Nika Medved. Sama jo poskuša približati posameznikom ravno skozi spletno starinarnico, skozi pisano besedo v njej. »Da vsaj še koga privabim v ta zanimivi svet.« Omeni pa tudi potovanja, ki pridejo »v paketu« s starinarstvom – kot se izrazi; če želiš imeti kakovostne in zanimive starine, moraš namreč biti na poti prav vsak dan.

Jaz, midva in mi

Miklavž

Mojca Logar

profesorica geografije in zgodovine

Srečali smo se s prvim od treh dobrih mož, ki nas obiskujejo v decembru. Miklavž ima na slovenskem najdaljšo tradicijo. Je zavetnik ribičev, splavarjev, mornarjev, zato so cerkve, posvečene sv. Miklavžu, pogosto ob rekah ali krajih, ki so bili v preteklosti povezani z vodo. Ljubljanska stolnica ima zavetnika sv. Nikolaja, prav tako stolnica v Murski Soboti, cerkev v Litiji. Nam najbližja cerkev, posvečena sv. Nikolaju, je v Strahinju. Miklavž v spremstvu parkeljnov in angelčkov še vedno prihaja v naše vasi. Ko se petega decembra znoči, tedaj so ceste prazne, ljudje so doma, nimajo opravkov in čakajo obisk Miklavža. Kakšno bogastvo je v naših vaseh, v ljudeh, predvsem v mladih, ki to navado vzdržujejo, se zbirajo in hodijo od hiše do hiše. Naša vas je ravno prav majhna, da lahko sprevod obišče vse hiše. Kjer so majhni otroci, je to veselje. Je radost, malo strahu, radovednosti, kaj je to, kdo se skriva pod temi kožuhi. Dokler bom živela v naši vasi in dokler bodo parkeljni hodili od hiše do hiše, bom zanje pekla rogljičke. Tako sem navadila sprevod in sebe. Z navado pa je tako, ko jo ti zapustiš, tudi ona tebe. Otroci povedo, kako so bili razočarani, ko so v predalu našli njihova pisma Miklavžu. Stari so bili kakih deset let. Napisali so pismo in ga položili na okensko polico. Ni nujno, da je pismo pobral že prvi dan. Miklavž ima vedno veliko dela. Sedaj so že vsi veliki. Letos so dobili prav posebno darilo. Svoj pralni stroj, da bodo svoje cunje lahko prali in obešali kar sami. Precej so bili začudeni, dobro pa vedo, da so v letih, ko je samostojnost njihova največja naloga. Potem je na mizi pustil le še piškote vseh vrst in okusov, kvašene parkeljne in malenkosti. Pravzaprav je Miklavž to, da hiša diši, da spečeš piškote, pričakaš doma spremstvo hudobcev z Miklavžem in angelčki. Edino Rok je še oddal svoje pismo na okensko polico in napisal: » Dragi Miklavž! Prosim prinesi mi Božička. Potrebujem debele rokavice, s katerimi se bom lahko vozil s kolesom tudi pozimi.« Ko je bil še majhen, je napisal: »Dragi Miklavž, prosim prinesi mi Božička.« Tedaj nisem vedela, kaj je otrok s tem mislil. Naj mu prinesem čokoladnega Božička, takega iz blaga, igračo, da bi dobil darila za Miklavža in za božič. V trgovini sem našla plastičnega Božička na baterije, ki je pel in plesal. Ho, ho, ho, je zaklical, potem pa je zaplesal nekaj taktov po znanih melodijah. To igračo smo imeli, dokler ni povsem nehala brneti in piskati. Koliko smeha je bilo na račun tega Božička, si lahko le predstavljate. Taki spomini in dogodki so najlepša darila in najlepši prazniki. Imamo jih, če jih gojimo iz leta v leto, če preidejo v navado, če nam predstavljajo veselje in si jih želimo.

Miklavž je to, da hiša diši po piškotih.

Darilo meni!

Janez Logar

zakonski in družinski terapevt

Prvega od dobrih mož smo že srečali. Dva še prideta. Vse imamo radi. Še posebno otroci. Odrasli imamo obe vlogi. Največkrat obdarujemo otroke in partner partnerja. Prija nam pa tudi, kadar smo obdarovani. Če je vse prav, mora biti neko ravnotežje med dajanjem in dobivanjem. Včasih moramo razmišljati, kaj komu dati. Velja pa pravilo, da več kot vložimo truda, iznajdljivosti in ljubezni v darila, več veselja bo med dajalcem in obdarovancem. Zgodi se tudi, da kdo ne zmore ceniti našega truda. Tam nima smisla vztrajati.

Darila so sicer koristna in dobrodošla, pogosto pa se bolj spomnimo kakšnih posebnih daril. Najbolj globoko se nas dotaknejo darila, ki imajo osebno noto. Nekaj podobnega lahko storimo tudi sami. V dobi elektronske pošte je to sila enostavno izvesti. Osebna nota naj bo na obeh straneh – pri darovalcu in pri obdarovancu.

Primer. Pozitivnih doživetij v svojem življenju, prijetnih dogodkov ob raznih srečanjih, presenečenj v stiku z najdražjimi ali dobrimi prijatelji se spominjamo zelo dolgo. Ker je življenje dolgo, jih veliko pozabimo. Vedno pa nam lepe misli o nas pobožajo dušo. Le sebe in druge moramo malo spodbuditi. Ko začnemo pisati, pridejo še drugi spomini, čustva in celo občutki. Krivica do nas samih je, da bi morali za dobre misli o sebi čakati do upokojitve (takrat smo deležni kakšnega govora) ali da nam jih preberejo v pogrebnem govoru. Zato zberimo pogum in napišimo elektronsko sporočilo ljudem, ki jih imamo radi in ki jih spoštujemo. Vprašajmo jih: »Kdaj, kje, kako v mojem dragocenem življenju si ti ob meni doživel lep trenutek? Kdaj sem bil jaz zate dragocen? Kako si ti takrat ob meni doživljal samega sebe?« Torej, kdaj sem bil jaz zate dragocen? Kdaj je bilo nama v odnosu lepo? Ta vprašanja veljajo tako za zakonske in družinske odnose kot tudi za iskrene prijatelje in srčne sorodnike. Zelo velikokrat se zgodi, da sem nekomu storil nekaj dobrega, jaz pa se tega nisem zavedal. Tako si lahko sami sebi damo posebno darilo. Nekateri naslovniki ne bodo odgovorili. Večina jih bo. In boste zelo presenečeni, kaj vse vam bodo ljudje povedali. Npr. zame si eno samo presenečenje. Ko sem izgubil službo, si me poklical in vprašal, kako sem. Uživam v tvojem poslušanju. Z zlomljeno nogo sem dolgočasno ležal na kavču in si me poklical – nekomu sem mar, nikoli me ne obsojaš. Na izletu v Italiji leta 2003 si mi povedal svojo težko izkušnjo – bila sem počaščena glede zaupanja. Ob tvojem vprašanju sem šele začel raziskovati svoja doživljanja. Zanimivo, ob tebi se počutim enakovrednega, spominjam se, kako iskreno si se smejal ...

Le nekaj vprašanj in december bo drugačen.

O sebi ste izvedeli nekaj, kar ste morda pozabili. Večina ljudi vam bo hvaležna za takšna vprašanja, vi pa jih boste še večkrat z veseljem prebrali.

Bobnar z avtizmom (2)

Maja Bertoncelj

raznolikost in vključevanje

Jure Anžič je že kmalu kazal zanimanje za glasbo. »Zanimivo, da v prvih letih ni poslušal otroških pesmic. Sem mu pela, a ga ni zanimalo. Pritegnila so ga oglasna sporočila na televiziji, nato narodno-zabavna glasba. Veliko je pel. Pokazal je, da ima glasbo v sebi,« je pojasnila mama Katja Zupan.

Tudi sama je glasbenica in je poznala Nušo Piber iz glasbene šole DO RE MI, ki je že takrat vključevala tudi avtiste. »Delala sem v javni glasbeni šoli in vedela, kako so videti sprejemni izpiti in da jih Jure takrat brez prilagoditev najverjetneje ne bi opravil. To je škoda. Čas bi bil, da se te stvari spremenijo, da ljudje začnejo na to gledati drugače. Opažam, da imajo otroci zelo veliko posebnosti, različnih diagnoz. Z vsemi otroki, tudi tistimi brez posebnosti, bi morali delati kot z otroki s posebnimi potrebami. Vsak ima svoja močna področja in na njih bi morali graditi ter na ta način razvijati tudi šibka področja. Nuša ga je sprejela in nekajkrat na mesec je začel hoditi k njej. Star je bil pet let. Zelo hitro je pokazal interes za bobne, za ritem, pokazalo se je, da ima absolutni posluh. Bobni mu predstavljajo velik ventil, sprostitev, polnjenje baterij. Skozi zanimanje za glasbo, za glasbenike širi obzorja tudi na druga področja, na primer na jezik, geografijo, zgodovino ...« je povedala.

Juretu glasba pomeni veliko in komaj čaka, da pride dan, ko so na vrsti vaje bobnov. »Že od začetka sem navdušen nad tolkali. Na bobne res rad hodim. Se sprostim. Bobne imam v glasbeni šoli dvakrat tedensko, enkrat za orkester, enkrat je še solfeggio. Bobne imam seveda tudi doma in vadim, kadar le imam čas. Glasba mi pomeni svet, v katerem se sprostim. Trenutno se tudi v prihodnosti najbolj vidim prav v glasbi. Imam pa še štiri leta časa za odločitev za srednjo šolo,« pravi 12-letni Jure, šestošolec OŠ Žirovnica, ki si želi, da bi enkrat spoznal skupino Queen. »Njihovo glasbo zelo rad poslušam. Je prva rokovska skupina, ki sem jo začel poslušati. Rad bi šel na njihov koncert.« Tudi Jure ima kar nekaj nastopov, tako z glasbeno šolo kot na šolskih prireditvah. S prijateljem iz glasbene šole, ki igra klavir in poje in ima prav tako motnje avtističnega spektra, imata tudi skupino in igrata slovenski rok.

Jure Anžič in njegov učitelj bobnov Gregor Plamberger
/ Foto: Maja Bertoncelj

Ko ga poslušajo, kako igra, domačim zaigra srce. »Ko ga vidiš, kako je zadovoljen, kako se sam nauči, je zadoščenje veliko. Poti se mu niso nikjer zaprle, so mu odprte in raste naprej,« poudari mama. Čeprav pot, po kateri hodijo starši otrok s posebnimi potrebami, ni lahka, so zanjo hvaležni. »V naši družini se nikoli nismo vprašali, zakaj ravno mi, zakaj ima ravno naš otrok avtizem. Šli smo iz dneva v dan, stopili smo skupaj, naproti nam je prišla še okolica. Srečevali smo prave ljudi. Hvaležni smo za vse. Nikoli pa ne veš, kako bo šlo naprej. Življenje se vsem lahko hitro obrne. Jure večjih prilagoditev trenutno ne potrebuje, tudi v šoli ne. Učiteljem in specialni pedagoginji gredo vse pohvale. Gremo skupaj z roko v roki in to se zelo pozna. Vseskozi napreduje in vedno se je povsod počutil sprejetega. Zato je, kot je,« je vesela Katja Zupan.

Glasbena šola DO RE MI ima pri tem, da je Jure danes takšen, kot je, pomembno vlogo. Juretov učitelj bobnov je Gregor Plamberger. Že takoj se vidi, kako sta povezana. »V našem oddelku so trenutno štirje učenci z diagnozo motnja avtističnega spektra. Jure je bil prvi otrok s takšno motno, s katerim sem se srečal. Nisem vedel, kako bo, nekaj nervoze je bilo, a Nuša in mama Katja sta me uvedli. Ni kakšnih posebnih pristopov, se jih da lepo voditi. Ni razlike. V nekaterih stvareh so še celo boljši. V veselje mi je delati z njimi. Večina jih o inkluziji samo govori, to je danes priljubljena beseda, v naši glasbeni šoli pa jo dejansko izvajamo tudi v praksi. Sprejeli smo otroke s posebnimi potrebami in z njimi delamo. To se mi zdi pomembno. Ne vem, zakaj bi delali razlike. Treba je samo malo spremeniti pristop: ne kaj delaš, ampak na kakšen način to predstaviš,« pravi Gregor Plamberger. *(Konec)*

GG +

Razgledi

Tunjiške zgodbe (15)

Ohcet in prežovci

Ivan Nograšek

Vrata so se odprla in iz hiše je stopila nevesta, oblečena v svečano poročno obleko. Peš ali pa z zapravljivčkom so odšli proti cerkvi. Godec jim je vso pot igral na harmoniko. Toda po navadi jih je že za prvim ovinkom čakala šranga. Cesta je bila pregrajena z vrvjo, na cesti pa so mlatili pšenico, klepali kose in opravljali druga kmečka opravila. Za svate se niso hoteli prav nič zanimati. Končno je godec le zaprosil šrangarje, naj jih pustijo naprej, toda ti se zlepa niso vdali, spet so zahtevali plačilo za pijačo, ki so jo imeli na mizi. Pogajanja so bila trda, ker je bila cena visoka. Po dolgotrajnem hudomušnem prerekanju so se le pogodili za ceno. Vsak od svatov je moral nato popiti kozarček vina, potem pa so lahko odšli naprej v cerkev na poroko. V cerkvi se je morala nevesta ves čas tiščati k ženinu, in to zato, da ji bo ostal zvest vse življenje. Ko sta bila že poročena in sta drug drugemu nataknila prstana, so odšli proti ženinovemu domu. Na novem domu nevesta ni smela prestopiti praga, ker bi ji to prineslo nesrečo v zakon. Starešina jo je moral v naročju prenesti v ženinovo hišo in jo izročiti tašči. Ona jo je nato trikrat vodila okrog obložene mize, pri tem pa ji je govorila: »Jaz te sprejmem z vinom in pogačo, ti pa mene z dobro voljo in veliko sreče.«

Svatje so se posedli okrog obložene mize. Pojedli so juho, godec pa jim je zaigral poskočno polko, da so se morali vsi zavrteti. Muzikant je znal ušpičiti marsikaj smešnega, da je zabaval svate. Pred polnočjo, ko je bila zabava na višku in najbolj vesela, pa so vaški fantje, rekli so jim prežovci, na svatbo prignali našemljeno kamelo, ki so jo hoteli prodati za čim boljšo ceno, tokrat za hrano in pijačo. Kamelo so svatje spraševali vsemogoče stvari, na primer koliko otrok bosta nova zakonca imela. Kamela je odgovarjala z udarci noge ob tla. Ko so končno le sklenili kupčijo, so kamelo pobili. Prežovci pa so si na koncu vedno izgovorili pravico do kamelje kože, saj so si plahto za kožo vedno izposodili in so jo morali vrniti.

Prežovci so se na svatbi napili vina in so pijani radi naredili kakšno neprijetno neumnost. Po navadi so ukradli leseno hišno stranišče in ga odnesli na sredino ceste, razdrli so kmečki voz in ga na vrhu strehe zopet sestavili. Po vasi so z oken pobrali rože in jih razstavili okoli ukradenega stranišča. Vsa vaška polkna so znosili na kup na sredino ceste in še in še bi lahko naštevali. Dan po ohceti so gospodinje jezne iskale svoje rože in polkna in se prepirale, čigavo je kaj. Da so domači lahko spravili voz s strehe, so morali najeti nekaj močnih fantov, največkrat prav tiste, ki so ga spravili gor na streho. Za lon so skupaj popili še tisto vino, ki je ostalo od ohceti.

O vsem tem početju prežovcev se je po vasi še dolgo govorilo. Nekaterim je bilo vse to všeč, nekateri, posebno tisti, ki so bili prizadeti, pa so nabrite falote preklinjali. Po nekaj dneh so fantje in dekleta v vasi pripravili veliko gostijo, na kateri so zajedli in zapili ves denar, ki so ga izterjali od ženina. Na to zabavo so vedno povabili tudi novoporočenca.

(Konec)

Vaš razgled

Tako. Prvi izmed treh dobrih mož je opravil svoje letošnje poslanstvo. Slišati je, da zelo dobro. Postavi pa se vprašanje, ali so bili otroci res tako pridni ali pa se je Miklavž tokrat bolj angažiral in si je, da bi ga slišali vsi, ne le otroci, omislil ozvočenje. Kakorkoli že, njegova navodila, da je treba v življenju delovati tako, kot je dobro in prav za vse nas, so očitno preglasila rjovenje takih in drugačnih hudičev, vragov in zlobcev, pa naj bodo ti v še tako slikovitih opravah. I. K. / Foto: Nik Bertoncelj

Ko se prebuja dan, so posnetki najlepši, zato lahko k temu prizoru pripišemo: rana ura – zlata ura. Fotografski objektiv je zabeležil tudi posebnost slovenskega podeželja – kozolce, ki le še redkokje služijo svojemu osnovnemu namenu: sušenju in shranjevanju trave, žita … Nekateri ne morejo več kljubovati zobu časa in propadajo, ponekod so se spremenili v oglasne panoje ali pa so pod njihovo streho dobila prostor drva. A. J. D. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Bašelj, svetniški priimek

Tino Mamić

Priimek Bašelj je svetniški. Nastal je namreč iz imena svetnika, svetega Boštjana. Ali Sebastjana. Ni edini »Boštjanov« priimek: Boštjan, Bastijančič, Baštjančič, Baš, Baša, Bastajič. Jezikoslovec Janez Keber dodaja še eno hipotezo, in sicer turško. Ali bosensko. Baš v turščini pomeni glavo. »V Srbiji in Bosni so tako imenovali vsakega Turka, ki ni bil beg ali aga. Izraz baša se je pogosto uporabljal po nagovoru približno v pomenu, kot ga imata v tej funkciji podomačeni besedi gazda, šef, npr. za odlične muslimane,« navaja Keber v Leksikonu priimkov.

Vas Bašelj na zemljevidu v franciscejskem katastru izpred dveh stoletij

Sv. Boštjan (256–288) je priljubljeni priprošnjik proti kugi, ki je umrl mučeniške smrti v Rimu. Na smrt je cesarskega gardista obsodil cesar Dioklecijan zato, ker se ni hotel javno odreči svoji veri v Kristusa. Na slikah je upodobljen kot privezan na steber in preboden s puščicami. A v resnici ni umrl tako, saj je prvo smrtno obsodbo preživel. V drugo ga je cesar dal pobiti s kiji v cirkusu. Enega najbolj čaščenih svetnikov imajo za svojega umirajoči, železarji, lončarji, vrtnarji, policisti in vojaki. V času epidemije covida-19 je bil Boštjan skupaj s sv. Rokom najbolj čaščen svetnik v Evropi.

Sanctus Sebasitanus – kot se svetniku reče latinsko – je izvorno grško ime: Sebastianos. Gre za prebivalca rimskega mesta Sivas oziroma izvorno grško Sebasteia v današnji osrednji Turčiji. Mesto je bilo najprej hetitsko, nato pa grško in krščansko središče, ki je dalo več svetnikov. Dokončno je izgubilo vse krščanske prebivalce v času turškega genocida nad Armenci leta 1915. Danes je mesto znano zaradi muslimanskega linča leta 1993, ko je množica zažgala hotel, v katerem je bil na literarnem festivalu tudi prevajalec do muslimanov kritičnega pisatelja Salmana Rushdieja. Umrlo je 37 ljudi.

Tudi ime kraja izhaja iz svete besede: sebastos v grščini pomeni vzvišen, božanski, veličasten. Podobno kot v latinščini beseda augustus, ki so si jo nadeli cesarji kot božji namestniki ali kar sami bogovi. Prvi je bil cesar Gaj Oktavij, ki je vladal v času Kristusovega rojstva in ga danes poznamo predvsem kot cesarja Avgusta.

Čeprav na prvi pogled besedi Sebastjan in Boštjan težko povežemo, pa enako jezikovno spremembo vidimo tudi v mnogih drugih jezikih: nizozemski Bastiaan, angleški Bastian, malteški Bastjan, nemški Bastian. In tudi v mnogih drugih jezikih, ne samo v naši materinščini, je Boštjan lahko tako ime kot tudi priimek. Ime je med Slovence prišlo s krščanstvom. Ni pa nikoli bilo tako zelo priljubljeno kot sam svetnik. Pogosteje se so novorojence začeli krščevati z imenom Boštjan šele v zadnjih štiristo letih.

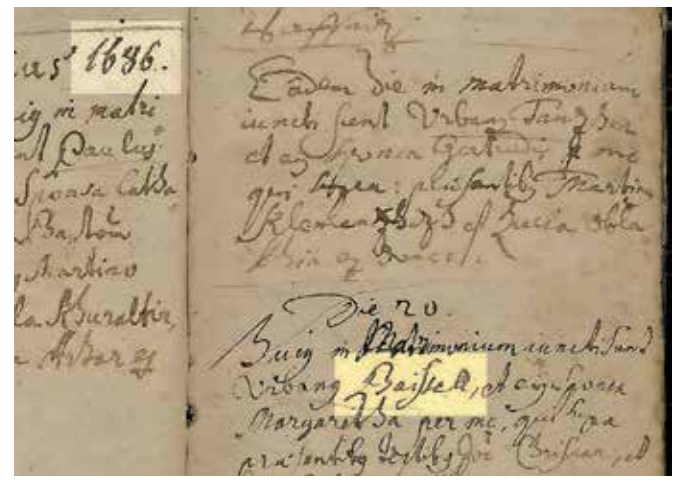

Poroka Urbana Bašlja (Urbanus Baissell) in Marjete v Stari Loki 20. februarja 1686. Knjiga je iz Nadškofijskega arhiva Ljubljana (P 1652–1719 Stara Loka, zv. 1, str. 133).

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Novice, ki vas bodo dosegle, vas bodo mogoče neprijetno presenetile, toda po drugi strani vas bodo tudi spodbudile k akciji in dejanjem. Ne glede na to, ali imate načrt ali ne, za trenutek sedite in premislite, kako naprej.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Planeti bodo naklonjeni izpolnitvi ene od vaših želja. Ne glede na to, ali gre za življenjsko željo ali pa samo za željo manjšega obsega, vam bo nekdo stal ob strani, ko boste delali in dosegali izpolnitev. Pogumni boste v ljubezni.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Nekaj, kar se že dolgo kuha v vas, bo prišlo na dan. Dovolite svoji jezi in temnim občutkom na plan, saj vas bodo drugače popolnoma preplavili in vam omejili presojo. Tudi vam je dovoljeno, da se postavite zase. Presenečenje.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Kaj neki ste skrivali v svoji notranjosti in svoji podzavesti? Vse, kar ste zadržali zase, vas bo nenadoma začelo neznosno bremeniti in vam oteževati vsakdan tako zelo, da se bo poznalo na vašem fizičnem in mentalnem zdravju. Poskrbite zase.

Lev (23. 7.–23. 8.)
V vaši bližini se ob zgodila drama, ki vam bo odkrila nekatere stvari o ljudeh v vaši bližini, predvsem pa bo razkrila namene, ki vam doslej niso bili jasni. Verjetno boste morali postaviti meje v svoji okolici, drugače ne bo šlo.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Druženje je nepogrešljiv del veselega decembra in vi ga boste seveda deležni v veliki meri. Počutili se boste razkošno in svojih čustev ne boste skrivali pred nikomer. Pazljivo, ker lahko o sebi in svojih občutkih preveč poveste ljudem, ki vam niso ravno pri srcu.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
V kakršnekoli debate se boste v prihodnjih dneh zapletli, nikoli ne pozabite, da so besede močno orožje in da nekaterih izrečenih stvari nikoli več ne morete vzeti nazaj. Bolj vas bosta zanimali zabava in sprostitev kot pa delo ... Uživajte!

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)
Trenutni časi so naklonjeni delu na sebi. Čas je, da si priznate in oprostite ter zlasti da pokažete sočutje do sebe, do svoje notranjosti in vsega tistega, kar ste doslej v veliki meri zatirali in zavračali. Konec tedna bo zanimiv.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Zdaj je pravi trenutek, da se posvetite tistim nesoglasjem, ki so tlela pod površjem v vaši partnerski zvezi. Mogoče se bo malce iskrilo, mogoče bo tudi malce zagorelo, toda na koncu bo izkupiček za zvezo tako velik, da boste hvaležni.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Ostanite kar najbolj prizemljeni, ko boste razčiščevali manjše spore. Če imate okoli sebe neporavnane zadeve, bodo najverjetneje izbruhnile v vsej svoji moči, ne gre pa za nič večjega. Ob tem ne pozabite, da so energije precej vroče.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Zadeve v partnerskih zvezah se segrevajo in še posebno je lahko vroče v svežih zvezah. Slaba stran tega je, da se boste v želji po ugajanju preveč trudili in razdajali, kar pomeni, da boste preveč energije namenili drugim.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Zdaj pa le izpustite na plan vse tiste frustracije in nezadovoljstva, ki so se v vas nabirala že nekaj časa in ste jih na vse načine skušali zadržati v sebi. Ne bojte se izpustiti nekaj pare na plan, saj imate pravico do svojega mnenja, pa naj bo kakršnokoli.

TA JE DOBRA

Polovico manj

Pacient pride k zdravniku in potoži, da se zelo slabo počuti. Ta ga pregleda in povpraša: »Kadite?«
»Da.«
»Koliko?«
»Petdeset cigaret dnevno.«
»Polovico manj! In čez en mesec pridite nazaj!«
Pacient se čez en mesec vrne in zdravnik ugotovi, da se njegovo stanje ni izboljšalo.
»Ste se držali mojih navodil?«
»Seveda.«
»In koliko zdaj pokadite na dan?«
»49 in pol!«

Pri odvetniku

Janez vstopi v odvetniško pisarno: »Dober dan, se lahko posvetujem z vami?«
»Seveda, cena je 50 evrov za tri vprašanja.«
»Se vam ne zdi cena malce pretirana?«
»Seveda, ampak to ni moj problem. In kako se glasi tretje vprašanje?«

Novoletni nakupi

Moški v trgovini v roke jemlje različne predmete in sprašuje za ceno. Vsi se mu zdijo predragi.
Očitno obupa, zato vpraša prodajalko: »Kaj bi si vi želeli za rojstni dan, če bi bila moja žena?«
»Drugega moža!« je jasna prodajalka.

Kava za taščo

Kakšno kavo skuhati tašči, ko pride na obisk?
Takšno za s seboj.

LAŽJI SUDOKU

6				4		8	5	7
		9	1		7		2	
		5		6				9
	5	4	6					8
	3		2		4		9	
7					5	3	1	
4				3		7		
	8		4		1	9		
5	2	6		8				1

Rešitev:

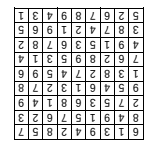

TEŽJI SUDOKU

5				7	3		6	
2		7	4	9				
			5				4	
9						6	3	
3	2						7	4
	1	8						2
	9			4	5			
				2	9	8		5
	5		3	6				

Rešitev:

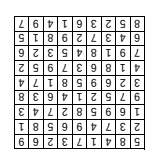

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Novi T-Roc in T-Roc Cabriolet
Prirojena samozavest

Markanten športni videz, drznejši dizajn in osupljiva notranjost še bolj poudarijo samozavestni značaj novega T-Roca. Za to poskrbijo tudi napredni asistenčni sistemi, kot je Travel Assist*, ter matrični LED-žarometi IQ.LIGHT*. Pregled nad vožnjo pa vam omogoča serijski digitalni kombinirani instrument, ki ga enostavno upravljate preko večfunkcijskega volana.

Emisije CO_2: 168–122 g/km. Kombinirana poraba goriva: 7,4–4,7 l/100 km. Emisijska stopnja: EURO 6. Emisije NO_X: 0,0367–0,0205 g/km. Število delcev: 0,00075–0,00001 x 1011. Ogljikov dioksid (CO_2) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM_{10} in $PM_{2,5}$ ter dušikovih oksidov. *Nekatera prikazana in navedena oprema je na voljo opcijsko. Slika je simbolna.

AH VRTAČ
Šuceva ulica 28, 4000 Kranj | T: 04 2700 269
www.avtohisavrtac.si

Volkswagen Service

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede 21. 12. 2022, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21

1. nagrada:
vikend paket VW T-ROC
2. nagrada:
enodnevna uporaba VW T-ROC
3. nagrada:
poklanjaGorenjski glas

SESTAVIL: F. KALAN	NOŽNO GONILO (KNJIŽNO)	NAŠA HUMORISTKA (I. P.)	ZABOJ NA KAMIONU	NEMŠKI FILOZOF (GEORG)	NAŠA PESNICA (MAJDA)	PRETEP	IGOR MIKIČ	USTNA ODPRTINA ZVERI	KOVICA	RAZTELEŠEVALEC	ZGODNJE VINO
ŠL. SMUČARSKA SKAKALKA (N. K.)			4								
BOLEZEN NA OČEH										15	
RUSKI PISATELJ (ALEKSEJ)						17	GORLJIV PLIN / DNEVNI METULJ				
VULKAN NA FILIPINIH		11		JAPONSKI GOLFIST (ISAO)	MORSKA ZAČIMBA				TITAN / VELIKA MORSKA RIBA		
ZEMLJIN SATELIT					NAŠA ATLETINJA (BRITTA)	BOMBAŽNO PLATNO / ZVAREK (KNJIŽNO)					
NIK TOMINEC			LESENO PIHALO / BLAMAŽA					IGRALKA THURMAN / JUŽNOAM. INDIJANEC		1	
OKRASNI GRM VITKE POKONČNE RASTI										DELEC GOREČE SNOVI	NASELJE PRI NOVEM MESTU
OPERISTKA MEDVED ŠKERLJ			3				HRAM / PRIPRAVNIK ZA DUHOVNIŠKI POKLIC				
NORVEŠKA GLASBENA SKUPINA				RIŽEVO ZGANJE / MESTO V ROMUNIJI			5		GREGOR TOZON / EDEN, PARADIŽ		
GORENJSKI GLAS	TRAM V OSTREŠJU	MUC (EKSPR.) / STRATEGIJA						CEV (ŽARG.) / ŠAPA, TACA			
DREVESNI PANJ	10				PLETENA POSODA / DREVESNA ŽABICA						
DRŽAVA Z GL. MESTOM DOHA						PASJE LAJANJE / HUDE SANJE				8	
ČLAN AKADEMIJE				19					KATJA AJSTER / BOKSARSKI ODER		
KONEC POLOTOKA			NOŽ ZA OBREZOVANJE TRTE	SL. PEVKA (ALENKA) / VRSTA ČOLNA						KONCERTNA DVORANA	PROSTI TELESNI PREMET
NITAST NEVRETENČAR							POMLADNI MESEC	OTOK V KIKLADIH / RAZČLENITEV			
RIBJE JAJČECE			13		IGRALKA SEYFRIED / POLOŽAJ V JOGI				6		
SMUČARKA KOREN						NEBEŠKO BITJE / SL. ŠAHIST (MARKO)					
GORENJSKI GLAS	MIRUJOČI DEL STROJA	PEVKA GABOR / LIPARSKO OTOČJE							OSCAR TORRES / SL. IGRALKA (NINA)		
UMETNIK, KI RIŠE							ZIDNA ODPRTINA / ZELIKA, ZELIŠČE				
INDIJSKI HRAST, TEAK				IME / PEVKA VERBOTEN			21			GOZDNA ZVITOREPKA	KOPJE (STAR.)
ALENKA PINTERIČ			NATEZALNIK / RAZA, PRASKA	9							
TEŽA OVOJNINE					PEVKA MORISSETTE / PIJAČA IZ ORANŽE					18	
GOVORNIK, PRIDIGAR					12		PEVEC ROBIČ	JADRANSKI OTOK / MOJZESOV BRAT			
ILUSTRATOR		16				METODA / ESTER VANADIJEVE KISLINE					
AKOLIT AOKI ASANA GASTEV JUNONA	DRŽAVA NA SEVERU ZDA	VELIKO GLASBILO / ŽENSKO OBLAČILO							CHARLES IVENS / VESOLJSKO PLOVILO		
JAPONSKA ZNAMKA HI-FI APARATOV					VETRNI JOPIČ / MODEL VOZILA FIAT	2					
LUKA ORTAR			RIMSKA BOGINJA / PEVEC COTUGNO							FR. PISEC (EMILE)	BAZA PODATKOV
GLAVNO MESTO KAZAHSTANA							KRAVICA, TELIČKA	KOPALNA BANJA / PRAOČE SEMITOV			
100		7		HOMERJEVA PESNITEV / ANDREJ ROZMAN					20		
SPLET LAS					ESTER OCETNE KISLINE						
RIMSKI BOG LJUBEZNI					TENIŠKA IGRALKA ZIDANŠEK	14					

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630, www.rozmanbus.si

VESELI DECEMBER: KOPER: 17. 12., **BOŽIČNI RADENCI:** 26.–29. 12. **LETO 2023: AKCIJA BANJA VRUĆICA:** 4.–11. 2., 20.–27. 3., **STRUNJAN:** 25. 2.–2. 3., **BERNARDIN:** 12.–15. 3., **MORJE – VEČ TERMINOV: DUGI OTOK, KORČULA, OREBIĆ**.

NAJ BO ADVENTNI ČAS POLN PRIČAKOVANJ IN UPANJA.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

15. Krekov večer

Selca – Kulturno društvo dr. Janez Evangelist Krek Selca vabi na 15. Krekov večer, ki bo v soboto, 10. decembra, ob 19. uri v Krekovem domu v Selcih. Gost večera bo dr. Janez Juhant, avtor knjige Dr. Lambert Ehrlich – prerok slovenskega naroda.

IZLETI

Tradicionalni zimski pohod na Vršič

Kranj – Planinsko društvo Iskra Kranj tudi letos vabi na tradicionalni decembrski zimski pohod na Vršič. Zapeljali se boste do Koče na Gozdu, od koder vas čaka hoja mimo Tonkine koče in po stari vršiški cesti do Poštarske koče na Vršiču (1688 m n. m.). Če bo vreme primerno, bo sledil še vzpon na vrh Vršiča (1737 m n. m.). Vzpon bo trajal dve uri, sestop malo manj. Ne pozabite na opremo za zimski čas (vključno z derezami) in nekaj kondicije. Odhod s posebnim avtobusom s parkirišča pri Mercator centru na Primskovem bo ob 8. uri. Prijave in vplačila sprejemajo na TRR društva (društvena pisarna je trenutno zaprta) ali pri vodniku Milanu Čeliku, tel. 031 418 146.

OBVESTILA

Vadba za zdravo hrbtenico

Naklo – V okviru medgeneracijskega sodelovanja bo v ponedeljek, 12. decembra, v Domu Janeza Filipiča od 9. ure do 10.30 potekala Vadba za zdravo hrbtenico. Šenčur – V Domu krajanov Šenčur se bo v okviru medgeneracijskega sodelovanja v torek, 13. decembra, ob 8.30 začela Vadba za zdravo hrbtenico. Vadbo bo vodila Ula Hribar Babinski.

Vadba orientalskih plesov

Naklo – V ponedeljek, 12. decembra, bo od 18.45 do 19.45 v Medgeneracijskem centru Naklo potekala skupinska vadba orientalskih plesov, ki so odlična vrsta rekreacije za deklice in ženske vseh starosti.

Izdelava krpank – patchwork

Šenčur – V torek, 13. decembra, bo od 17. do 19. ure v Domu krajanov Šenčur potekala šiviljska delavnica Izdelava krpank – patchwork. Izdelovali boste preproste krpanke v različnih tehnikah. Iz že uporabljenega blaga ali ostankov blaga boste ustvarili unikatne izdelke za dom ali kot darilo za prijatelje.

PREDAVANJA

Predavanje in delavnica

Škofja Loka – V ponedeljek, 12. decembra, se bosta ob 19. uri v Martinovi hiši na Mestnem trgu 26 začela predavanje in delavnica (izdelovanje božičnih lanternic) z naslovom Izročila zimskega solsticija.

Grenlandija

Žiri – Danes, v petek, 9. decembra, se bo ob 18. uri v Krajevni knjižnici Žiri začel potopisni večer. Iztok Bončina, popotnik in fotograf, bo predstavil Grenlandijo.

KONCERTI

Božično-novoletni koncert

Kokrica – Turistično društvo Kokrica vabi v nedeljo, 11. decembra, ob 16. uri v Kulturni dom (KD) na Kokrici na božično-novoletni koncert. Igral bo ansambel Spev. Vstopnice lahko kupite eno uro pred koncertom v KD Kokrica.

Pero Lovšin – akustični koncert

Preddvor – V gradu Dvor Preddvor se bo v petek, 9. decembra, ob 20. uri začel akustični koncert. Poleg Pera Lovšina (vokal, kitara) bo na harmoniko igral Rihard Zadravec - Riki, na akustično kitaro Robert Likar, na tolkala pa Jimi Rasta. Vstopnine ne bo, dobrodošli pa bodo prostovoljni prispevki za šolski sklad Osnovne šole Matije Valjavca Preddvor. V primeru dežja bo koncert v Kulturnem domu Preddvor.

Zvezde padajo v noč

Slovenski Javornik – Godci Suhe hruške pri KUD Triglav Slovenski Javornik - Jesenice skupaj z gosti Mladinskim pevskim zborom Osnovne šole Koroška Bela vabijo v nedeljo, 11. decembra, ob 17. uri na koncert Zvezde padajo v noč, ki bo v dvorani Kulturnega doma Julke in Albina Pibernika na Slovenskem Javorniku.

RAZSTAVE

Pregledna društvena razstava 2022

Radovljica – Člani in članice Fotografskega društva Radovljica vabijo v galerijo Pasaža Radovljiške graščine, kjer razstavljajo svoja dela na letni društveni razstavi. Prvi del razstave ponuja temo barvna fotografija. Razstava bo na ogled do konca decembra.

Razstava fotografij Roberta Strahinjića

Jesenice – V sredo, 14. decembra, bo ob 18. uri v avli Gledališča Toneta Čufarja odprtje razstave Roberta Strahinjiča, fotografa 1. razreda Fotografske zveze Slovenije in člana Fotokluba Skupina 75. Razstava bo na ogled do 10. januarja 2023.

ZAVOD ZA KULTURO BLED, CESTA SVOBODE 11, BLED

LIONS KLUB ŠKOFJA LOKA, POLJANSKA CESTA 7, GORENJA VAS

PETKOVA PRIREDITEV
Izvaja: Gledališki studio Dramatikon
MALI ŽABEC KVAK
Petek, 9. december 2022, ob 17.30
OKC Krice Krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA
Izvaja: Peter Kus
ZVOČNA KUHNA
Sobota, 10. december 2022, ob 10.00
Prešernovo gledališče Kranj

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE · KRICE KRACE · MESTNA OBČINA KRANJ · Gorenjski Glas · triglav

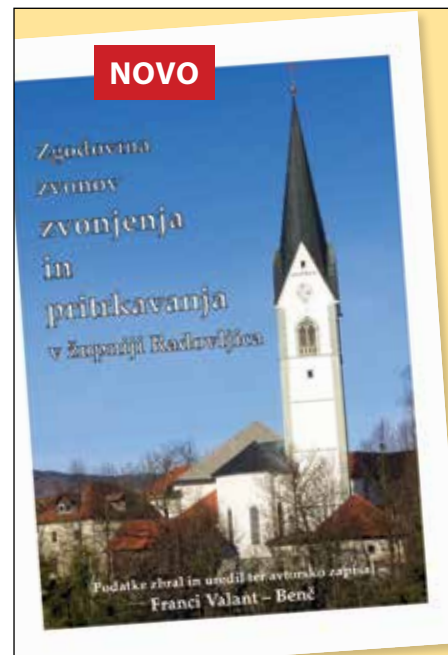

Avtor Franci Valant iz Radovljice je knjigo posvetil zvonjenju zvonov v radovljiški župniji in dekaniji v preteklih 130 letih. Knjiga je dragocen zapis o nesnovni kulturni dediščini, ki je najbolj razširjena prav na Gorenjskem. Knjiga obsega resnične zgodbe pričevalcev, stare običaje in številne stare fotografije. Njen namen je ohraniti spomin na dejavnosti v slovenskih zvonikih in spomin na ljudi, ki so se z njimi ukvarjali.

Knjiga ima 199 strani, mehka vezava.

16 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

KINO SPORED

CINEPLEXX, KRANJ

Sobota, 10. 12.
18.10, 20.45 LAMBORGHINI: MOŽ, KI JE USTVARIL LEGENDO
14.00, 16.10, 18.20 OBUTI MAČEK: ZADNJA ŽELJA, sinhro.
15.00, 17.15 OBUTI MAČEK: ZADNJA ŽELJA, 3D, sinhro.
20.00 NASILNA NOČ
16.30, 18.00 KAPA
14.15, 16.50 ČUDEŽNI SVET, sinhro.
15.45 ČUDEŽNI SVET, 3D, sinhro.
21.00 MENI
19.30 ČRNI PANTER: WAKANDA ZA VEDNO
14.45, 19.00, 20.30 PR' HOSTAR 2 ‰

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 9. 12.
20.00 ONA VE

Sobota, 10. 12.
18.00 ČUDEŽNI SVET, 3D, sinhro.
20.00 LAMBORGHINI: MOŽ, KI JE USTVARIL LEGENDO

Nedelja, 11. 12.
17.00 ČUDEŽNI SVET, sinhro.
19.00 LAMBORGHINI: MOŽ, KI JE USTVARIL LEGENDO

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sobota, 10. decembra
10.00 Peter Kus: ZVOČNA KUHNA (v dvorani PGK)
17.00 Tone Pavček: ANGELI (v dvorani PGK)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA JESENICE

Petek, 9. decembra
17.00 OŠ Poldeta Stražišarja Jesenice: MALO ZA ŠALO, MALO ZARES (novoletna prireditev)

Ponedeljek, 12. decembra
19.30 Avtorski projekt: BOLJ STARE, BOLJ SKEGLANE

Nagrajenci križanke **AVTO LUŠINA**, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu, 25. 11. 2022, so: **Jakob GARTNER** iz Selc, ki prejme pokrivalo za točo, **Janez PIRIH** iz Nakla, ki prejme zaščito proti zmrzali za vetrobransko steklo in **Breda GLAŽAR** iz Žirovnice, ki prejme kapo. Nagrajenci nagrade prevzamejo v prodajnem salonu AVTO LUŠINA v Gostečah pri Škofji Loki. Čestitamo!

LUNINE BUKVE
2023
Irena Stopar

Pomemben del vsebine, kot vsako leto, je Lunin koledar po mesecih s setvenimi podatki (sajenje in setev, hujšanje, sekanje posameznih vrst lesa in drugo), Vrtni koledar ter HOROSKOP ZA LETO 2023.

Število strani: 52 strani, mere: 23,5 x 32 cm
Redna cena z DDV: **8,90 EUR** + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

ODDAM

SOBO v hiši v Kranju, ugodno, tel.: 070/591-227
22003105

OPREMLJENO stanovanje 40 m² na Planini I, z balkonom, vseljivo 1. 1. 2023, tel.: 041/816-528
22003109

GARAŽE

ODDAM

PARKIRNI prostor za počitniška vozila, tel.: 041/607-040
22003098

fesst
FESST, d. o. o., nepremičninska družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta: info@fesst.si
Internet: www.fesst.si

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

VW T cross TSi, letnik 2021, 13.000 km, tel.: 031/605-223
22003087

MOTORNA KOLESA

PRODAM

STREŠNI prečni prtljažnik za Suzuki S-Cross in za Citroën Berlingo, tel.: 041/816-528
22003108

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

ZIMSKE gume, uporabljene eno sezono, dimenzije 185-65-15, Michelin, tel.: 031/599-799
22003071

TEHNIKA

PRODAM

GLASBENI stolp s kasetami in ploščami, zelo ugodno, tel.: 040/906-427
22003061

TELEVIZIJO LG, diagonala ekrana 94 cm, in zračno puško, tel.: 041/364-504
22003112

STROJI IN ORODJA

PRODAM

INDUSTRIJSKA šivalna stroja iberdek in entlarica, tel.: 040/394-301
22003089

VIDIA klino za sekular in manjšo motorko, tel.: 041/364-504
22003102

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

LIPOVE, javorjeve in orehove plohe ter bikca cikaste pasme, tel.: 041/608-765
22003111

SUHE smrekove plohe, tel.: 040/132-471
22003055

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019
22002986

SUHA borova drva, tel.: 041/692-736
22003060

SUHA bukova, razžagana drva, Gorje, tel.: 031/561-707
22003067

SUHA bukova ali mešana drva, možna dostava, tel.: 040/246-688
22003073

SUHA bukova drva ter hrastova in jesenova, okolica Kranja, tel.: 041/971-508
22003075

SUHE bukove butare, bukova drva in hrastova drva ter rajkelne - okrogljice, tel.: 031/826-621
22002015

SUHE trske za podkurit, primerne za centralno, krušno peč ali kamin, tel.: 041/986-986
22003059

SUHE bukove in mešana drva, tel.: 041/375-423
22003066

TRESKE, vreča 5–6 kg, cena 3 EUR, tel.: 030/747-132
22003092

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

4 pisarniške mize 80 x 160 in omaro 1660 x 120, 2 dela, po dogovoru, tel.: 031/421-829
22003110

GARDEROBNE omare za simbolično ceno, tel.: 040/332-590
22003085

MALO rabljen jogi za bolniško posteljo 90 x 200 + 2 rjuhi, tel.: 041/277-906
22003069

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

LEPO ohranjen steklokeramični štedilnik, samostoječi, tel.: 031/652-310
22003084

SESALNIK za prah Delfin, vodni in suhi, pranje težkih površin, aromaterapija, cena zelo ugodna, tel.: 041/776-684
22003090

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

TRAJNOŽARNI kotel na drva za centralno kurjavo 30 KW, tel.: 041/839-958
22003096

OSTALO

PRODAM

NERABLJENO 7-delno Zepter posodo s čistilom, tel.: 051/317-273
22003057

ŠPORT, REKREACIJA

KUPIM

VLEČNICO Tomos, lahko v okvari, tel.: 041/265-020
22003080

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikati, različni motivi in velikosti. Miklavžev popust!, tel.: 040/567-544
22002973

STARINE

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936
22002990

OBLAČILA IN OBUTEV

PRODAM

MOŠKO bundo, novo, podloženo z ovčjo volneno kožo, cena zelo ugodna, tel.: 031/262-046
22003091

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

OTROŠKO posteljo 60 x 120 z dnom in jogijem, ugodno, tel.: 031/485-264
22003070

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

PRODAM

DNEVNE in nočne plenice, velikost M, tip Tena in ID slip, več originalno zaprtih paketov, tel.: 051/301-674
22003068

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

CISTERNO Creina 2.700 l, sod v okvari, tel.: 031/604-918
22003113

TRAKTOR Steyr 430, letnik 1967, popolnoma obnovljen, nove gume, registriran celo leto, tel.: 070/780-404
22003101

TRAKTORSKO prikolico Man 6 ton, keson 5 m³, cena 2.000 EUR, tel.: 040/313-570
22003053

VITLO Krpan 4 T, tel.: 031/378-946
22003107

KUPIM

CISTERNO za gnojevko in traktorski vitel za spravilo lesa, tel.: 031/217-496
22003082

KOSILNICO za hribovit teren ali motokultivator, tel.: 031/798-569
22003081

TRAKTOR Zetor, Ursus, Univerzal, Štore, Deutz, Tomo Vinkovič ali IMT, tel.: 041/678-130
22003094

PRIDELKI

PRODAM

IZ Vurberških goric, vrhunsko vino, renski rizling l. 2021, ocenjen na Vinis zlato priznanje, cena 2,5 EUR/liter. Dostava na Gorenjsko, tel.: 041/646-067
22003100

JEDILNI in krmni krompir ter ajdo, tel.: 040/355-865
22003058

KRAŠKI teran vrhunske kvalitete, dostavim na dom, tudi manjše količine, tel.: 041/614-862
22002971

KRMNO korenje in krmni krompir ter ječmen, tel.: 040/479-752
22003063

KROMPIR beli in rdeči, jedilni in krmni, tel.: 041/971-508
22003074

MLADO vino cviček, mešamo belo in frankinjo, letnik 2022, z dostavo. Vino je zelo kvalitetno in pitno, tel.: 031/386-848
22002911

OREHOVA jedrca, tel.: 04/25-03-035
22003103

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave barve, pred nesnostjo in kg bele piščance. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113
22002989

3 pašna teleta, stara 6 mesecev, en bikec in 2 telički, simentalci, tel.: 04/53-38-817, 031/728-402
22003065

3 mesece staro teličko simentalko, tel.: 031/862-164
22003083

BIKCA simentalca, starega 4 mesece in pol, tel.: 041/756-022
22003099

BURSKE kozličke, stare 9 mesecev, in kozla, starega 3 leta, tel.: 031/652-451
22003093

IZLOČENE plemenske svinje, tel.: 031/540-683
22003051

PRAŠIČE, težke 120–160 kg, krmljeni z domačo krmo, tel.: 040/610-958
22003054

PRAŠIČE, težke od 100 do 200 kg, z dostavo, krmljeni z domačo krmo, tel.: 070/216-954
22003072

TELIČKA bikca ČB, starega 14 dni, tel.: 041/342-350
22003062

VEČ pašnih telic, brejih 7 in 8 mesecev, pasme ČB, ČB/RJ in LS, tel.: 04/25-51-705, 031/616-647
22003104

ZAJCE, tel.: 031/829-594
22003076

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

LOTO

Rezultati – žrebanje 7. 12. 2022
2, 11, 13, 16, 21, 31, 39 in 26

Loto PLUS: **3, 9, 19, 23, 29, 37, 38 in 28**
Lotko: **6 5 9 6 1 6**

Sklad 11. 12. 2022 za Sedmico: **940.000 EUR**
Sklad 11. 12. 2022 za PLUS: **1.640.000 EUR**
Sklad 11. 12. 2022 za Lotka: **300.000 EUR**

ZMOREŠ, MOČNEJŠA SI, KOT SI MISLIŠ!

Varna hiša Gorenjske

Varna hiša Gorenjske nudi podporo, pomoč, pogovor in varno zatočišče ženskam in otrokom, žrtvam nasilja.

NE ODLAŠAJ IN POKLIČI: 051/200083
Od ponedeljka do četrtka od 8:00 do 18:00
in ob petkih od 7:00 do 13:00

PROGRAM OMOGOČAJO:
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- 18 gorenjskih občin
- Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS
- donatorji

BREZPLAČNA OBJAVA
DRUŠTVO ZA POMOČ VHG, , SLOVENSKI TRG 1, KRANJ

NOVO

Ročno vezenje je bilo v življenju naših mam in babic dragoceno delo, saj so veliko časa presedele ob vezenju prtov, perila in oblačil. To znanje so prenašale na mlajše in tako se je umetnost vezenja ohranila vse do danes. Enoletno trdo delo Marije Šolar je obrodilo knjigo, v kateri je podrobno opisanih 36 tehnik vezenja od najbolj preproste naprej, vsaka s celostransko fotografijo. V knjigi je predstavljenih tudi več kot 200 različnih vbodov in okoli 640 risb. Vezenine so del tradicije in kulturne dediščine vsakega naroda.

Knjiga ima 263 strani, trdo vezavo in je lahko lepo darilo.

50 EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

KUPIM

2 bikca simentalca, stara od 10 do 14 dni, tel.: 041/745-677
22003056

BIKCE in teličko od 10 dni do 8 mesecev ter kravo ali telico simental ali mesne pasme, tel.: 051/372-468
22003114

KRAVO simentalko z mlekom, tel.: 041/608-780
22003088

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081
22002988

OSTALO

PRODAM

50-litrski kotel za žganjekuho, komplet, in kunce francoski srebrec, tel.: 041/839-958
22003095

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

IZBERI, d.o.o., Dunajska c. 5, Lj., išče raznašalce časopisa (s. p., dopolnilna dejavnost) na območju Kranja in okolice, Škofje Loke in okolice, Radovljice, Lesc in Bleda (center). Za ostale podrobnosti pišite na: zaposlitve@izberi.si, tel.: 040/889-577
22003097

IŠČEM

IŠČEM DELO – učna pomoč – matematika, fizika na vašem domu, strojni inženir v pokoju, tel.: 031/534-061
22003077

IŠČEM DELO – duo Absolut vam z živo glasbo popestri praznovanje ali prednovoletno zabavo, tel.: 031/325-654
22003079

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net
22002987

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija – po zelo ugodni ceni. LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163
22002991

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636
22002170

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246
22002171

ZASEBNI STIKI

ČE si stara od 70 do 75 let, se javi moškemu za prijateljevanje ali kaj več, tel.: 071/561-477
22003064

ŽELIM spoznati žensko za resno zvezo. Sem upokojenec, star 73 let. Resne ponudbe na tel.: 051/855-704
22003039

RAZNO

ZBIRAM in odvažam odpadno železo, aluminij, inox, baker, odvoz brezplačen, tel.: 070/385-956
22003052

PRODAM

ELEKTRIČNA mesoreznica, reber BN 22, moč 600 w, z enf. mot., cena 150 EUR, tel.: 030/747-132
22003086

LETVE za gajbice ali zaključne letve 9 mm x 42 mm x 4m, ugodno, tel.: 041/760-791
22003106

PLATIŠČA za VW Polo 165/70 R13 in cisterno za kurilno olje 3.000 litrov, š. 0,7 m, d. 2,26 m, v. 1,9 m, tel.: 041/694-938
22002764

POMOŽNA zložljiva postelja, televizija Grunding, miza 80 x 120, tel.: 040/705-145
22003078

ZAHVALE, OSMRTNICE

Žalost in hvaležnost lahko izrazite z objavo osmrtnice ali zahvale v različnih velikostih.

Naročila sprejemamo po faxu: 04/201 42 13 ali e-pošti: malioglasi@g-glas.si

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

GG naročnine
E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

OSMRTNICA

Svojo življenjsko pot je v 96. letu sklenil

Franc Cerkovnik

upokojeni šofer avtobusa

Od njega se bomo poslovili v soboto, 10. decembra 2022, ob 14. uri na tržiškem pokopališču.

Žalujoči: Marinka, Franci in Miro z družinami
Tržič, 6. decembra 2022

OSMRTNICA

Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč, daleč je ...

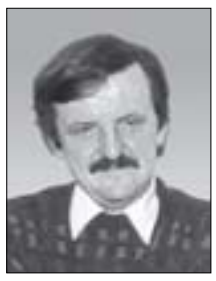

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 71. letu starosti zapustil dragi mož, brat, svak, bratranec, prijatelj

Rado Rode

iz Čirč

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 9. decembra 2022, ob 12. uri na kranjskem pokopališču. Krsta bo od 10. ure dalje v vežici.

Žalujoči: žena Kati, brat Edo in ostalo sorodstvo

»Vsakega je blagoslovil
s posebnim blagoslovom.«
(1Mz 49,28)

ZAHVALA

Alojz Benedičič

(17. 6. 1936–2. 12. 2022), po domače Škundrov Lojze iz Dobja

Vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem iskrena hvala za izraze sočutja in sožalne besede. Hvala za darovane svete maše in darove za cerkev. Za skrbno pomoč v času bolezni hvala negovalkama Danici in Poloni, patronažni sestri Maji, zdravstvenemu osebju ambulante Šubic, strokovnemu osebju iz doma starejših Škofja Loka. Neizmerna hvala duhovniku Jožetu Stržaju za obiske na domu in poslovilne besede, duhovniku Jožetu Dolencu za duhovno oskrbo v domu starejših, domačemu župniku Jožetu Plutu za lepo pogrebno slovesnost, patru Benu Lavrihu, Lovski družini Poljane, PGD Poljane, članom OOZ Škofja Loka, članu LD Poljane za lep govor, pevcem in pogrebni službi Hipnos.

Ata Lojze, ti pa bodi srečen v objemu nebeškega Očeta!

Žalujoči: žena Elka in sinovi z družinami
Dobje, Podroje, Žiri, Trebija, Lajše

Smrt je človeku prijazna,
kadar ga reši trpljenja.
Nam pa pusti bolečino.

ZAHVALA

22. novembra 2022 se je v 99. letu starosti za vedno poslovila naša dobra mama

Marija Ana Mohar

iz Smlednika

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in svete maše. Hvala vsem, ki ste našo mamo Manco pospremili na njeno zadnjo pot. Ohranimo jo v lepem spominu.

Žalujoči vsi njeni

Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.

ZAHVALA

V 85. letu je za vedno zaprl oči in odšel v večnost naš dragi mož, ati, dedi, tast, stric in svak

Nande Vončina

dolgoletni avtoprevoznik s Spodnje Bele

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali in nam stali ob strani. Posebna zahvala gre osebju DSO Preddvor za vso skrb in nego v zadnjem letu, dr. Nini Zupančič Križnar za spremljanje v težki bolezni ter ge. Vidi Doles iz DCIV Gorenjske za spodbudne besede v najtežjih trenutkih. Hvala tudi župnikoma g. Pavlu Okolišu in g. Srečku Vončini za zadnji blagoslov in lep pogrebni obred, Alešu za ganljive besede slovesa, pogrebni službi Navček ter pevcem in trobentaču za sočutno zadnje slovo. Hvala za vsa izrečena sožalja ter hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku.

Žalujoči: žena Angelca, hčerki Brigita in Eli z družinama ter snaha Nada z družino
Spodnja Bela, november 2022

ZAHVALA

V 92. letu starosti nas je zapustila
naša draga mama, stara mama, prababica, tašča in sestrična

Angela Petrovčič

roj. Mihelič, iz Podbrezij

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje, sveče in darove. Posebej se zahvaljujemo osebju Doma Petra Uzarja iz Tržiča za skrb in toplino, ki je je bila deležna v času bivanja pri njih. Hvala gospodu župniku Mihu Lavrincu za lep pogrebni obred, Stanetu Miheliču za ganljiv govor, pevcem, nosačem in pogrebni službi Navček. Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Vsi njeni
Podbrezje, 30. novembra 2022

Burduš ostaja v muzeju

Burduš, prvi reševalni helikopter pri nas, bo vsaj še nadaljnjih pet let »letel« v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani.

Suzana P. Kovačič

Mojstrana – Helikopter Agusta Bell-47J-2A »Ranger«, imenovan tudi burduš, je legenda med helikopterji in prvi, ki je pred več kot pol stoletja začel zgodbo slovenskega helikopterskega reševanja v gorah. Od leta 2017 je del stalne razstave v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani. »Zbrali smo se, da obeležimo podpis pogodbe s slovensko policijo, ki jo obnavljamo na pet let, o hrambi helikopterja v našem muzeju, ki si ga na letni ravni ogleda okrog petdeset tisoč ljudi. S tem, da je helikopter na ogled, skrbimo za promocijo slovenske policije, Slovenskega planinskega muzeja in za promocijo naše skupne tehniške dediščine,« je poudaril direktor Gornjesavskega muzeja Jesenice Aljaž Pogačnik, ki je v petek skupaj z v. d. generalnega direktorja slovenske policije Boštjanom Lindavom podpisal pogodbo še za nadaljnjih pet let.

»Obiskovalci so presenečeni, ko ga zagledajo. Zanima jih, ali je helikopter pravi, ali je deloval, sodeloval v kakšnem reševanju, zanimajo jih tudi vsi tehnični podatki ...« je povedal Aljaž Pogačnik.

Pogodbo sta podpisala Aljaž Pogačnik in Boštjan Lindav. / Foto: Tina Dokl

»To je pionirski eksponat, ker gre za prvi helikopter slovenske policije, ki je bil hkrati prvi reševalni helikopter za gorsko reševanje. Slovenski planinski muzej se je izredno potrudil, da je helikopter predstavljen ob boku zgodovine slovenskega planinstva, slovenskega gorskega reševanja,« je poudaril Boštjan Lindav. Da je burduš prišel v Slovenski planinski muzej, je bil velik logistični zalogaj. Leta 2017 je bil o tem posnet tudi krajši film, ki so ga predvajali ob tej priložnosti. »Če imamo skupen cilj in skupne interese, lahko delamo neverjetne stvari. Podiramo vhode, damo helikopter v muzej, ga dvignemo pod strop in vrata spet zapremo. Fantastična zgodba,« je bil navdušen Lindav.

Svojo pot je burduš začel leta 1967, ko je prišel v takratno letalsko enoto milice z namenom podpore pri rednih policijskih nalogah na ravninskem terenu. Prvo gorsko reševalno intervencijo je opravil marca 1968, ko je pod Mojstrovko šest turnih smučarjev zasul snežni plaz. Iz Koče na Gozdu na Vršiču je v dolino uspešno pripeljal hudo poškodovano smučarko.

Kmalu se je sicer izkazalo, da ni najprimernejši za gorsko reševanje, ker je bil, kot je pojasnil sedanji vodja Letalske policijske enote Dejan Kink, sposoben prepeljati samo tri osebe naenkrat. »Ta helikopter je bil zmožen doseči višino nekje 2100 metrov. Vemo, da so naše gore precej višje, zato se je dokaj hitro, v osemdesetih letih, pristopilo k nabavi večjih in zmogljivejših helikopterjev,« je pojasnil Kink in dodal, da je v njihovi floti trenutno šest aktivnih helikopterjev, »s posodabljanjem in zaposlovanjem novih kadrov pa utrjujemo svoj položaj učinkovite enote za podporo iz zraka. V času svojega obstoja smo opravili na deset tisoče ur naleta, pomagali tudi ogromno ljudem ...« Hkrati s podpisom pogodbe so v Slovenskem planinskem muzeju odprli zgodovinsko razstavo o 55-letnici Letalske policijske enote.

Razstava o 55-letnici Letalske policijske enote je na ogled v Slovenskem planinskem muzeju. / Foto: Tina Dokl

vremenska napoved

Danes bo oblačno s padavinami, v Zgornjesavski dolini bo predvsem popoldne lahko snežilo do nižin, drugod bo deževalo. Jutri bo oblačno, popoldne in zvečer se bodo padavine okrepile, v noči na nedeljo se bo meja sneženja spustila do nižin. V nedeljo bo oblačno, dopoldne bo še občasno rahlo snežilo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK	SOBOTA	NEDELJA
2/3 °C	3/2 °C	0/1 °C

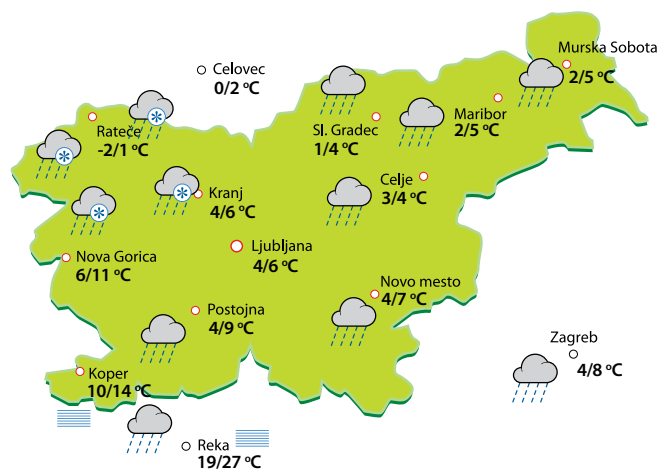

Najbolj so uživali najmlajši

Alenka Brun

Jezersko – GRS Jezersko in Občina Jezersko sta konec minulega tedna organizirala vsakoletni prižig lučk na božičnem drevescu. Prišlo je lepo število ljudi, večinoma domačinov, največ je bilo otrok, ki so še posebno uživali. Poseben čar pa je dodal tudi prvi sneg. Po kratkem nagovoru predsednika GRS Jezersko Primoža Šenka je prisotne pozdravil še stari novi župan Andrej Karničar. Prižig lučk na smreki, ki stoji v središču kraja, je sledil po svečanem odštevanju. Šenku so pri tem na pomoč priskočili otroci. Sledil je krajši kulturni program, v katerem je Klemen Dolinšek prebral odlomek iz knjige Dava Karničarja Alpinizem, samoljubje, ljubezen. Nato je bil na vrsti prizor, ki je navdušil predvsem najmlajše: vozili GRS Jezersko sta se pripeljali z vključeno sireno in utripajočimi lučmi. Jezerski reševalci so otroke povabili na »reševalno akcijo« – čez cesto do spodnjih prostorov občine, kjer so lahko spoznali delo gorskega reševalca. Starši in drugi odrasli pa so poklepetali ob toplem napitku in si privoščili sladek grižljaj.

Otroci so bili navdušeni nad utripajočimi lučmi in sireno. / Foto: Alenka Brun

Otroci in jazz z Bid Bangom

Radovljica – Bid Bang je edini big band, ki deluje na Gorenjskem; in seveda edini, ki vsako leto v decembrskem času pripravi veliki koncert, ki nam vse leto ostane v spominu. Bid Bang pod vodstvom dirigenta Blaža Trčka se bo v nedeljo, 11. decembra, ob 20. uri v Linhartovi dvorani v celoti posvetil otrokom in džezu. Na Linhartov rojstni dan bo orkester sledil naslovu Otroci in jazz, saj bo na koncertu predstavil znano glasbo iz animiranih serij, kot so Simpsonovi, Kremenčkovi, Rožnati panter, Ulica Sezam, na temo risank pa se bo našla tudi kakšna legendarna slovenska in skladba s področja nekdanje skupne države. Koncert bo tudi letos povezovala izkušena Ana Pirih z Bleda. Ne gre ga zamuditi.

V nedeljo sneg do nižin

Kranj – Ljubitelje zime bo ta konec tedna razveselil sneg. Po napovedih meteorologa z Agencije RS za okolje Branka Gregorčiča bo danes snežilo le v visokogorju, ob padavinah v noči na nedeljo pa se bo meja sneženja tudi na Gorenjskem predvidoma spustila do nižin. »Ne bo šlo ravno za obilno sneženje; pričakujemo lahko okoli pet centimetrov južnega snega. Nekaj več, okoli deset centimetrov, ga bo zapadlo nad okoli 800 metrov nad morjem,« je pojasnil. Ker bo v začetku prihodnjega tedna dokaj hladno (ob jutrih med –5 in –10 stopinj Celzija, čez dan okoli 0), Gregorčič pričakuje, da bo sneg nekaj dni tudi obležal. Možnost novega sneženja se bo spet nekoliko povečala v drugi polovici prihodnjega tedna.

V Sloveniji je sedeminosemdeset Marsov

Kranj – Včeraj zjutraj je prišlo do dokaj nenavadnega nebesnega pojava, ko je Luna zakrila Mars, kar se po navedbah strokovnjakov zgodi relativno redko, na nekaj let. Na žalost je bilo oblačno in pojava iz Slovenije ni bilo mogoče opazovati. So pa na državnem statističnem uradu navedli podatek, da imamo v Sloveniji 87 Marsov: ime Mars ima namreč 18 prebivalcev, priimek Mars pa 69 prebivalk in prebivalcev. Marsu sicer rečemo tudi rdeči planet.